

ORTAÖĞRETİM SINIF REHBERLİK ETKİNLİKLERİ

1. CİLT

Özel Eğitim ve
Rehberlik Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

ORTAÖĞRETİM SINIF REHBERLİK ETKİNLİKLERİ 1. CİLT

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Mehmet Nezir GÜL

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Galip YÜKSEL
Kürşat DULKADİR

KOORDİNATÖR

Aslıhan İLHAN

ETKİNLİK DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Galip YÜKSEL
Prof. Dr. Feride BACANLI
Prof. Dr. Mehmet GÜVEN
Prof. Dr. Şerife IŞIK
Prof. Dr. Kemal ÖZTEMEL
Dr. Hicran ÇETİN GÜNDÜZ
Dr. Nazife ÜZBE ATALAY
Dr. Mehmet Berkay ÖZÜNLÜ
Arş. Gör. Ümre KAYNAK
Arş. Gör. Sabire KILIÇ
Arş. Gör. Elvan YILDIZ AKYOL
Arş. Gör. Abdullah Mücahit ASLAN

ÖZEL EĞİTİM UZMANLARI

Prof. Dr. Çiğil AYKUT
Dr. Betül YILMAZ
Arş. Gör. Banu KARAAHMETOĞLU

SON OKUMA

Aslıhan İLHAN
Merve LAÇİN
Gülhan ERSOY

BASKI VE CİLT

AFŞAR MEDYA MATBAACILIK SAN. ve TİC. A. Ş.
Ostim O.S.B. Mah. 21. Cad. 1424. Sk. No:8/2 Yenimahalle / ANKARA
Tel: +90 312 472 96 66

GENEL YAYIN NO

7615

TANITICI YAYINLAR DİZİ NO

1651

ISBN

978-975-11-5624-2

Her hakkı saklıdır. Bu yayının tümü ya da bir bölümü T.C. Millî Eğitim Bakanlığından izin almaksızın hiçbir biçimde çoğaltılamaz, basılıp yayınlanamaz.

** Etkinlik yazarları her etkinliğin altında bulunan "Etkinliği Geliştiren" başlığı altında yer almaktadır.

İÇİNDEKİLER

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

1. HAFTA - HOŞ GELDİN DOSTUM!	22
2. HAFTA - BİLMEKTE FAYDA VAR	28
3. HAFTA - İLGİ VE HOBİ KORİDORU	32
4. HAFTA - ÇİMENTO DUYGULAR	37
5. HAFTA - "KEŞKE"LERİN DEĞİL "İYİ Kİ"LERİN OLSUN	40
6. HAFTA - NELER OLUYOR OKULDA?	46
7. HAFTA - DEĞERLERİMLE DEĞERLİYİM	48
8. HAFTA - HANGİ MESLEK HANGİ DEĞER?	52
9. HAFTA - MESLEKİ DEĞERLERİM NE DURUMDA?	58
10. HAFTA - AMAÇ DEYİP GEÇME	63
11. HAFTA - AKADEMİK GELİŞİM MERDİVENİ	67
12. HAFTA - İLİŞKİLERİMİN ENSTRÜMANI: DUYGULAR	70
13. HAFTA - DEĞERİNİ BİLMEK	74
14. HAFTA - RİSKLİ DURUM GÜVENLİ DAVRANIŞ	78
15. HAFTA - AKLIMDA	87
16. HAFTA - FARKLI PARÇALAR TEK BİR BÜTÜN	90
17. HAFTA - MESLEKLERE NE OLUYOR?	96
18. HAFTA - BİR TORBADA DÖRT ZORBA	101
19. HAFTA - İLETİŞİM KÖPRÜSÜNÜN İKİ AYAĞI: KONUŞMAK VE DİNLEMELİK	109
20. HAFTA - SOSYAL AĞDAN SOSYAL BAĞA	114
21. HAFTA - İYİLİK SAĞLIK	119
22. HAFTA - BENİM HAYATIM BENİM KARARIM	122
23. HAFTA - SİBER ZORBALIĞIN SÜPER FARKINDALIĞI	126
24. HAFTA - ZORBALAR ZORDALAR!	135
25. HAFTA - SANAL KANKA	143
26. HAFTA - GÜÇ BENDE ARTIK	149
27. HAFTA - TÜM GÜCÜMLE UÇUYORUM	154
28. HAFTA - YETENEK, İLGİ VE DEĞERLERİMİ DİKKATE ALIYORUM	161
29. HAFTA - GÜVENLİK DUVARIM	166
30. HAFTA - ROLDEN ROLE	169
31. HAFTA - ÇÖZÜM KARAKTERİMDE	173
32. HAFTA - ALAN PUSULAM	179
33. HAFTA - ADIM ADIM ALANIM	186
34. HAFTA - İHTİYAÇ DUYDUĞUMDA BİLİRİM Kİ...	191
35. HAFTA - BAŞARI YÖNTEMLERİM	197
36. HAFTA - NELERİ HATIRLIYORUM?	202

GİRİŞ

Okullarımızda verilen rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin bir bölümünü sınıf rehberlik programları ve bu programda belirlenen kazanımlar temel alınarak uygulanan grup rehberlik etkinlikleri oluşturmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 09/07/2020 tarih ve 17 sayılı kararı ile okulöncesi, ilkökul, ortaokul ve liseler olmak üzere tüm kademe ve sınıf düzeylerinde yeni sınıf rehberlik programı uygulamaya konmuştur. Bu programın genelinde akademik, kariyer ve sosyal duygusal gelişim alanları ve bu gelişim alanlarının altında da yeterlik alanları belirlenmiştir. Daha sonra her bir sınıf düzeyi için gelişim ve yeterlik alanları temel alınarak kazanımlar belirlenmiştir. Sınıf rehberlik programında her bir sınıf düzeyinde 36 kazanım olmak üzere toplamda 468(1) kazanım bulunmaktadır. Kazanımların öğrencilere aktarılmasında grup rehberliği etkinlikleri önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle Millî Eğitim Bakanlığı ve Etkinlik Düzenleme Kurulu'nun ortak çalışmasıyla her bir kazanım için örnek etkinlikler geliştirilmiştir. Bu kitapta sırasıyla;

1. Sınıf Rehberlik Programı'ndaki kazanımlara ilişkin örnek etkinlikler geliştirilirken dikkat edilen hususlar
2. Etkinliklerin uygulanmasında dikkat edilmesi gereken hususlar
3. İhtiyaç duyulan etkinliklerde öğrencileri gruplara ayırmak için kullanılacak gruplara ayırma örnekleri
4. Özel gereksinimli öğrenciler için öğretimsel uyarlamalar
5. Her bir kazanım için geliştirilen Örnek Etkinliklere yer verilmiştir.

1. ETKİNLİK GELİŞTİRMEDE DİKKAT EDİLEN VE EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Giriş bölümünde de bahsedildiği gibi sınıf rehberlik programındaki kazanımların öğrenciye aktarılmasında grup rehberliği etkinliklerinin önemi büyüktür. Etkinliklerin istenen amaca ulaşabilmesi için etkinlik geliştirmede belirli hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir.

Sınıf rehberlik programında yer alan kazanımlara ilişkin grup rehberliği etkinlikleri geliştirme aşamasında dikkat edilen hususlar aşağıda sunulmuştur. Burada unutulmaması gereken önemli bir nokta kitapçığın sonunda verilen tüm etkinliklerin "örnek" etkinlikler olduğudur. Okul Psikolojik Danışmanları/Rehber Öğretmenleri ve Sınıf Rehber Öğretmenleri, sınıf rehberlik programlarına ve kazanımlara bağlı kalmak kaydıyla, kendi görev yaptığı bölgenin, okulun, sınıfın şartlarını ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak özgün etkinlikler geliştirebilir ve bunları kullanabilir. Özgün etkinlikler geliştirip uygulamak isteyen okul psikolojik danışmanları/rehber öğretmenleri ve sınıf rehber öğretmenlerine bir yol haritası olması açısından örnek etkinliklerin geliştirilmesinde dikkat edilen hususların önemli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle özgün etkinlikler geliştirmek isteyenlerin Tablo 1'i ve diğer hususları incelemesi yararlı olacaktır.

(1) Her bir sınıf düzeyinde 36. kazanım öğrencilerin sınıf rehberlik programlarına ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri için ayrıldığından toplamda 455 örnek grup rehberliği etkinliği geliştirilmiştir.

Tablo 1. Etkinlik Gelişirmede Dikkat Edilecek Hususlar

ETKİNLİĞİN ADI (Kazanımla bağlantılı, dikkat çekici bir isim verilmeli)

Gelişim Alanı	Sınıf Rehberlik Programında yer alan gelişim alanı dikkate alınmalıdır.
Yeterlik Alanı	Sınıf Rehberlik Programında yer alan yeterlik alanı dikkate alınmalıdır.
Kazanım/Hafta	Sınıf Rehberlik Programında yer alan kazanım ifadesi ve hafta dikkate alınmalıdır.
Sınıf Düzeyi	Sınıf Rehberlik Programında yer alan sınıf düzeyi dikkate alınmalıdır.
Süre	Ders saati ve gelişim düzeyi dikkate alınmalı
Araç-Gereçler	<p>1- Araç- gereçler kısmında süreçte kullanılacak materyalleri net ve açık bir şekilde ifade ediniz ve uygulayıcının materyalleri okuduğunda ne hazırlaması gerektiğini düzgün bir şekilde anlamasını sağlayınız.</p> <p>1. Ön hazırlık kısmında uygulayıcının etkinliği uygulamadan önce ne gibi hazırlıklar yaparak sınıfa gitmesi gerektiği hakkında uygulayıcıyı açık ve anlaşılır ifadelerle bilgilendiriniz.</p> <p>2. Etkinlik içeriği ve araç-gereçler dikkate alınmalı.</p> <p>3. Etkinlik için gerekli olan <i>araç gereçlerin hazırlanması</i> (örneğin çalışma yapraklarının öğrenci sayısı kadar çoğaltılması, çalışma yapraklarının kesilmesi, posterin tahtaya asılması gibi), <i>sınıf düzeninin ayarlanması</i> (örneğin U şeklinde oturma, sıraların kenara çekilmesi gibi), <i>bir hafta önce ya da birkaç gün önce öğrencilerin görevlendirilmesi</i> gibi.</p>
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	
Süreç (Uygulama Basamakları)	<p>1- Etkinliği geliştirirken süreç basamaklarının etkinliği uygulayacak kişinin daha rahat anlaması adına yalın, sade fakat aynı zamanda net bir şekilde anlaşılır olmasına dikkat ediniz.</p> <p>2- Etkinlik süreci işlem basamakları şeklinde anlatılmalı.</p> <p>3- Sürecin belirlenmesinde aşağıdaki tekniklere yer aşağıdaki, başlıklara yer verilmeli farklı tekniklerden yararlanılmalı:</p> <p>GİRİŞ</p> <ul style="list-style-type: none">• Merak uyandırıcı bir açılış• Etkinlik hedefinin ne olduğunun açıklanması• Etkinlik içeriğinin kısa bir özetinin verilmesi• Bu aşamada öğrencilerin geçmiş öğrenmeleri de uyarılıp gündeme getirilmelidir.

YAŞANTININ GELİŞTİRİLMESİ

Tasarlayacağımız yaşantının hedef yönünde düşünce, duygu ve davranışları uyarması beklenir.

- Yazma egzersizleri (cümle tamamlama, liste yapma, günlük tutma vb.)
- Kültür fizik egzersizleri (dans, oyunlar, temel spor hareketleri vb.)
- Sanat uğraşları (resim, müzik, kolaj, çamur etkinlikleri vb.)
- Okuma (hikâyeler, şiirler okuma vb.)
- Bilgi toplama etkinlikleri (araştırma yapma, grup tartışmaları, röportaj yapma, video/kısa film çekme vb.)

YAŞANTIYA YÖNELİK TEPKİLERİN İFADE EDİLEBİLECEĞİ BİR YÖNTEM OLUŞTURMA

Bu aşamada öğrencilerin kendilerine sunulan yaşantıyla ilgili duygu, düşünce ve davranışsal tepkileri toplanır.

Tartışma soruları

- Öğrenciler bu etkinlikte ne oldu diye tartışmak istemeli
- Öğrenciler bu etkinliğe yönelik tepkilerini paylaşmak istemeli
- Öğrenciler kendilerini bu etkinliğin nasıl etkilediği üzerine düşünmeli (Bu yaşantı sonucunda ne fark ettin, bu etkinlikten sonra yaşamında neyi değiştirmek istersin)
- Öğrenciler diğerlerini bu etkinliğin nasıl etkilediği üzerine düşünmeli (Bu yaşantı sonucunda sınıf arkadaşların ile ilgili ne öğrendin, bu yaşantı sınıfı nasıl etkilemiş olabilir)
- Öğrenciler öğrendiklerini günlük yaşama nasıl aktarabileceklerini düşünmeli (Diğerleriyle birlikte çalışma konusunda bu deneyimden ne elde ettin, burada bugün öğrendiklerinle bağlantılı olarak bu hafta nasıl bir şey yapmak istersin)

TEPKİLERİN İŞLENMESİ

Öğrencilerin etkinlikte deneyimledikleri yaşantıya yönelik tepkilerini alıp bu yaşantılar hakkında ortak yönlerin, farklılıkların, ortaya çıkan temaların belirleneceği aşamadır.

VARGI

Yaşantı tamamlandıktan sonra etkinlikte yaşananların özetlenerek ulaşılan sonuçların paylaşılmasıdır.

4. Etkinlik yazıldıktan bir gün sonra okunarak dış bir gözle tekrar değerlendirilmelidir. Etkinliklerde süreçte kullanılan ısınma, etkinlik ya da materyaller arasında ilişki kurulmalı, süreç birbirinden kopuk parçalar hâlinde görünmemelidir.

1. Etkinliğin amacına ulaşmış olup olmadığına ilişkin değerlendirme yapmak grup rehberliğinin önemli hedeflerinden biridir. Her ne kadar her şeyi ölçmek mümkün olmasa da, sonuçta ya da süreçte amaca uygun olarak bir değerlendirme yapmak gereklidir. **Bunun için aşağıdakilerden faydalanılabilir:**

- Öğrencilerin etkinliğin amacına erişebilme düzeyini belirlemek (kendini değerlendirmeye yönelik ölççekler, checklist, anket vb.)

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

Kazanımın
Değerlendirilmesi

Kazanımın Değerlendirilmesi

- Öğrencilerin kazanıma ilişkin davranışları sergilemesini sağlayacak uygulamaları ödev olarak verme (poster hazırlama, günlük tutma, proje hazırlama, röportaj yapma vb.)
- Aileler ve öğretmenleri sürece dahil etme (gözlem yapma, öğrenciyi değerlendirme vb.)

Öğretmene Uygulayıcıya Not

- İhtiyaç duyulması hâlinde uygulayıcının dikkat etmesi gereken özel hususlar, alternatif yollar ve alternatif araç-gereçlere yer verilmeli.
- (Bu bölüm etkinlik öncesi yapılacak olan hazırlığa ilişkin bilgilerin yer aldığı bölüm değildir. Bu tarz konular etkinliğe hazırlık kısmına yerleştirilmelidir.)

Etkinliği Geliştiren

Etkinliği geliştiren kişi ya da kişilerin isimleri yazılmalı.

1. Etkinliği kazanım ifadesini öğrencilere kazandıracak şekilde planlayınız. Kazanım ifadesinde değişiklik yapmayınız ve özellikle kazanımdaki fiile dikkat ediniz.
2. Etkinlik içeriğini belirlemeden önce mutlaka kazanımla ilgili alan yazını okuyunuz ve kuramsal bilgileri dikkate alınız.
3. Etkinliğin öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun olmasına dikkat ediniz.
4. Etkinliğin bir ders saati (yaklaşık 40 dakika) içerisinde uygulanabilir olmasına dikkat ediniz.
5. Kâğıt-kalem uygulamaları yerine mümkün oldukça öğrencilerin sürece aktif katılım sağlayacakları, düşüncelerine ve hayal kurmalarına olanak tanıyan içerikler belirleyiniz. Bu noktada hazırlanacak Çalışma Yapraklarında düz metin yerine içerikle ilgili görsellere (tablo, şekil, fotoğraflar vb.), öğrencilerin dikkatlerini çekecek uygulamalara ya da materyallere yer verebilirsiniz.
6. Etkinlikle ilgili akademik bilgiler verilmesi gerekiyorsa Etkinlik Bilgi Notu şeklinde düzenleyiniz ve alıntı yapılan kaynakların birincil kaynaklar olduğundan emin olunuz.
7. Etkinliği geliştirirken süreç basamaklarının etkinliği uygulayacak kişinin daha rahat anlaması adına yalın, sade fakat aynı zamanda net bir şekilde anlaşılır olmasına dikkat ediniz.
8. Araç-gereç gerektirmeyen etkinlikler geliştirmekten kaçınınız.
9. Etkinliğin başlangıç sürecinde öğrencilerin sürece ısınması için yapılacak etkinlikleri, temel kazanımın kazandırılması için uygulanacak etkinliğe oranla görece daha kısa tutmaya özen gösteriniz.
10. Etkinliklerde öğrencileri gruplara ayırmak için etkinlik yazım kılavuzundaki "Gruplara Ayırma Örnekleri" başlığı altından etkinliğinizin doğasına en uygun olan yöntemi seçiniz.
11. Etkinliğe başlarken geliştireceğiniz etkinliğin doğasına uygun olarak etkinlik amacını bildirebilirsiniz veya bildirmemeyi tercih edebilirsiniz.
12. Süreç basamakları arasındaki geçişi, akışı bozmayacak şekilde yapınız.
13. Sürecin başlangıcında doğrudan etkinliğe geçmek yerine ilgi çekici bir giriş cümlesi ile öğrencilerin dikkatini etkinliğe odaklayınız.
14. Etkinlik geliştirirken etkinliğin temel kazanımı kazandırmaya yönelik ve temel kazanımla alakalı olduğundan emin olunuz.
15. Etkinlik için bir kaynaktan bilgi alma ihtiyacınız olduğunda bilgiyi doğru (birincil) bilgi kaynaklarından aldığınızdan emin olunuz.
16. Etkinliğin içinde herhangi bir kaynaktan alınan tüm bilgileri doğrudan almadan, sadeleştirerek kendi cümlelerinizle ifade ediniz.

17. Etkinlikleri yazarken klasik örnekler vermekten kaçınınız, daha özgün ve orijinal örnekleri tercih ediniz.
18. Etkinlik yazarken öğrenciye ders verme amacı gütmeyen, kazanımı süreçte kendi kendilerine kazanmalarını sağlayacak etkinlikler yazmaya özen gösteriniz.
19. Oyun temelli, yaratıcı ve hayal kurmaya olanak verecek etkinliklerle süreci eğlenceli hale getirip zenginleştiriniz.
20. Süreç sonunda tartışma soruları sorarak etkinliğin pekiştirilmesini ve anlaşılmasını sağlayınız. Tartışma soruları ile etkinliği pekiştirmeden süreci sonlandırmayınız.
21. Oluşturulan tartışma sorularının kazanım ile tutarlı olmasına ve kazanımı pekiştirmeye yönelik olmasına dikkat ediniz.
22. Etkinlik içinde veya çalışma yapraklarında kullanılan "tanınmış kişilere" örnekler verilirken daha ulaşılabilir, öğrencileri motive edebilecek örnekler vermeye dikkat ediniz.
23. Etkinliklerde örnek sunarken kullanılan isimlere sınıfta o isimde bir öğrenci olabileceğini düşünerek dikkat ediniz, mümkünse uygulayıcıya not olarak sınıfta örnekteki isime sahip bir öğrenci varsa örnekteki ismi sınıfta olmayan bir isimle değiştirebileceğini belirtiniz.
24. Kazanımın değerlendirmesi kısmında öğrencinin kazanımı pekiştirmesini sağlayacak, etkinlik süreci dışındaki sürede yapabileceği, onu aktif kılacak, yaparak ve yaşayarak öğrenmesini sağlayacak yaşantılar kurgulayınız.

2. ÖRNEK ETKİNLİKLERİN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

Örnek etkinliklerin verimli şekilde kullanılması ve amacına ulaşması için uygulama sırasında uygulayıcı tarafından dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıda sıralanmıştır:

- Her bir kazanıma ilişkin etkinliğin uygulanacağı günden bir hafta önce okunması gerekmektedir. Bu sayede ön hazırlık gerektiren etkinlikler için gerekli hazırlığın yapılması kolaylaşacaktır. Bu süreçte;
 - Araç-gereçler kısmı dikkatle incelenmesi ve gerekli araç gereçlerin etkinliğin uygulanacağı güne kadar hazır hale getirilmesi.
 - Uygulayıcı için ön hazırlık kısmının dikkatle incelenmesi ve gerekli düzenlemelerin uygulama öncesi yapılması
 - Süreç kısmının en az bir kez okunması,
 - İhtiyaç duyulması hâlinde kullanılacak alternatif yöntemler ve eğer varsa özel gereksinimli öğrencileriniz için yapabileceğiniz düzenlemelerin yer aldığı uygulayıcıya not kısmının okunması,
 - Etkinlikte öğrencilere bilgi ya da geribildirim verilebilmesi için hazırlanmış olan etkinlik bilgi notu varsa etkinlik öncesinde incelenmesi önerilmektedir.
- Örnek etkinliklerin süreç kısmında tüm basamaklar açık ve anlaşılır biçimde ifade edilmiştir ve birbirine bağlıdır. Bu nedenle etkinlik uygulanırken süreçteki hiçbir aşamanın atlanmamasına özen gösterilmesi etkinliğin amacına ulaşması açısından önemli görülmektedir.
- Ders süresi dikkate alınarak olabildiğince fazla gönüllü öğrenciyi sürece katmaya özen göstermek fakat katılım göstermek istemeyen öğrencileri sürece katmaya zorlamamanın etkililiği artıracağı önerilmektedir.
- İki hafta arka arkaya tekrar eden kazanımların içeriklerinin dikkatle incelenmesi, her bir haftada yalnızca o hafta ele alınması gereken konuları ele alıp diğer haftanın konularına değinilmemesi etkinliklerin çerçevesi-

nin daha rahat çizilmesine yol gösterecektir.

- Kazanımlar bir bütün ve birbirini tamamlayıcı şekilde hazırlandığı için etkinliği yapılacak olan kazanım ön bilgiler içeriyorsa sınıf rehberlik programında o konuya ilişkin daha önceki sınıf düzeylerinde yer alan kazanımların dikkatle incelenmesi, eğer öğrencilerin etkinliğin uygulanması sırasında ihtiyaç duyacakları eksik bilgileri varsa etkinlik öncesinde ya da etkinliğin süresini olabildiğince az etkileyecek şekilde öğrencilere aktarılmasının etkinlik sürecini daha etkili hale getireceği düşünülmektedir.

Örneğin, 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılında 9. Sınıfta uygulayacağınız karakter güçleri ile ilgili bir etkinliğe ilişkin temel bilgiler sınıf rehberlik programında 7. sınıfta yer alabilir. Fakat bu dönemde 9. sınıfta öğrenim gören öğrenciler 7. sınıftayken bu program yürürlükte olmadığından öğrencilerinizin karakter güçlerine ilişkin bilgileri, etkinliğin uygulanabilmesi için yeterli olmayabilir. Bu durumda etkinliği uygulayacağınız dersten önceki bir zamanda karakter güçleriyle ilgili kısa bilgiler verebilir ya da öğrencilerden etkinliği yapacağınız güne kadar bu konuda bilgi toplamalarını isteyebilirsiniz. Bunun dışında etkinliğinizin süresini planlayarak etkinlik öncesinde de kısaca karakter güçleri konusuna değinebilirsiniz. Program değişikliği sebebiyle 1-2 sene kadar bu tip durumların yaşanması beklenmektedir.

- Özellikle sosyal duygusal gelişim alanında yer alan bazı konular öğrencilerin bir kısmı için hassasiyet içerebilir (örn. beden imgesi). Bu tip durumlarda öğrencilerin olumsuz etkilenmemeleri için her bir etkinliğin önceden okunması yoluyla risk teşkil eden bir durumlarda sınıf içi öğrenci etkileşiminin kontrolü gibi düzenlemeler ile olumsuzlukların önüne geçilmesi sağlanabilir.

3. GRUPLARA AYIRMA ÖRNEKLERİ

Etkinliklerin geliştirilmesi sürecinde öğrencilerin birbirleriyle etkileşimlerde bulunabilecekleri ve iş birliği yapabilecekleri bir ortam oluşturulmasına dikkat edilmiştir. Böylece öğrencilere;

- Kendisine olan güveni, konu alanına ilişkin tutum ve ilgi gibi özelliklerini artırma,
- Motivasyonlarını artırma,
- Dinleme, empati, uzlaşma, çatışma yönetimi ve gelecekte karşılaşılabilecekleri durumlara transfer edebilecekleri beceriler geliştirmelerine yardım etme,
- “Ait olma” gereksinimlerini karşılamalarına yardım etme,
- Birbirleri hakkında daha detaylı bilgi sahibi olmalarını, birbirlerini daha iyi tanımalarını sağlama,
- Başkalarının fikirlerine saygılı olmayı ve hoşgörülü olmayı içselleştirmelerine yardım etme hedeflenmiştir.

Gruplara ayrılarak gerçekleştirilecek olan etkinliklerde grupların her seferinde aynı olmamasına ve farklı kişilerden oluşmasına dikkat edilmesi önemlidir. Aşağıda etkinlik içinde öğrencileri gruplara ayırmada kullanılabilecek örnek çalışmalara yer verilmiştir:

1. Öğrencilere doğum tarihleri sorularak, doğum tarihleri Aralık-Şubat ayları arasında olanlar bir grup, Mart-Mayıs ayları arasında olanlar bir grup, Haziran-Temmuz ayları arasında olanlar bir grup, Eylül-Kasım ayları

arasında olanlar da diğer bir grup olmak üzere gruplara ayrılabilir (etkinliğin gerektirdiği grup sayısına göre aylar aralığı azaltılabilir, arttırılabilir).

2. Öğrencilere kardeşleri olup olmadığı sorulur. Tek ocuk olanlar bir grup, 2 kardeş olanlar bir grup, 3 kardeş olanlar bir grup, 4 kardeş olanlar bir grup gibi gruplara ayrılabilir (etkinliğin gerektirdiği grup sayısına göre tek ocuk ve iki kardeş olanlar bir grup, 3 kardeş ve daha fazla olanlar bir grup gibi birleştirilerek grup sayıları ayarlanabilir).
3. 4-5 farklı renklerde şekerler bir kutu içine konulur. Öğrencilerin sayısı ve etkinlikte çalışacak grup sayısı dikkate alınarak şekerlerin rengi ve sayısı belirlenebilir. Her ğrencinin kutudan bir çeker alması ve şekerlerin renklerine göre gruplara ayrılması sağlanabilir.
4. Etkinlikte yer alacak her grup için bir set olacak şekilde kk kâğıtlar hazırlanır. Her bir sette grupta yer alacak ğrenci sayısı kadar kâğıt bulunmalıdır. Örneğin 30 ğrenciyi 5 gruba ayıracağsanız 5’li kâğıtlardan 6 set oluşturulmalıdır. Her set için bir konu belirlenir ve o konuya ait kavramlar ya da kelimeler kâğıtlara yazılır. Örneğin “değerler” setinde “vatanseverlik, minnettarlık, barış, yardımseverlik, dürüstlük” kelimeleri yer alabilir; “Takım Sporları” setinde “Basketbol, Futbol, Voleybol, Hentbol, Su Topu” yer alabilir. Bu temalar belirlenirken öğrencilerin sınıf seviyelerine dikkat edilmelidir. Her öğrenciden bir kâğıt seçmesi ve sonra arkadaşlarının da içinde yer aldığı seti oluşturmaları ve gruplarını bulmaları istenir.
5. Öğrencilerin isimlerinin ilk harfi alfabenin ilk 7 (ayrılacak grup sayısına göre bu aralık daraltıp, genişletilebilir) harfi ile başlayanlar bir grup, sonraki 7 harfi ile başlayanlar ikinci grubu, sonraki 7 harf ile başlayanlar nc grubu, kalan harflerle başlayanlar dördüncü gruba atanabilir.
6. Öğrencilerin isimlerindeki harf sayısına göre gruplara ayrılabilir. İsminde 4 harf olanlar bir grup, 5 harf olanlar bir grup, 6 harf olanlar bir grup şeklinde oluşturulabilir.
7. Dört mevsim isimleri büyük kartonlara yazılır ve dört farklı köşeye asılır. Öğrencilerden birer mevsim adı söylemeleri istenir ve söyledikleri mevsimin köşelerine gitmeleri istenir. Sınıftaki ğrenciler böylece gruplara ayrılabilir.
8. İçi görünmeyen bir kutuya ayrılacak grup sayısı kadar farklı renkte ve yakın sayılarda boncuklar atılır. Öğrencilerin ilerine bakmadan birer boncuk çekmeleri istenir. Aynı renkte boncuk çeken öğrenciler aynı grupta olacak şekilde öğrenciler gruplara ayrılabilir.
9. Öğrencilerden bir kâğıda kimseye göstermeden 0-100 arası bir rakam yazmaları istenir. İstenen sayıda gruba göre 0-20 arası rakam yazanlar bir grup, 21-40 arası yazanlar bir grup, 41-60 arası yazanlar bir grup şeklinde gruplar oluşturulabilir.
10. Öğrencilerin okula ulaşım şekillerine göre gruplar oluşturulabilir. Yryerek gelenler bir grup, ailesi tarafından kendi araçlarıyla bırakılanlar bir grup, servisle gelenler bir grup, otobüs-metro-dolmuşla gelenler bir grup olabilir.
11. Dört ya da beş farklı boyutta ğrenci sayısı kadar çubuk hazırlanır ve bir kutuya konulur. Öğrencilerden birer çubuk almaları istenir ve çubukların boylarına göre öğrenciler gruplara ayrılabilir.
12. Öğrencilere boş zamanlarında yapmaktan en çok hoşlandığı etkinlik sorularak aynı etkinliği yapmaktan hoşlanan öğrenciler aynı gruplara atanabilir.
13. Öğrencilerden müzik eşliğinde dans etmeleri istenir. Müzik durduğunda erli, ikişerli, beşerli grup ol şeklinde yönerge verilebilir.

14. Öğrencilere “aklınızdan bir renk tutun” şeklinde komut verilir. Daha sonra mavi tutanlar kimler? Kırmızı tutanlar kimler? Şeklinde sorularla gruplar oluşturulabilir.
15. Öğrenciler tuttukları takımlara göre gruplara ayrılabilir.
16. Farklı bölgelerden gelen öğrenciler varsa, öğrencilerin doğum yerlerinin olduğu ilin bulunduğu bölgeye göre gruplara ayrılabilir.
17. Öğrencilere aşağıdaki sorular yöneltilerek benzer cevapları veren öğrenciler aynı gruplara atanabilir:
 - En sevdiği yemek
 - En sevdiği renk
 - En sevdiği meyve
 - En sevdiği müzik türü
 - En sevdiği oyun
 - En sevdiği çiçek

4- ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİLER İÇİN ÖĞRETİMSEL UYARLAMALAR

Öğrencileri farklı gelişimsel alanlarda desteklemek için hazırlanan bu etkinliklerin uygulayıcıya/öğretmene not kısmında, etkinlikleri gerçekleştirme sürecinde özel gereksinimli öğrenciler için yapılabilecek öğretimsel uyarlamalara da yer verilmiştir. Bu uyarlamalar farklılaştırılmış öğretim ve öğrenme için evrensel tasarım ilkeleri kapsamında temellendirilerek çevresel düzenlemeler, materyal uyarlamaları, öğrenme içeriğini farklılaştırma, öğrenme sürecini farklılaştırma ve öğrenme ürünlerini farklılaştırmaya yönelik öneriler şeklinde ifade edilmiştir. Öğretmenlerin/uygulayıcıların etkinlikleri gerçekleştirirken, sınıflarındaki özel gereksinimli öğrencilerinin gereksinimlerine göre sürece katılımlarını destekleyecek uyarlamaları yapmalarının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle etkinliklerde yer verilen uyarlama önerilerine ilişkin kavramsal çerçeve bu kısımda da başlıklarıyla özetlenmiştir:

Çevresel Düzenlemeler: Özel gereksinimli öğrencilerin fiziksel çevresini ısı, ışık ve oturma düzeni açısından düzenleme boyutunda; sosyal çevresini ise etkinlikleri gerçekleştirme sürecinde küçük grup çalışmalarına yer verilmesi ve akranları ile farklı şekillerde bir arada olmasına yönelik düzenlemeler boyutunda ele alınarak çeşitli öneriler sunulmuştur. Örneğin, materyal seçim ve dağıtımında çocuklardan destek alma, küçük grup çalışmalarında öğrencilere akran eşleşmesi yapılması gibi önerilere yer verilmiştir.

Materyal Uyarlamaları: Özel gereksinimli öğrencilerin etkinlik sürecine katılımlarını desteklemek üzere etkinlik materyallerinde yapılan değişiklikleri ve düzenlemelere yönelik öneriler bu kapsamda ele alınmıştır. Örneğin, çalışma yapraklarındaki yazıların puntolarının büyütülerek veya dokunsal özellikler eklenerek görme bakımından işlevsel hale getirilmesi; materyallere tutarken kavramayı artırıcı parçalar/özellikler ekleme gibi önerilere yer verilmiştir.

Öğrenme İçeriğini Farklılaştırma: Özel gereksinimli öğrencilerin gelişim ve öğrenme özelliklerine göre etkinliklerde öğretilecek içeriğin basitleştirilmesine ya da çeşitlendirilmesine yönelik uyarlama önerileri bu kapsamda ele alınmıştır. Örneğin, etkinlik sürecindeki çalışmaların özel gereksinimli öğrenciler için küçük parçalara bölünerek aşamalı hale getirilmesi, tartışma sorularının basitleştirilerek öğrencilerin katılımlarının desteklenmesi, öğrenciden etkinliğin tamamı yerine sınırlı miktarının/bölümünün yapılmasının istenmesi etkinliklerin basitleştirilmesine yönelik öneriler kapsamında sunulmuştur. Etkinliklere öğrencilerin gereksinimlerine göre, katılımlarını artıracak şekilde müzik, resim gibi çalışmaların eklenmesi ise etkinlikleri çeşitlendirmeye yönelik ele alınmıştır.

Öğrenme Sürecini Farklılaştırma: Özel gereksinimli öğrencilerin katılımlarını desteklemek üzere etkinlik sürecindeki etkileşimin düzenlenmesine ilişkin öneriler bu kapsamda ele alınmıştır. Örneğin, özel gereksinimli öğrencilere neyin nasıl yapılacağını anlatmak üzere yetişkin ya da akran desteğinin sunulması, etkinlikte yer alan çalışma yaprakları yapılırken öğrencilerin bireysel olarak desteklenmesi; onlara geribildirim sunulması ve soru sorulduğunda yanıtlara yönelik çeşitli hatırlatıcıların kullanılmasına yönelik öneriler verilmiştir.

Öğrenme Ürünlerini Farklılaştırma: Özel gereksinimli öğrencilerin etkinlik sürecinde öğrendiklerini (kazanımlarını) kendi özelliklerine göre farklı şekillerde ifade edebilmesine yönelik uyarılma önerileri bu kapsamda ele alınmıştır. Örneğin, çalışma yaprakları ile çalışılırken öğrencilerin farklı şekillerde tepki vermelerine (yazmak yerine resim yaparak ifade etmelerine ya da sözel olarak anlatmak yerine yazarak anlatmalarına) fırsat tanıma, soru sorulduğunda sözel olarak değil resimli kartlardan seçerek yanıt verme gibi öneriler sunulmuştur.

Etkinliklerin gerçekleştirilme sürecinde özel gereksinimli öğrencilerin katılımların desteklenmesine yönelik bu kavramsal çerçevede ifade edilen öğretimsel uyarlamaların, uygulayıcıların/öğretmenlerin öğrencilerini desteklemeye yönelik farkındalık sağlayan öneriler olduğu unutulmamalıdır. Sınıflarındaki özel gereksinimli öğrencilerin mevcut performansı ve gelişimsel özelliklerine göre bu önerilerden hangilerine etkinliklerde yer verilip verilmeyeceği öğretmenlerin/uygulayıcıların kararı ile belirlenebilir.

5- ÖRNEK ETKİNLİKLER

ORTAÖĞRETİM SINIF REHBERLİK ETKİNLİKLERİ

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

HOŞ GELDİN DOSTUM!

Gelişim Alanı

Akademik

Yeterlik Alanı

Okula ve Okulun Çevresine Uyum

Kazanım/Hafta

Okulun yakın çevresini, bölümlerini ve okulda çalışan personeli tanır / 1. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

1. Çalışma Yaprağı-1
2. Çalışma Yaprağı-2
3. Çalışma Yaprağı-3
4. Okulun yakın çevresinin krokisi
5. Okul binasının krokisi
6. Personel listesi
7. Kâğıt-kalem
8. Tahta kalem

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Çalışma Yaprağı-1,2 ve 3 öğrencilerin kroki çizimini ve personel şemasını daha iyi anlamaları ve örnek teşkil etmesi amacıyla sınıfa getirilir.
2. Öğrencilere okulun yakın çevresinin ve okul bölümlerinin tanıtılması amacıyla okul çevresinin ve okulun bir krokisi çıkarılarak sınıfa getirilir.
3. Okul personeli ve görevleri üzerine detaylı bilgi sahibi olunur ve personel listesi sınıfa getirilir.
4. (Küçük okullarda) Personelin sınıf ziyaretinin planlanması amacıyla personellerle iletişime geçilir ve ziyaretin kapsamı görüşülür.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Öğrencilere etkinliğin amacının okulumuzun yakın çevresini, bölümlerini ve personellerini tanımak olduğu açıklanır.
2. Öğrenciler oturma düzenine göre üç gruba ayrılır. Birinci gruba '**okulumuzun yakın çevresini tanıma**', ikinci gruba '**okulumuzun bölümlerini tanıma**' ve üçüncü gruba '**okulumuzun personellerini tanıma**' görevleri verilir, tahtaya örnek krokiler asılır ve öğrencilere kalem-kâğıt dağıtılır.
3. Gruplara aşağıdaki açıklama yapılır:
"Sevgili arkadaşlar, şu an her bir grubun meraklı bir hayali misafiri var. Amacımız misafirimize okulumuzun çevresini, bölümlerini ve personellerini tanıtmak."
4. Ardından birinci gruba Çalışma Yaprağı-1 dağıtılır ve aşağıdaki açıklama

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

yapılır;

"Birinci grubumuzun görevi misafirini okula getirmek. Misafiriniz gezmeyi seviyor. Acaba bu misafirinizi okula getirirken hangi yolu kullanacaksınız? Yolda hangi dükkân ve kurumlarla karşılaşacaksınız? Sizden bu yolun krokisini çizmenizi ve yol boyunca keşfettiğiniz yerleri kroki üzerine not almanızı istiyorum."

5. İkinci gruba Çalışma Yaprağı-2 dağıtılır ve aşağıdaki açıklama yapılır:

"İkinci grubumuzun görevi okula gelen misafirine okulumuzu gezdirmek. Misafiriniz her yeri görmek istiyor. Acaba okuldaki hangi bölümleri görebilecek? Sizden aranızda görev dağılımı yaparak okulun her bir katının ve bahçesinin krokisini çizmenizi ve üzerine misafirinizin keşfettiği bölümleri yazmanızı istiyorum."

6. Üçüncü gruba Çalışma Yaprağı-3 dağıtılır ve aşağıdaki açıklama yapılır:

"Üçüncü grubumuzun görevi misafirine okul personelini tanıtmak. Misafiriniz herkesle tanışmak istiyor. Dolaştırmı bakalım koridorlarda, sınıflarda, bahçede... Kısa okulun her yerinde. Misafiriniz hangi personellerle tanışacak? Sizden misafirinizin tanıştığı personelleri ve bu personellerin görevlerini düşünerek size örnek olarak verilen çalışma yaprağını temel alarak kendi okulunuzun teşkilat şemasını çizmenizi istiyorum."

7. Öğrencilere çalışma yapraklarını tamamlamaları için 10 dakika süre verilir.

8. Sürenin sonunda her gruptan grupça seçilen birer sözcü tarafından, çizdikleri krokiler/doldurdıkları kâğıt sınıfa sunulur.

9. Uygulayıcı tarafından sunumların tamamlanmasının ardından ilk iki grubun krokileri ve üçüncü grubun personel şemasında yazan eksikleri tamamlamak için tahtaya okul çevresi ve okul bölümleri krokileri ile okulun personel listesi asılır. Grup etkinliğinde eksik kalan kısımları uygulayıcı tarafından tamamlanarak sınıfla paylaşılır.

10. Öğrencilere etkinliğin tamamlanmasının ardından düşüncelerin alınması ve dönüt amacıyla şu sorular yöneltilir:

- Misafirinizi gezdirirken okulumuz, çevresi ve personelleriyle ilgili siz neler keşfettiniz?
- Misafirinizi gezdirirken fark ettiğiniz, okulumuzun yakın çevresinde bulunan ama daha önce fark etmediğiniz yerler var mıydı?
- Okulumuzun bölümleri arasında daha önce görmediğiniz/bilmediğiniz yerler var mıydı?
- Etkinlikten önce okulda çalıştığını bilmediğiniz bir personel var mıydı?

11. Tartışma sürecinin tamamlanmasının ardından aşağıdaki açıklama ile etkinlik sonlandırılır:

"Sevgili arkadaşlar, sabah evden çıkıp okul bittikten sonra tekrar eve dönene kadar birçok yer, okul bölümü ve okul personeliyle karşılaşılıyor. Etkinliğimiz süresince meraklı misafirimizi gezdirirken okulumuzun çevresinde neler var, okulumuzda hangi bölümler var ve kimler çalışıyor öğrendik. Bu sayede okulumuzu, çevresini ve personellerini daha yakından tanıma fırsatı bulduk."

Kazanımın
Değerlendirilmesi

1. Öğrenciler, çevrelerindeki okulunu merak eden insanlara okul çevresini, okul bölümleri ve personelleri tanıtmaları konusunda teşvik edilebilir.
2. Öğrenciler okuldaki çalışanlarla tanışmaları için cesaretlendirebilir.
3. Öğrencilerin okul bölümlerini yerinde görme ve mümkün olduğunca gözlemlenmeleri üzerine önerilerde bulunulabilir.

Öğretmene Uygulayıcıya Not

1. Personel sayısının az olduğu küçük okullarda öğrencilerin etkinliklerini tamamlamasının ardından okul personelleri öğrencilerle tanışmak, kendilerini ve görevlerini tanıtmak üzere sınıfa davet edilebilir.
2. Okulun yakın çevresi, bölümleri ve personeli tanıtırken aşağıdaki açıklamalar göz önünde bulundurulabilir:

Yakın çevre: Parklar, sosyal tesisler, kırtasiye ve marketler, karakollar, kurslar vb.

Okul bölümleri: Sınıflar, rehberlik servisi, tuvaletler, acil çıkış kapıları, atölyeler, laboratuvarlar, bahçe, spor ve dinlenme alanları, temizlik görevlisi odası, idari birimler ve öğretmenler odası vb.

Personeller: Temizlik görevlileri, öğretmenler, psikolojik danışmanlar/rehber öğretmenler, idareciler, kantinciler, güvenlik görevlileri, memurlar vb.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Gruplar oluşturulurken uygun eşleştirme yapılmasına dikkat edilerek akran desteği sağlanabilir.
2. Grupların görevlerini tamamlamaları için gerekirse en süre verilebilir.
3. Tahtaya asılan krokiler ve şemanın büyük boyut ve puntoda ve bunların zemine kontrast renkte hazırlanmasına dikkat materyalde uyarılabilir.
4. Sorulan sorular basitleştirilerek öğrenme içeriği farklılaştırılabilir.

Etkinliği Geliştiren

Burak TAŞPINAR

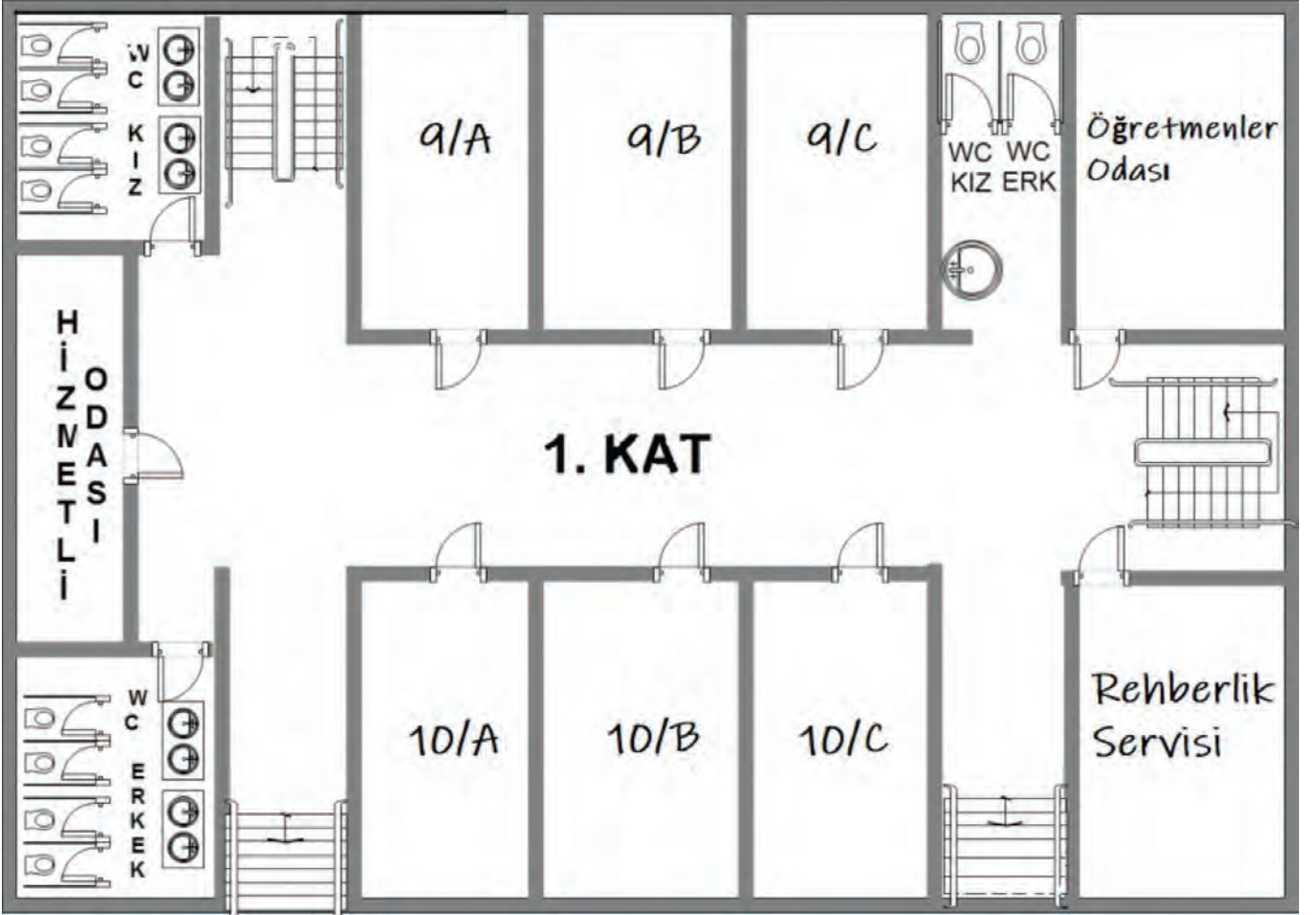
Çalışma Yaprağı 1

Okul Çevresi Krokisi

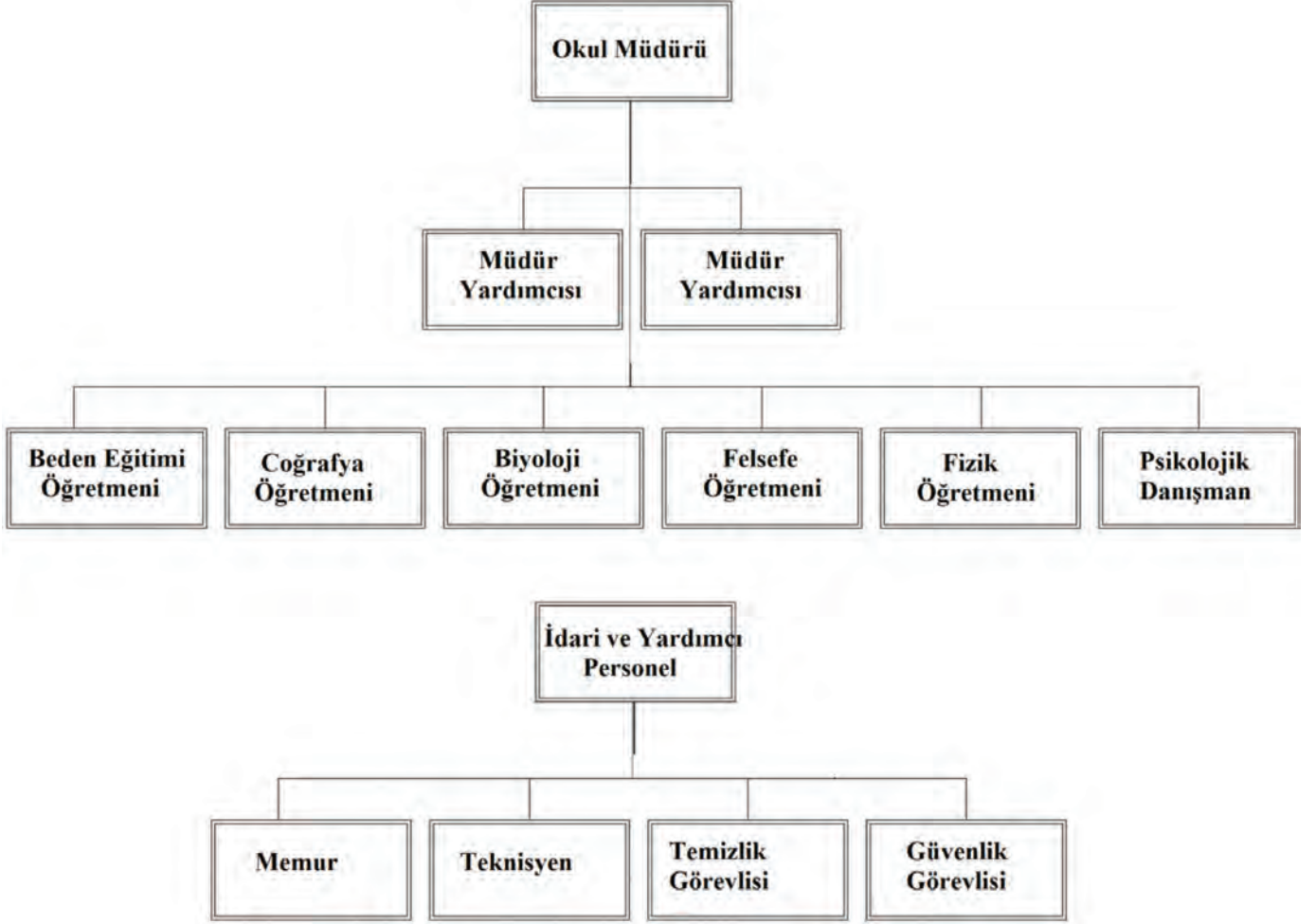
Çalışma Yapağı 2

Okul Binası Krokisi

Çalışma Yaprağı 3

Okul Teşkilat Şeması Örneği

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

BİLMEKTE FAYDA VAR

Gelişim Alanı	Akademik
Yeterlik Alanı	Okula ve Okulun Çevresine Uyum
Kazanım/Hafta	Eğitim öğretim sürecine ilişkin yönetmeliğin kendisini ilgilendiren kısımları hakkında bilgi sahibi olur. /2. Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Ortaöğretim yönetmeliğinin öğrenciyi ilgilendiren bölümleri. 2. Çalışma Yaprağı-1
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Etkileşimli tahtanın açık olması, sonrasında gelebilecek yönetmelik maddelerinin arama yaptırarak kolayca bulunmasını sağlayabilir. 2. Yönetmeliklerin öğrenciyi ilgilendiren bölümleri öğrenci sayısı kadar çoğaltılarak sınıfa getirilmelidir. 3. Uygulayıcı sınıfı numaralara göre gruplarken sıra düzeni küçük grup çalışmasına uygun olarak düzenlenir. 4. Öğrencilerden gelebilecek sorular için yönetmelik maddelerinin önceden okunması işinizi kolaylaştıracaktır.
Süreç (Uygulama Basamakları)	1. Uygulayıcı tarafından öğrencilere gruplama yapmak için bir, iki, üç, dört, beş şeklinde numara verilir. Numara verme işlemi başlamadan öğrencilere numaralarını akıllarında tutması söylenir. Numaralandırma işleminden sonra tüm 1 numaralı öğrencilerin bir köşeye, tüm 2 numaralı öğrencilerin bir köşeye, tüm 3 numaralı öğrencilerin bir köşeye tüm 4 numaralı öğrencilerin bir köşeye, tüm 5 numaralı öğrencilerin bir köşeye oturması sağlanır. 2. Çalışma Yaprağı-1'deki örnek olaylar okunarak etkileşim başlatılır. 3. Okuldaki kurallar kime ve neye göre düzenlenir? sorusu sorularak öğrencilerden gelen cevaplar alınır. 4. Öğrencilerin cevaplarından sonra aşağıdaki bilgi öğrencilerle paylaşılır: <i>"Örnek olaylar sonrasında yaşanan olumlu ya da olumsuz her şey kurallara göre yapıldı, kişisellik arz etmemekte ve kuralları düzenleyen yönetmeliklerdir. Bizi ilgilendiren yönetmelik Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'dir. Öğrenci, öğretmen, veli ve okulla ilgili paydaşların işleyişi bu yönetmeliğe göre yapılır" şeklinde bir açıklama yapılır. "Bu yönetmeliğin içinde sizleri birinci derecede</i>

ilgilendiren sınıf geçme bölümü, öğrenci davranışları, ödül ve disipline ilişkin hükümler bölümü ve kılık kıyafetle ilgili bölümler bulunmaktadır.”

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

5. Öğrencilere aşağıdaki sorular sorularak paylaşımları alınır:
 - Örnek olaylar hakkında ne düşünüyorsunuz?
 - Etkinlikten sonra neleri fark ettiniz?
6. Öğrencilerden merak eden ya da incelemek isteyenler için sınıf panosuna öğrencileri doğrudan ilgilendiren yönetmelik bölümlerinin asılacağı söylenerek anlamadıkları bir yer olursa sorabilecekleri belirtilerek etkinlik sonlandırılır.

Kazanımın
Değerlendirilmesi

1. Etkinliğin kalıcılığını sağlamak amacıyla yönetmeliklerin ilgili bölümleri sınıf panosuna asılır.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

Öğretmene
Uygulayıcıya Not

1. Numaralandırma yapılırken öğrencilerin hatırlamasını kolaylaştırmaya yönelik sayıların yazılı olduğu kâğıtlar kendilerine verilebilir.
2. Gruplar oluşturulurken uygun akran eşleştirmesi yapılarak sosyal çevre düzenlenebilir.
3. Panoya asılan yönetmelik bölümünün puntolarının büyük olmasına dikkat edilerek ya da Braille yazı eklenerek materyalde uyarılama yapılabilir.

Etkinliği Geliştiren

Ümit ŞENOĞLU

Çalışma Yaprağı 1

Örnek Olay1:

Ahmet çarşamba sabahı her zamankinden erken kalkmış, kahvaltısını yapmış, okul forması yerine Erdal öğretmenin projede görevli öğrenciler için yaptırdığı TÜBİTAK proje tişörtünü üzerine giymişti. Kendisini her zamankinden farklı ve değerli hissediyordu. Yaklaşık üç aydan beri üzerinde çalıştığı TÜBİTAK projesinin sunumu gelip çatmıştı. Bu proje için günlerce çalışmış ve biyoloji öğretmeni olan Erdal öğretmenle çok emek vermişlerdi. Ahmet projesinin sunumunu yapmak için çok heyecanlanıyor, içi içine sığmıyordu. Okuldaki tüm öğrenciler ve öğretmenler onun sunumunu izleyecekti. Ahmet sabahın akşama kadar projenin yazılı olduğu panonun önünde projesiyle ilgilenen her öğrenci ve öğretmene en küçük detaylarına kadar coşkulu bir şekilde projesini anlattı.(Metnin kalanının küçük grup tartışmalarından sonra okunacağı belirtilir. Öğrencilerden böyle bir durum sonrasında okulda neler yaşanabileceğine ilişkin kendi küçük gruplarında ortalama 4-5 dk. tartışmaları istenir.)

Sunumlar bittiğinde Erdal öğretmen projede görevli öğrencileri yanına çağırarak güzel bir bilim fuarı gerçekleştirdiklerini söyleyerek hepsine çok teşekkür etti ve emeklerinin karşılığı olarak da onlara birer onur belgesi vereceğini söyledi.

Erdal öğretmen, onur belgesini nasıl ve neye göre verebilir? Bunun bir kuralı var mıdır? sorusu sorularak öğrencilerden gelen cevaplar alınır. Onur belgesi verebilmek için okul onur kuruluna öğrenci isimlerinin yazılı olarak bildirilmesi gerektiği ve onur kurulunun onayından sonra onur belgesinin verilebileceği belirtilerek ikinci örnek olay okunur.

Örnek olay 2:

Deniz dokuzuncu sınıfa geldiği günden itibaren oldukça disiplinli, çalışkan ve başarılı bir öğrenci olarak arkadaşlarının ve öğretmenlerinin dikkatini çekmişti. Dokuzuncu sınıfın ilk başından beri derslerini dikkatli bir şekilde dinlemiş, okul psikolojik danışmanı/rehber öğretmeni olan Ümit hocayla birlikte bir ders çalışma programı yapmış, bu sayede karateye, arkadaşlarıyla eğlenmeye, ailesine vakit ayırmaya, kitap okumaya yeteri kadar zamanı kalmıştı. Dokuzuncu sınıfın ilk günü, daha dün gibi aklıdaydı. Zaman ne çabuk geçmiş, on birinci sınıfın sonuna gelmişti. Bu yıla kadar ne çok anı biriktirmişti arkadaşlarıyla, öğretmenleriyle... Yaşadıkları film şeridi gibi gözünün önünden geçti. Deniz, sınıfta bunları düşünürken sınıf öğretmenleri Bircan Hanım sınıfa girdi, elinde karneler ve belgeler vardı. Deniz hariç, tüm sınıfın karnelerini ve belgelerini dağıttı başarılı olan öğrencilerini tebrik etti. Deniz kendi karnesi için sabırsızlanıyor, bir şey diyemiyordu.(Metnin kalanının küçük grup tartışmalarından sonra okunacağı belirtilir. Öğrencilerden böyle bir durumda sınıfta ve okulda nelerin yaşanabileceğini gruplarında 4-5 dakika tartışmaları istenir ve öğrencilerden gelen cevaplar alınır ve örnek olayın kalan bölümü okunur.)

Bircan Öğretmen, Deniz'i yanına çağırarak karnesini, takdir belgesini ve üstün başarı belgesini sınıfın huzurunda takdim eder.

Bircan öğretmen diğer öğrencilerden farklı olarak üstün başarı belgesini neye göre vermiş olabilir? sorusu sorularak gelen cevaplar alınır.

Öğrencilerin cevaplarından sonra, ortaöğretim süresince en az üç ortaöğretim yılının bütününde takdir belgesi alanların ödüllendireceği bilgisi verilerek şimdi diğer bir üçüncü örnek olaya geçileceği belirtilerek üçüncü örnek olay okunur.

Örnek olay 3:

Okulun tertip ve düzeni konusunda oldukça hassas olan Okul Müdürü İsa Bey okulun ilk günlerinden beri okul girişlerinde öğrencilerin kılık kıyafetlerini kontrol ediyordu. Bir süredir birkaç öğrencinin kılık kıyafetlerinin okula uygun olmadığını fark ederek öğrencilerin neden uygun kıyafetle okula gelmediklerini sordu? Öğrencilerini dikkatlice dinledikten sonra kıyafetleri konusunda uyardı ve neden okul kıyafetiyle okula gelmeleri gerektiğini anlattı. Bu uyarı sonrasında bir öğrenci hariç diğer öğrenciler okul kıyafetiyle okula gelmeye başladılar. Okul kıyafetiyle okula gelmeyen öğrenci bir sabah okul girişinde yine Okul Müdürü İsa Bey'in dikkatini çekti ve İsa Bey bu öğrenciyi yanına çağırdı. Neden okula okul kıyafetiyle gelmediğini, özel bir sebebinin olup olmadığını sordu ve ona yardımcı olabileceği bir şeyin olup olmadığını anlamaya çalıştı. Öğrencinin anlattıklarından özel bir durumunun olmadığını ve keyfi bir şekilde okula başka kıyafetle geldiğini anladı. (Örnek olaya burada ara verilerek olay hakkında öğrencilerin kendi aralarında 4-5 dk boyunca küçük gruplarında konuşması istenir ve aşağıdaki soru/sorular sorulur? Sizce bu olay sonrasında okulda neler yaşanır, neler olur? Öğrencilerden gelen cevaplar alınarak örnek olayın kalan bölümü okunur.)

Okul Müdürü İsa Bey, keyfi olarak okul kıyafetlerini giymeyen öğrenci hakkında dilekçe yazarak durumunun disiplin kurulunda görüşülmesini ister denerek örnek olay bitirilir.

Şu soru sınıfa sorularak cevapları alınır.

Okul Müdürü İsa Bey neye dayanarak ya da neye göre öğrenciyi disiplin kuruluna sevk etmiştir?

Örnek olay 4:

X öğrencisi ders esnasında arkadaşlarının saçını çekmekte, tüm sınıf dikkatle dersi dinlerken çıkardığı garip seslerle sınıfın dikkatini dağıtmaktadır. Öğrencisinin durumunu fark eden Yüksel öğretmen ders esnasında öğrencisiyle göz göze iletişim kurarak derse dikkatini vermesi gerektiğini söyler. Bir süre dikkatini derse veren öğrenci diğer derslerde de benzer davranışlar sergiler. Yüksel öğretmen okul rehberlik servisiyle ve aileyle iş birliği yaparak öğrencisinin olumlu davranışlar sergilemesi için çaba sarf eder ve öğrencisine yardımcı olmaya çalışır. Yüksel öğretmenin tüm iyi niyetli çabalarına karşı öğrenci, sınıf içinde arkadaşlarının saçını çekmeye, garip sesler çıkarmaya, arkadaşlarının dikkatini dağıtmaya devam eder.

(Örnek olaya burada ara verilerek olay hakkında öğrencilerin kendi aralarında 4-5 dk boyunca küçük gruplarında konuşması istenir ve aşağıdaki soru/sorular sorulur ve cevaplar alınarak örnek olayın kalan bölümü okunur.)

Sizce bu olay sonrasında okulda neler yaşanır, neler olur?

Öğrencisinin olumlu davranışlar sergilemesi için çaba sarf eden Yüksel öğretmen bir süre sonra yaşananlardan rahatsız olur ve sınıfta yaşanan olayı ve kendisinin neler yaptığını anlatan bir dilekçe yazar ve dilekçeyi okul müdürlüğüne teslim eder.

Örnek olayın kalan kısmı okunduktan sonra su sorular sorulur.

Yüksel hoca dilekçeyi kime yazmıştır? Okuldaki işleyiş nasıldır?

(Gelen cevaplar alınır ve dilekçenin okul müdürlüğüne gideceğini, okul müdürünün gerekli görürse disiplin kuruluna sevk edeceği belirtilir.)

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

İLGİ VE HOBİ KORİDORU

Gelişim Alanı

Kariyer

Yeterlik Alanı

Kariyer Farkındalığı

Kazanım/Hafta

İlgi ve hobilerini ayırt eder./3. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

1. Etkinlik Bilgi Notu
2. Çalışma Yaprağı- 1
3. Makas
4. Torba/Kutu
5. Kâğıt/ kalem/Tahta Kalem

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Etkinliğe başlamadan önce Çalışma Yaprağı-1'in fotokopisinin çektilmesi ve işaretli yerlerden kesilip kutu/torbaya konularak sınıfa getirilmelidir.
2. Fotokopi mümkün değilse Çalışma Yaprağı-1'deki ilgi ve hobiler bir kâğıda yazılıp kutu/torbaya konularak sınıfa getirilmelidir.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Öğrencilere etkinliğin amacının ilgi ve hobiler arasındaki farkı ayırt etmek olduğu söylenir.
2. "Sevgili öğrenciler şimdi size ilgi ve hobilerimizden bahsedeceğim" denir ve Etkinlik Bilgi Notu'ndaki ilgi ve hobi kavramlarının tanımları açıklanır.
3. Öğrencilere aşağıdaki hikâyeye anlatılarak etkinliğe başlanır.

"Mehmet Bey çocukluğundan itibaren verimli çalışma yollarını alışkanlık hâline getirmiş bir kişidir. Öğrencilik yıllarında ve şimdiki iş yaşamında da çalışan biri olarak bilinmektedir. Öğrencilik yıllarında çevresinde neler olup bittiğiyle ve sosyal olaylarla çok ilgilenmiştir. Sosyal olayları yazarak ve toplum karşısında anlatarak tartışmayı çok severmiş. Tartışmalarda karşısındaki kişileri ikna etmede başarılıymış. Mehmet Bey şimdi bir yetişkin ve hâlâ aynı özelliklerini sürdürmektedir. Ayrıca, Mehmet Bey, çocukluğundan beri boş zamanlarında bahçe işleri ile uğraşmaktan çok keyif almaktadır. Öyle ki şu anda boş zamanlarında evinin bahçesinde çiçek ve bazı sebzeleri yetiştirmektedir. Bunları dostlarıyla da paylaşmaktadır. O, bu bahçe işlerinin kendisini dinlendirdiğini ve hoşça vakit geçirmesini sağladığını söylemektedir. Mehmet Bey çok isteyerek seçtiği iletişim fakültesini bitirdikten sonra bir gazetenin haber bölümünde çalışmaya başlamıştır. O, zaman zaman gazetecilik mesleğinin yorucu olduğunu

söylese de bu mesleği yürütürken yaptığı yazı yazma, toplum karşısında konuşma ve benzerleri etkinliklerini yapmaktan çok keyif aldığını da sık sık dile getirmektedir”.

Süreç (Uygulama Basamakları)

4. Bu hikâyedeki Mehmet Bey'in ilgileri ve hobileri nelerdir? sorusu sorularak öğrencilerin paylaşımları alınır.
5. Öğrenciler iki gruba ayrılır. Birinci gruba ilgi grubu ve ikinci gruba hobi grubu ismi verilir. ÇalışmaYaprağı-1'den kesilip kutu/torbaya konulan kâğıtlar öğrencilere oturma sırasına göre veya sınıf listesine göre sırayla çektilir.
6. Öğrenciler kâğıtta yazılı her bir cümleyi okur ve yazılanın ilgi mi yoksa hobi mi olduğuna karar verir. Bu karar dayanarak ilgi ya da hobi grubunun içinde yer alır. Bu şekilde etkinlik bütün öğrencilere uygulanır.
7. Etkinliğe tartışma sorularıyla devam edilir.
 - *İlgilerinize örnek verebilir misiniz?*
 - *Hobilerinize örnek verebilir misiniz?*
8. Bu sorulara verilen cevaplar tartışılır.
9. Öğrencilere soru sorma ve cevap alma sürecinin ardından *“Sevgili öğrenciler; bugün sizinle ilgi ve hobilerin benzer görünseler de birbirinden farklı özelliklerimiz olduklarının ayırımına vardık”* diyerek etkinlik sonlandırılır.

Kazanımın Değerlendirilmesi

1. Öğrencilerden günlük yaşamda ilgilerini ve hobilerini yazı ya da resimle anlatan bir çalışma yapmaları ve bunları sınıf gazetesinde paylaşmaları istenir.
1. İlginin tanımı, hobinin tanımı ve bu iki kavramın çeşitleriyle ilgili tanımları konusunda Etkinlik Bilgi Notu ile Çalışma Yaprağı- 1'deki tanımların dışına çıkmaya özen gösterilmelidir.
2. Uygulayıcı ilgi ve hobiler hakkında daha fazla bilgiye ihtiyaç duyduğunda aşağıdaki önerilen kaynaklara başvurabilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

Uygulayıcıya Not

1. Çalışma Yaprağı 1'de yer alan yazılı materyallere Braille yazı eklenerek ya da punto büyütülerek materyallerde uyarlama yapılabilir.
2. Süreç basamağında Etkinlik Bilgi Notu'nda yer alan ilgi ve hobi kavramlarının tanımları görsellerle desteklenip sunularak öğrenme süreci farklılaştırılabilir.
3. Grup çalışması sırasında akran eşleştirmesine yer verilerek akran desteği sunulabilir.

KAYNAK:

1. Kuzgun, Y. (2014). Meslek rehberliği ve danışmanlığına giriş (6.b.). Ankara: Nobel Akademik.
2. Kuzgun, Y. (2017). Kendini Değerlendirme Envanteri el kitabı (6.b.). Ankara: Nobel Akademik.
3. Pişkin, M. (2019). Kariyer gelişim sürecini etkileyen faktörler (Ed.B. Yeşilyaprak), (10. Baskı). Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı: Kuramdan Uygulamaya içinde, s.43-78. Pegem.

Etkinliği Geliştiren

Saadet GÜRARSLAN

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

İLGI: Bir kimse herhangi bir zorlama olmadığı ya da kendisine bir ödül sözü verilmediği halde bazı faaliyetleri kendiliğinden yapıyor ve bundan doyum sağlıyorsa o tür faaliyetlere karşı ilgisi olduğu söylenebilir. Bir kimsenin ilgi duyduğu bir faaliyet alanı genellikle onun yetenekli olduğu alandır. İnsan ancak yetenekli olduğu alanda başarılı çalışmalar yapabilir. Bir kimsenin, giriştiği bir iş ya da bir çalışma alanında başarılı olması kişiye doyum sağlar. Böylece kişi aynı alanda tekrar çalışma isteği duyar. Buna karşılık kişinin girişimleri başarısızlıkla sonuçlanırsa hevesi kırılır ve o işi tekrar yapmak isteği olmaz (Kuzgun,2019).

HOBİ: Hobi, boş zamanlarda para kazanmak için değil, eğlenerek ve keyif alarak yapılan aktivitelerdir. İnsanlar genellikle hobisini/hobilerini düzenli bir şekilde yapmaya çabalarlar. Hobilere örnekler: Çeşitli ülkelerin paralarını biriktirmek, pul toplamak, çiçek yetiştirmek, okumak, örgü örmek, ahşap boyama ve taş boyama veya benzerlerini yapmak gibi aktiviteler hobilerdir.

İLGİLER

İnsanların tutum ve davranışlarını gözlemlemek.
Matematiksel işlemleri yapmaktan zevk almak.
Kitap okurken dilin özelliklerine dikkat etmek.
Hayvanların bakımıyla ve yetiştirilmesiyle uğraşmak.
Bilgisayar oyunu tasarlamak.
Beste yapmak.
Yeni bir kıyafet tasarlamak.
Yeni bir aksesuar tasarlamak.
Mimari yapıların ayrıntılarını incelemek.
Teknoloji ve tasarımla uğraşmak.
Sosyal ilişkilerde gözlemler yapmak.
Yeni aletler tasarlamak.
Mekanik araç ve gereçleri tamir etmek.
Karşısındakileri ikna etmek.
İnsanların sağlığı için araştırmalar yapmak.
Canlıların anatomisiyle ilgili aktiviteler yapmak
Çocuklarla ilgili etkinlikler tasarlamaktan hoşlanmak.
Paranın etkili kullanılmasıyla ve ticaretle ilgili etkinlikler tasarlamak ve/ veya yapmak.
Matematik ve sosyal olaylarla ilgili problemleri çözmeye hevesli olmak.
Bir müzik aleti tasarlamak.
Farklı dillerin yapısını incelemekten hoşlanmak yeni bir dil öğrenmede istekli olmak.
Ayrıntılarla uğraşmaktan keyif almak.
El sanatlarında farklı ürünler tasarlamak.
Düzlem üzerine çizilmiş bir nesneyi üç boyutlu tasarlamak.
Hayvan ve bitkilerin yaşayışını incelemekten onları yetiştirip üretmekten zevk almak.

HOBİLER

Kitap okumak.
Yapbozlarla uğraşmak.
Balık tutmak.
Ahşap malzemeleri boyamak.
Örgü örmek.
Yemek yapmak.
Seyahat etmek.
Film / dizi izlemek.
Müzik dinlemek.
Bilgisayar oyunu oynamak.
Müzik aleti çalmak.
Yüzmek.
Bulmaca çözmek.
Doğa yürüyüşü yapmak.
Kamp yapmak.
Bisiklete binmek, ata binmek vb.
Taş toplamak.
Müze ziyareti yapmak.
Bitki yetiştirmek.
Fotoğraf çekmek.
Dans etmek.
Koleksiyon yapmak. (Çeşitli ülkelerin paralarını, pulları, kartpostalları biriktirmek)
Satranç oynamak.
Bağ bahçe işleriyle uğraşmak.
Belgesel izlemek.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

ÇİMENTO DUYGULAR

Gelişim Alanı

Akademik

Yeterlik Alanı

Okula ve Okulun Çevresine Uyum

Kazanım/Hafta

Okulunun ve sınıfının bir üyesi olduğunu fark eder. / 4. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

1. Sınıf mevcudu kadar post-it
2. Karton kutu
3. Kalem
4. Çalışma Yaprağı-1

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Çalışma Yaprağı-1 etkinlik öncesinde sınıf mevcudu kadar çoğaltılır.
2. Üzerinde "Çimento Duygular" yazan bir karton kutu hazırlanarak sınıfa getirilir.
3. Sınıfa uygulayıcı tarafından sınıf mevcudu kadar post-it getirilir.
4. Öğrencilerin her birinde kalem olup olmadığı önceden kontrol edilerek kalemi olmayan öğrenciler için etkinlikten önce kalem temin edilebilir.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Aşağıdaki açıklama yapılarak etkinlik başlatılır.
"Merhaba arkadaşlar, bugün sizlerle okulumuzu ve sınıfımızı bir arada tutan ve tutacak duygularımız hakkında bir etkinlik yapacağız. Bu etkinlikle belki de sizi okulunuza bağlayan ve sizleri bir arada tutan hiç farkında olmadığınız duygularınıza yolculuk yapacaksınız. Hazırsanız başlayalım!"
2. Çalışma Yaprağı-1 tüm öğrencilere dağıtılır.
3. Kâğıtlar dağıtıldıktan sonra aşağıdaki soru ile etkinliğe devam edilir.
4. Öğrenciler sorulan soru ile ilgili fikirlerini paylaştıktan sonra aşağıdaki açıklama yapılır ve açıklama sonunda öğrencilere beş dakika süre verilir.
"Arkadaşlar, size dağıtmış olduğum çalışma yaprağını incelediniz ve sizlere neler çağrıştırdığını paylaştınız. Bizim okulumuzun yapısı da her bina gibi bu görmüş olduğunuz tuğlalardan ve çimentolardan oluşuyor. Bizim okulumuzun yapısında yer alan tuğlalar aslında sizlersiniz. Her birinizin okulumuzu ayakta tutan birer tuğla olduğunu düşünecek olursak bizi bir arada tutan şey çimentomuzdur.
5. Çimentomuz da aslında bizlerin bir arada olmasını sağlayan okulumuza

Süreç (Uygulama Basamakları)

ve sınıfımıza karşı duygularımızdır. Bu çimentolar bazen sağlam ve daha uzun süre dayanırken bazıları ise tuğlaların birbirine daha az tutunmasına sebep olabilir. Örneğin, okulumuza ve sınıfımıza karşı hissetmiş olduğumuz sevgimiz bizleri bir arada tutar. Sizlerin sınıfın ve okulun bir parçası olarak bir arada kalmanızı sağlayan çimento duygularınız sizce neler olabilir? Bu duygularınızı sizlere dağıtmış olduğum post-itlere isimsiz olarak yazarak öğretmen masasında görmüş olduğunuz çimento duygular kutusuna atmanız için sizlere beş dakika süre veriyorum. Süre sonunda bu duygularınızı sesli olarak okuyacağım ve birlikte bu duygular üzerinde tartışacağız.”

6. Verilen sürenin sonunda Çimento Duygular kutusundan alınan post-itler sırasıyla okunarak okunan her bir duygu hakkında öğrencilere aşağıdaki tartışma soruları yöneltilir.
7. Bu duygu sınıf ve okul tuğlalarımızın bir arada kalmasına nasıl katkı sağlıyor?
8. Bu duygu olmasaydı sizce sınıfınızda ve/veya okulunuzda neler farklı olurdu?
9. Bu duyguyu okulda en çok ne zaman hissediyorsunuz?
10. Bu duyguyu sınıfta en çok hangi anlarda deneyimliyorsunuz?
11. Tartışma sorularının öğrenciler tarafından cevaplanması sağlandıktan sonra aşağıdaki açıklama ile etkinlik sonlandırılır.

“Arkadaşlar, aslında sizin tüm özellikleriniz ve okulumuza, sınıfımıza karşı hissettiğiniz tüm duygular bizlerin çimentosu olarak bizleri bir arada tutuyor. Sizin sağlam duygularla birbirinize bağlı olmanız sizlerin sınıf tuğlalarını sağlamlaştırırken, sağlam sınıf tuğlalarınız okulumuzun da sağlam olmasına katkıda bulunuyor. Sizler okulumuzun ve sınıfınızın değerli üyelerisiniz ve her biriniz ayrı ayrı bu yapıyı oluşturan parçalarsınız. Siz olmadan okulumuz sadece boş bir bina olurdu. Bugün de yapmış olduğumuz etkinlikle binamızı ayakta tutan duygularımız hakkında konuştuk. Şu anda 9. Sınıfın başındasınız, bu duygu kutusunu sene sonuna kadar saklayacağım. Bu sene bittiğinde bu duygu kutusunu son hafta tekrar sınıfımıza getireceğim. Bu duyguları tekrar birlikte değerlendireceğiz.”

Kazanımın Değerlendirilmesi

1. Bu etkinlikten sonra sınıfça bir piknik planlanması için öğrenciler arasında görev dağılımı yaparak bir önceki hafta uygulanan oryantasyon programı çerçevesinde okul rehber öğretmeninden/psikolojik danışmanından yardım alabilirsiniz.
2. Dönem sonunda Çimento Duygular kutusunu tekrar sınıfa getirerek bu duyguların yeniden tartışılmasını sağlayacak bir ortam yaratabilirsiniz.
1. Çimento Duygular kutusu uygulayıcının kendi imkânları dâhilinde bulabileceği herhangi bir kutu olabilir.
2. Post-itler not kâğıtları ile değiştirilebilir.

Uygulayıcıya Not

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Not kâğıtlarının dağıtımını sırasında öğrenciden yardım alınarak sosyal çevre düzenlenebilir.
2. Tartışma soruları basitleştirilerek öğrencilerin katılımları artırılabilir.
3. Öğretmen geribildirim sunarak destek verebilir.

Etkinliği Geliştiren

Damla MERAL

Çalışma Yapradı 1

5. HAFTA

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

“KEŞKE”LERİN DEĞİL “İYİ Kİ”LERİN OLSUN

Gelişim Alanı

Akademik

Yeterlik Alanı

Akademik Anlayış ve Sorumluluk

Kazanım/Hafta

Okul hazırlığına ilişkin sorumluluklarını üstlenir. / 5.Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Tahta Kalem
- 2- Boya Kalemleri
- 3- Bant
- 4- Etkinlik Bilgi Notu
- 5- Çalışma Yaprağı-1
- 6- Çalışma Yaprağı-2
- 7- Çalışma Yaprağı-3

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Uygulayıcı tarafından öğrencilere afiş hazırlamak üzere bir hafta öncesinden boya kalemlerini getirmeleri duyurulur.
2. Çalışma Yaprağı-2 afiş şeklinde hazırlanarak çıktısı alınır ve tahtaya asılır.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Aşağıdaki açıklamayla giriş yapılır:
“Sevgili öğrenciler yeni bir okuldasınız ve yeni bir başlangıç yaptınız. Lise öğrencisi olmanızla birlikte sorumluluklarınız da arttı. Bunlardan birisi de okul hazırlığı sorumluluğunuz. Bu başlangıçta keşkeleriniz değil iyikileriniz olsun istiyorsanız yapmanız gereken şeylerden biri okul hazırlığı sorumluluğunu üstlenmenizdir. Okul hazırlığı deyince aklınıza neler geliyor?”
2. Öğrencilerden gelen cevaplar tahtaya yazılır ve *“Bugün sizlerle okul hazırlığına ilişkin sorumluluklarınızı üstlenmenizi amaçlayan bir afiş hazırlama etkinliği yapacağız”* şeklinde etkinliğin amacı açıklanır.
3. Öğrenciler 6 gruba ayrılır. Her gruba Çalışma Yaprağı-1 dağıtılır. Tahtaya asılan Çalışma Yaprağı-2'nin öğrenciler tarafından incelenmesi sağlanır.
4. Aşağıdaki yönergeyle devam edilir:
“Sevgili öğrenciler, Çalışma Yaprağı-2’de yer alan örnek afişten faydalanarak her grup okul hazırlığıyla ilgili bir afiş hazırlayacak. Hazırlayacağımız bu afişlerde okul hazırlığı sorumluluğunu üstlendiğiniz zaman «iyi ki»leriniz, okul hazırlığı sorumluluğunu üstlenmediğiniz zaman keşkelerinizin neler olduğu

yer almalı. Afişinizin bir de sloganı olmalı. Getirdiğiniz boya kalemleriyle afiş hazırlamaya başlayabilirsiniz.”

5. Afişlerin tamamlanmasının ardından gruplardan birer grup sözcüsü belirlemeleri ve hazırladıkları afişi aşağıdaki sorular doğrultusunda sınıfa tanıtmaları istenir. Her gruba 3 dakika verilir.

- Bu afişte neyi anlatmak istediniz?
- Sloganınız neydi?
- Bu afişi hazırlarken bulmakta zorlandığınız “iyi ki”leriniz nelerdi?
- Bu afişi hazırlarken bulmakta zorlandığınız “keşke”leriniz nelerdi?
- Bu afişi hazırlamak size neler hissettirdi/farkettirdi?

6. Gruplar sunumunu tamamladıktan sonra tartışma sorularıyla etkinlik değerlendirme süreci başlatılır:

- Okul hazırlığıyla ilgili üstlenmeniz gereken hangi sorumluluklarınızın olduğunuzu fark ettiniz?
- Bu süreçte keşkelerinizin iyikilerle yer değiştirmesi için yapabileceğiniz nelerdir?
- Okul hazırlığıyla ilgili sorumluluklarınızı yerine getirmenizin size nasıl katkı sağlayacaktır?

7. Tüm grupların paylaşımı tamamlandıktan sonra Etkinlik Bilgi Notu’ndan yararlanılarak eklemeler yapılır ve aşağıdaki açıklamayla etkinlik sonlandırılır:

“Bugün sizlerle okul hazırlığına ilişkin sorumluluklarımızı üstlenmenin önemiyle ilgili konuştuk. Okula hazırlıklı gelme ile ilgili aktif sorumluluk alma bizleri başarıya ulaştıracak en önemli faktörlerden biridir. Bu doğrultuda okul hazırlığıyla ilgili sorumluluklarımızın neler olduğunu bilmek, zaman yönetiminizi bu sorumluluklarımızı dikkate alarak yapmak ve sorumluluklarımızın gerektirdiği şekilde davranmak bizi amacımıza ulaştıracaktır.”

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

Kazanımın
Değerlendirilmesi

1. Tüm grupların bir araya gelerek afişte hazırlamış oldukları keşkeler ve iyi kilerden davranış listeleri oluşturmaları istenir. Bu ifadeleri/görevleri Çalışma Yaprığı-3’te yer alan uygun alanlara yazmaları ve kendilerini bir ay boyunca bu davranışlar açısından gözlemleyerek derecelendirmeleri istenir.

1. Çalışma Yaprığı-2’nin çıktısının alınmadığı durumlarda etkileşimli tahtaya yansıtılabilir.
2. Etkinlik Bilgi Notu’nda yer alan okul hazırlığı listesine eklemeler yapılabilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Gruplar oluşturulurken uygun akran eşleştirmesi yapılarak sosyal çevre düzenlenebilir.
2. Çalışma Yaprığı-2’nin büyük boyda ve kontrast renkte bir zemine basılması sağlanarak ve görme bakımından daha işlevsel olması açısından dokunsal özellikler eklenerek materyalde uyarılama yapılabilir.
3. Afiş hazırlama sırasında öğretmen geribildirim sunarak destek verebilir.

Uygulayıcıya Not

Etkinliği Geliştiren

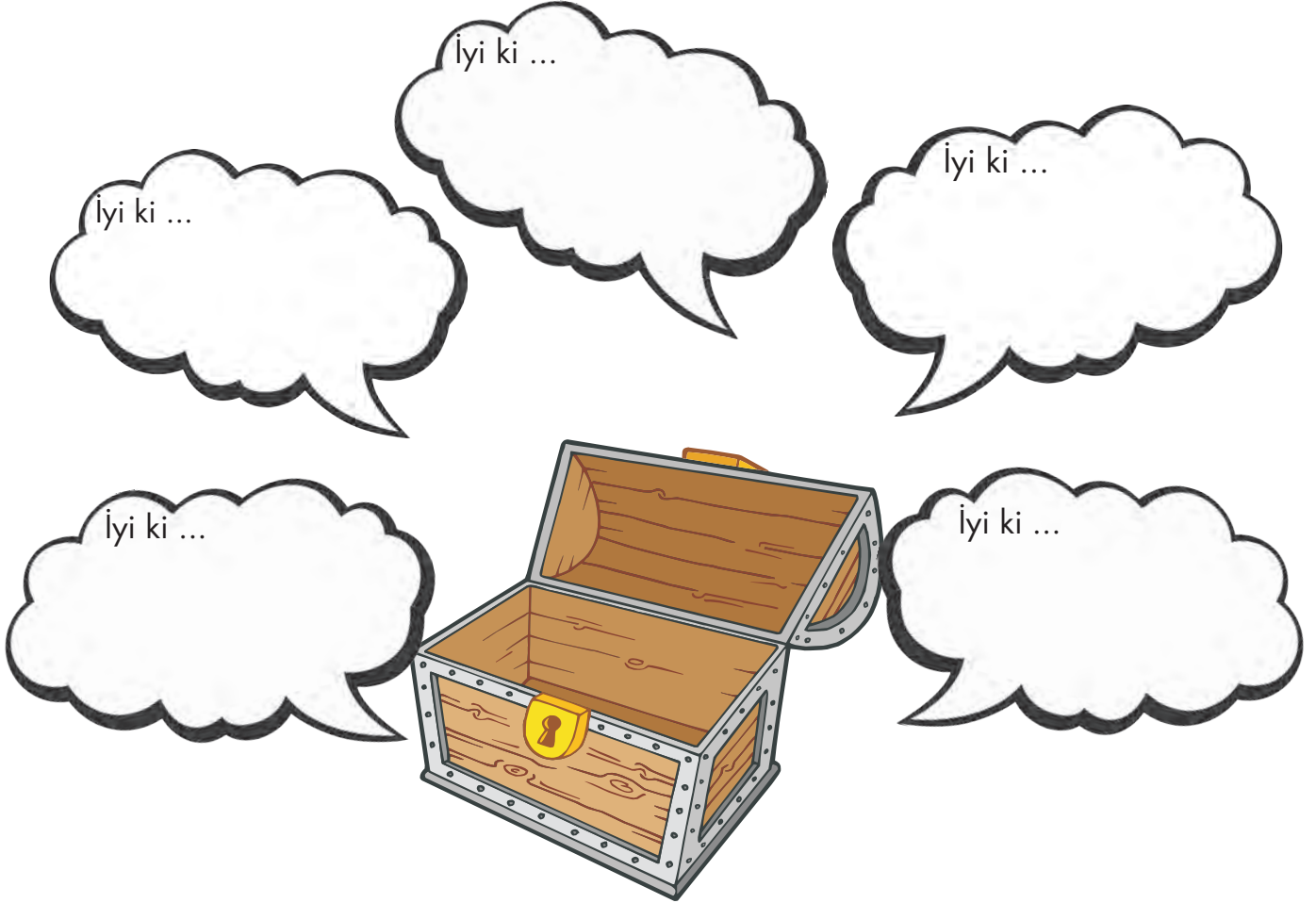
Şendağ MERCAN

Çalışma Yapağı 1

AFİŞ HAZIRLAMA

Çalışma Yaprağı 2

“İYİ Kİ” LERİM VAR BENİM

“İYİ Kİ” LERİM SANDIĞI

Sorumluluklarımı
üstlendim, keşkelerimi
hapsettim

KEŞKELERİM SANDIĞI

Çalışma Yaprağı 3

	Hiç Uygulayamadım	Nadiren Uyguladım	Ara Sıra Uyguladım	Genellikle Uyguladım	Tamamen Uyguladım
Okul hazırlığı ile ilgili keşkelerim...					
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
Okul hazırlığı ile ilgili iyi kilerim...					
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

OKUL HAZIRLIĞI

- Düzenli uyku saati oluşturmak.
- Güne erken kalkarak başlamak.
- Düzenli bir beslenme sistemi oluşturmak.
- Kişisel bakımına özen göstermek.
- Okul kılık kıyafet yönetmeliğine uygun hazırlanmak.
- Okula zamanında gitme konusunda planlama yapmak.
- Etkili bir çalışma programı hazırlayıp günlük çalışma sistemi oluşturmak.
- Zamanı etkili kullanmak.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

NELER OLUYOR OKULDA?

Gelişim Alanı

Akademik

Yeterlik Alanı

Okula ve Okulun Çevresine Uyum

Kazanım/Hafta

Okulun eğitsel imkânları hakkında bilgi edinir. / 6. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

1. Makas
2. Karton
3. Kâğıt/ Kalem/Tahta Kalem

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Bir hafta önceden sınıf 5-6 kişilik gruplara ayrılır. Her gruba okulun eğitsel imkânlarını içeren konular paylaşılır (seçmeli dersler, okul kulüpleri destekleme ve yetiştirme kursları, kütüphane, laboratuvar, bilgisayar laboratuvarı, beden eğitimi, resim, müzik, satranç vs.).
2. Her gruptan konuyla ilgili araştırma yapmaları, bir afiş ve sunum hazırlamaları istenir.

1. Etkinliğin amacı belirtilerek etkinliğe başlanır.

"Sevgili gençler etkinliğimizin amacı yeni başladığınız okulun eğitsel imkânlarını tanımak bunlarla ilgili bilgi edinmektir.

Okul içi kulüp çalışmaları, seçmeli dersler, destekleme ve yetiştirme kursları, resim, müzik, beden eğitimi, satranç vs. gibi imkânlar bizim geleceğe yönelik hedeflerimizi belirlemede, ilgi ve yeteneklerimizi fark etmede önemli rol oynayacaktır."

2. *"Sevgili gençler geçen hafta sizlerden konuyla ilgili araştırma yapmanızı istemiştım"* denir. Konuyla ilgili hazırlamış oldukları afiş ve sunumları çıkarmaları istenir.
3. Her grup kendi içinden seçtiği bir temsilciyle hazırladığı afiş tahtaya asar ve sunumunu yapar. Sınıf arkadaşlarını konuyla ilgili bilgilendirir.
4. Bilgilendirme sürecinin ardından öğrencilere şu sorular sorulur;
 - Destekleme ve yetiştirme kurslarının amacı nedir?
 - Okulumuzda hangi seçmeli derslerin olduğunu öğrendiniz?
 - En çok hangi kulüp çalışması dikkatinizi çekti? Neden?
 - Okulun eğitsel imkânlarından nasıl yararlanabilirsiniz?
5. Sorulara verilen cevapların ardından öğrencilere şu şekilde bilgi verilerek

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

etkinlik sonlandırılır.

"Bu etkinliğimizde okulumuzun eğitsel imkânları konusunda bilgi sahibi olduk. Eğitsel imkânların çeşitliliği ve bunlara katılım bizlerin hem akademik hem kariyer hem de sosyal-duygusal gelişimini desteklemektedir. Örneğin, seçmeli dersler sizin kariyer seçiminize yardımcı olurken, laboratuvar ve destekleme-yetiştirme kursları akademik gelişiminize destek sağlarken, kulüp faaliyetleri sosyal ve duygusal gelişiminize katkı sağlamaktadır."

Kazanımın
Değerlendirilmesi

1. Hazırlanan afişler sınıf veya okul panosuna asılarak öğrencilerin incelemesi sağlanır.
1. Uygulayıcı etkinlik öncesi kendi okulunun eğitsel imkânlarını göz önüne almalıdır, gruplara dağılımı kendi okulunun imkânları kapsamında planlamalıdır.
2. Öğrenci gruplarına güncel seçmeli dersler dağıtılmalıdır.

Uygulayıcıya Not

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Gruplar oluşturulurken uygun akran eşleştirmesi yapılarak sosyal çevre düzenlenebilir.
2. Öğrencilerden hazırlayacakları afişleri büyük boyutlarda, büyük punto kullanarak ve kullanacakları görsellerin zemine kontrast renkte olmasına dikkat ederek hazırlamaları istenerek materyallerde uyarılabilir.
3. Sunulan afişlerin rahatlıkla görülebilmesi ve duyulabilmesi için oturma düzeni uygun şekilde oluşturularak çevresel düzenleme yapılabilir.

Etkinliği Geliştiren

Saadet Yaman GÜRARSLAN

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

DEĞERLERİMLE DEĞERLİYİM

Gelişim Alanı

Sosyal Duygusal

Yeterlik Alanı

Benlik Farkındalığı

Kazanım/Hafta

Yaşam değerlerinin farkına varır / 7. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

1. Çalışma Yaprağı-1
2. Çalışma Yaprağı-2
3. 20 adet A4 büyüklüğünde farklı renklerde fon kartonu
4. Her öğrenciye beşer adet yapışkanlı kâğıt

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Çalışma Yaprağı-1 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.
2. 20 adet fon kartonunun her birinin üzerine Çalışma Yaprağı-1 'de verilen değerlerden birer tane değer -tahtadan okunacak şekilde- büyükçe yazılır.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Öğrencilere etkinliğin amacının yaşamımızdaki değerleri fark etmek olduğu açıklanır.
2. Çalışma Yaprağı-1 sınıf tahtasına asılır ve uygulayıcı tarafından aşağıdaki açıklama yapılarak Çalışma Yaprağı-1'deki değerler öğrencilere aktarılır:
"Sevgili gençler, hepimizin hayatta bizi biz yapan, diğer insanlarla benzer ve onlardan farklı birçok özelliği var. Tıpkı ailemiz, arkadaşlarımız, fiziksel özelliklerimiz, ilgilerimiz ve yeteneklerimiz gibi değerlerimiz de sahip olduğumuz bize özgü özelliklerimizden. Bu nedenle değerlerimiz; çevremizle kurduğumuz ilişkilerde duygularımızı, düşüncelerimizi ve davranışlarımızı etkileyebilen güçlü yapılarıdır."
3. Uygulayıcı tarafından her öğrenciye beşer tane yapışkanlı kâğıt dağıtılır ve "Sevgili gençler, önünüzdeki kâğıtlara hayatta sahip olduğunuz beş değeri ve neden bu değerlere sahip olduğunuzu açıklayan yaşantı örneklerinizi yazmanızı istiyorum." açıklaması yapılır. Öğrencilere örnek olması açısından Çalışma Yaprağı-2'de verilen durumlar öğrencilere okunur.
4. Bu çalışma için öğrencilere 7-8 dakika süre verilir. Bu sürede uygulayıcı tarafından, 20 değer bulduğu 20 fon kartonu sınıf tahtasına yapıştırılır.
5. Sürenin tamamlanmasının ardından gönüllü öğrencilerden yapışkanlı kâğıtlara yazdıkları değerleri, tahtadaki ilgili değer kartonlarının üzerine yapıştırmaları istenir.

Süreç (Uygulama Basamakları)

- Öğrencilerden değerlerini tahtadaki kartonlara yapıştırırken, o değere neden/nasıl sahip olduğunu sınıfla paylaşmaları istenir.
- Gönüllü öğrencilerin paylaşımları alındıktan sonra aşağıdaki sorularla süreç yönlendirilir:
 - Bu süreçte hangi değerlerinizi ilk defa fark ettiniz?
 - Bu değerleri fark etmek size neler hissettirdi?
 - Sınıfta en fazla hangi değer/değerlerin ele alındığını gözlemlediniz?
- Uygulayıcı tarafından aşağıdaki açıklama yapılarak süreç sonlandırılır:

"Sevgili arkadaşlar, gördüğümüz üzere hayatımızın her alanında olduğu gibi değerlerimiz de bazen bize özgü bazen de diğer arkadaşlarımızla ortak. Bu etkinlikte kendimizin ve arkadaşlarımızın değerlerini, bu değerlere nasıl sahip olduğumuzu ve hayatta karşımıza nasıl farklı şekillerde çıkabileceğini fark ettik."

Kazanımın Değerlendirilmesi

- Benzer değerlere sahip olan öğrencilerden gruplar oluşturularak her bir gruba her hafta bir değer için ortak pano hazırlama görevi verilir.
- Fon kartonu bulunmadığında 20 değer tahtaya büyük harflerle yazılarak daire içerisine alınabilir ya da bilgisayar çıktısı alınarak önceden tahtaya asılabilir.
- Öğrenci sayısının çok veya katılımın yoğun olduğu sınıflarda zamanı idareli kullanabilmek adına öğrencilerin tahtaya değerlerini yapıştırırken yapacakları açıklamalar bir veya iki değerle sınırlı tutulabilir, diğer değerler açıklamasız yapılandırılabilir.

Uygulayıcıya Not

Özel gereksinimli öğrenciler için;

- Çalışma yaprakları öğrencilerin gereksinimlerine göre puntoları büyütülerek veya Braille özellikleri eklenerek görme bakımından işlevsel hale getirilebilir.
- Öğrencilere etkinliğin tamamlanması için ek süre verilebilir.
- Sorular basitleştirilerek öğrencilerin katılımları desteklenebilir.

Etkinliği Geliştiren

Burak TAŞPINAR

Çalışma Yaprağı 1

YAŞAM DEĞERLERİ LİSTESİ

DÜRÜSTLÜK	CESARET
SEVGİ	HOŞGÖRÜ
BAŞARI	DOĞRULUK
SABIR	ADALET
ÖZGÜVEN	İŞ BİRLİĞİ
SAYGI	YARATICILIK
GÜVEN	EMPATİ
SORUMLULUK	ÖZGÜRLÜK
BAĞIŞLAYICILIK	YARDIMSEVERLİK
EŞİTLİK	İÇ HUZUR

Çalışma Yaprağı 2

DEĞER

GÜNLÜK YAŞAMDAN ÖRNEK

SAYGILIYIM, çünkü;

Arkadaşımın oynadığı oyunları sevmememe rağmen onu bu konuda kendi fikirlerimle yargılamıyorum, onun oyun anlayışını kabul ediyorum.

BAĞIŞLAYICIYIM, çünkü;

Yakın bir arkadaşım çok önemli bir işi çıktığı gerekçesiyle buluşmaya gelmediğinde, gelmeme sebebinin farklı olduğunu öğrendiğim zaman başta arkadaşıma kızsam da sonrasında onu affettim.

YARDIMSEVERİM, çünkü;

Sınava hazırlanan arkadaşıma yeterli kaynak kitabı olmadığını öğrendikten sonra arkadaşıma kitaplarımı ortak kullanmayı teklif ettim.

DÜRÜSTÜM, çünkü;

Derse neden geç kaldığımı soran öğretmenime yok yazılmayı göze alarak yalan söylemedim ve kantinde oyalandığımı söyledim.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

HANGİ MESLEK HANGİ DEĞER?

Gelişim Alanı

Kariyer

Yeterlik Alanı

Kariyer Farkındalığı

Kazanım/Hafta

Kendi mesleki değerlerinin farkına varır. / 8. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

1- Çalışma Yaprağı-1

2- Çalışma Yaprağı-2

3- Tahta kalemi

4- Renkli/Beyaz kâğıt

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1- Etkinlikten önce meslek değerleri kartları hazırlanmalıdır.

2- Etkinlikten önce Çalışma Yaprağı-1 sınıf mevcudu kadar çoğaltılmalıdır.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Aşağıdaki açıklama yapılarak etkinliğe başlanır.

"Merhaba öğrencilerim bugün mesleki değerleri öğreneceksiniz, biliyorsanız da pekiştireceğiniz eğlenceli bir etkinlik yapacağız!"

2. Mesleki değer denildiğinde öğrencilerin aklına neler geldiği ile ilgili 2-3 dakika beyin fırtınası yaptırılır. Uygulayıcı tarafından tahta kalemiyle, tahta ikiye bölünür. Beyin fırtınası sırasında öğrencilerin söyledikleri uygulayıcı tarafından tahtanın sol tarafına yazılır.

3. Beyin fırtınasından sonra şu açıklama yapılır:

"Sevgili öğrenciler, mesleki değer denilince aklınıza ilk gelen çağrışımların hepsini tahtaya yazdık. Şimdi sizlere mesleki değerlerin aslında ne olduğundan bahsedeceğim. Mesleki değerler sizler için bir mesleği değerli kılan özelliklerdir. Bu değerler kişiden kişiye değişebilir. Bir mesleğin en cazip yanı biriniz için o meslekten elde ettiğiniz yüksek kazanç, başka biriniz için güvence, başka biriniz için o mesleğin sahip olunan yeteneği kullanmaya olanak tanınması, diğer biriniz için ise mesleğin toplumsal saygınlığı olabilir. Değerlerle ilgi ve ihtiyaç kavramları arasında yakın ilişkiler vardır. Bu kavramlar zaman zaman birbirinin yerine kullanılmakla birlikte temelde aralarında ince bir ayrım vardır. İhtiyaçlar bizi eksikliği duyulan şeyi elde etmek için harekete geçirirler. İlgiler ise bir aktivitenin özünden elde edilen doyumdur. Her ne kadar içinde bulunduğumuz beklentilerden ve kurallardan etkilense de, hoşlanma veya hoşlanmama biçiminde

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

ortaya çıkan ilgilerimiz önemli oranda kişisel tercihlerimizi yansıtır. Değerler ise ulaşmayı istediğimiz hedeflere ve ideallere attığımız önemdir.”

4. Çalışma Yaprağı-1 öğrencilere dağıtılarak incelemeleri için 10 dakika süre verilir.
5. Önceden hazırlanan meslek kartlarını eline alan uygulayıcı tarafından öğrencilere aşağıdaki yönerge açıklanır.

“Elimde görmüş olduğunuz bu kartlarda on altı meslek grubuna yer verdim. Bu kartları seçmek için gönüllü olarak teker teker tahtaya çıkacaksınız. Ardından tahtaya çıkan kişinin çektiği meslek kartındaki meslek sahibinin, sizlere vermiş olduğum Çalışma Yaprağı-1’deki meslek değerlerinden hangilerini göz önüne alarak mesleğini seçmiş olabileceğini tahmin etmenizi istiyorum.”

6. Seçilen meslekler ve öğrencilerin geribildirimleriyle ifade edilen meslek değerleri tahtanın boş bırakılmış olan sağ kısmına yazılır. Daha sonra bu geribildirimler üstünde sınıfta öğrencilerle tartışılır.

7. Ardından öğrencilere aşağıdaki soru yöneltilir.

“Sizce bu meslek değerleri solda yazmış olduğumuz meslek değerleri ile örtüşüyor mu?”

8. Verilen cevaplar doğrultusunda aşağıdaki açıklama yapılır.

“Bugün öğrendiğiniz meslek değerleri bir mesleği seçmenizde en az ilgi ve yetenekleriniz kadar önemlidir. Mesleğinizi değiştirme şansınız olabileceği gibi hiç değiştirmeden de devam edebilirsiniz. Ancak bilmenizi istediğim, her iki şekilde de meslek seçimlerinizde değerlerinizi de göz önüne almanız gerektirir. Meslek değerlerinizi dikkate aldığınızda mesleğinizden aldığınız doyum ve keyif de artacaktır.”

9. Etkinliğe aşağıdaki tartışma soruları ile devam edilir.

- Bugün öğrendiğiniz meslek değerleri sizlerde nasıl bir farkındalık oluşturdu?
- Daha önce bu değerleri duymuş muydunuz?
- Meslekler ile değerler arasında bir ilişki olabileceğini daha önce düşünmüş müydünüz?

10. Tartışma sorularından sonra aşağıdaki açıklama yapılarak etkinlik sonlandırılır.

“Bugün sizlerle meslek değerleri hakkında konuştuk ve paylaşımlarda bulunduk. Sizlerden istediğim, bir sonraki hafta kendi meslek değerleriniz hakkında düşünüp bunları not ederek derse gelmeniz. Gelecek hafta sizlerin meslek değerleri üzerine konuşacağız.”

Kazanımın
Değerlendirilmesi

1. Bir sonraki hafta öğrencilerden bu etkinlikte öğrendikleri değerlerden başka meslek değerlerinin de olup olmadığını araştırıp gelmeleri istenebilir.
2. Bir sonraki hafta için öğrencilerden kendi meslek değerleri üstüne düşünüp gelmelerini isteyerek sonraki haftaya bir ön hazırlık yapılabilir.

1. Çalışma Yaprağı-2'deki meslek değerleri öğretmen tarafından küçük kartlara tek tek yazılarak hazırlanmalıdır. Kartların hazırlanmasında ilgi çekmesi adına renkli kâğıtlar kullanılabilir.
2. Uygulayıcı belirtilen mesleklere ek olarak dilediği kadar mesleği meslek kartlarına ekleyerek kartları çeşitlendirebilir.

Uygulayıcıya Not

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma Yaprağı-1 daha büyük puntoda hazırlanarak materyalde uyarlama yapılabilir.
2. Gerekliyse ek okuma süresi verilerek öğrenme süreci farklılaştırılabilir.
3. Tartışma soruları basitleştirilerek öğrencilerin katılımları artırılabilir.

Etkinliği Geliştiren

Damla MERAL

Çalışma Yaprağı 1'

Meslek Değerleri

1. **Ekonomik Kazanç:** Çok para kazanma ve yüksek hayat standardında yaşama.
2. **Toplumsal Saygınlık:** Toplumda saygın bir yer edinme, yaptıklarından ötürü onurlandırılma.
3. **Sosyal Güvence:** İşsiz kalmama veya gelecekte kendini güvende hissedecek bir gelire veya emeklilik gibi olanaklara sahip olma.
4. **Güvenlik:** İşin tehlikelerden uzak, güvenli ortam ve koşullarda yapılması.
5. **Meslekte İlerleme:** Bilgi ve becerileri geliştirerek meslekte ilerleme olanakları bulma.
6. **Yetenekleri Kullanma:** Bireyin sahip olduğu yetenek ve becerileri işinde kullanabilme olanağı bulma.
7. **Yaratıcılık:** İşin yeniliklere açık olması, özgün şeyler ve düşünceler keşfetme, tasarlama ve bunları uygulayabilme olanağı tanınması.
8. **Bağımsızlık:** Bağımsız olabilme, işini başkalarına bağımlı olmadan istediği gibi yapabilme.
9. **Güç ve Otorite-Liderlik:** Başkalarını yönetecek ve denetleyecek bir konumda olma.
10. **Risk Alma:** İşin bazı tehlikeleri göze alarak daha çok kazanç elde etme veya daha üst düzeydeki yerlere gelme olanağı tanınması.
11. **Rekabet:** İşin yarışarak başkalarından üstün olduğunu kanıtlama olanağı tanınması.
12. **İkna:** İşin başkalarını ikna edip, onları etkileyerek belli eylemlere yönlendirmeye olanağı tanınması.
13. **Değişiklik:** İşlerin çeşitli olması, sıkça değişik görev ve etkinlikler yapabilme olanağı tanınması.
14. **Düzenlilik:** Çalışma saatlerinin ve yapılan işlerin rutin ve düzenli olması.
15. **Seyahat:** İşin sıkça seyahat etme gerektirmesi.
16. **Sorumluluk Alma:** İşin önemli oranda sorumluluk üstlenmeyi gerektirmesi.
17. **İş birliği:** İşin başkalarıyla iş birliği yapma ve sorumluluğu onlarla paylaşma olanağı tanınması.
18. **Takım Çalışması:** İşin ekip hâlinde çalışmayı gerektirmesi.
19. **Yalnız Çalışma:** İşin yalnız başına çalışmayı gerektirmesi.
20. **Arkadaşlık:** İş arkadaşlarıyla dostane ilişkilerin olduğu bir işte çalışma.
21. **Esnek Çalışma Saatleri:** Çalışma saatlerini bireyin kendisinin belirleyebilmesi, gerektiğinde ofise gelmeden de çalışma imkanının olması.

22. **Tanınma:** Çevresinde bilinen bir kişi olma, adını duyurma.
23. **Yardım:** İşin icrasının insanlarla ilişki kurmayı ve onlara yardım etmeyi gerektirmesi.
24. **Estetik:** İşin icrasının güzeli bulma ya da yapma faaliyetlerinde bulunmayı gerektirmesi.
25. **Özel Yaşam:** İşin kişinin özel yaşamına zaman ayırabilme olanağı tanınması.
26. **İş Sükûneti:** İşin sakin ve huzurlu bir ortamda gerginlikten uzak icra edilmesi.
27. **Değerlerle Uyuşum:** Yapılan işin, bireyin inanç, değer ve düşünceleriyle uyuşması.
28. **Yenilik:** İşin yeniliklere açık olması, kendini güncelleyebilmesi.
29. **Macera:** İşin tehlikeli, ilginç ve çetrefilli durumlara karşılaşılabileceği olanağı tanınması.
30. **Üniforma Giyme:** Üniforma giyilen bir iş sahibi olmak (Subaylık, hakimlik, doktorluk vs.)
31. **Sayılarla Çalışma:** İşin icrasının sayılarla ve verilerle çalışmayı gerektirmesi.
32. **Fiziksel Etkinlikler:** İşin önemli oranda fiziksel etkinlikler yapmayı, bedensel olarak çalışmayı gerektirmesi.
33. **Alet ve Makine Kullanma:** İşin icrasının önemli oranda alet ve makine kullanmayı gerektirmesi.
34. **Takma ve Kurma İşleri:** İşin icrasının önemli oranda takma ve kurma faaliyetlerinden oluşması.
35. **El becerisi ile çalışma:** İşin el ve parmak becerisi gerektirmesi.

KAYNAK:

Pişkin, M. (2012). Kariyer gelişim sürecini etkileyen faktörler. İçinde B. Yeşilyaprak (Ed.), Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı: Kuramdan Uygulamaya (ss:60-62), (3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Çalışma Yaprağı 2

Meslek Kartlarına Eklenecek Meslekler

- 1- Doktor
- 2- Mühendis
- 3- Mimar
- 4- Oyuncu
- 5- Öğretmen
- 6- Arkeolog
- 7- Polis
- 8- Yazar
- 9- Kuaför
- 10- Psikolog
- 11- Diş Hekimi
- 12- Veteriner
- 13- Avukat-Hâkim
- 14- Eczacı
- 15- Fizyoterapist
- 16- Hemşire
- 17-
- 18-
- 19-
- 20-

Not: Uygulayıcı belirtilen mesleklere ek olarak dilediği kadar mesleği meslek kartlarına ekleyerek kartları çeşitlendirebilir.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

MESLEKİ DEĞERLERİM NE DURUMDA?

Gelişim Alanı	Kariyer
Yeterlik Alanı	Kariyer Farkındalığı
Kazanım/Hafta	Kendi mesleki değerlerinin farkına varır. / 9. Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1- Çalışma Yaprağı-1 2- Çalışma Yaprağı-2 3- Etkinlik Bilgi Notu
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1- Çalışma Yaprağı-1 tahtaya asılır ya da dijital ortamda yansıtılır. 2- Çalışma Yaprağı-2 her öğrenci için çoğaltılır. 3- Meslek değerlerini hatırlamak adına Etkinlik Bilgi Notu incelenir.
Süreç (Uygulama Basamakları)	<ol style="list-style-type: none"> Mesleki değerleri hatırlatmak amacıyla uygulayıcı tarafından Çalışma Yaprağı-1 tahtaya asılır ve aşağıdaki yönerge verilir: <i>"Sevgili öğrenciler geçen hafta mesleki değerlerin neler olduğunu öğrendiniz. Hatırlamanız amacıyla bu değerleri tahtaya asıyorum/yansıtıyorum. Bugün bu mesleki değerlerle ilgili bir etkinlik yapacağız."</i> Öğrenciler Çalışma Yaprağı-1'i inceledikten sonra aşağıdaki açıklama yapılarak gönüllü öğrencilerden gelen cevaplar alınır ve bu cevaplar da tahtaya yazılır: <i>"Peki, bu meslek değerleri dışında aklınıza başka hangi meslek değerleri geliyor?"</i> Her öğrenciye Çalışma Yaprağı-2 dağıtılarak aşağıdaki açıklama yapılır ve öğrencilere Çalışma Yaprağı-2'yi doldurmaları için 15 dakika süre verilir: <i>"Çalışma Yaprağı-2'de bir kare ve bu karenin kenarlarında daireler görüyorsunuz. Sizden istediğim karenin içine seçmeyi düşündüğünüz mesleği/meslekleri yazın. Dairelerin içine ise bu mesleğin/mesleklerin hangi değerleri karşılamasını istediğinizi yazın. Mesleki değerler için tahtada yazılı olanları ve aklınıza gelen başka meslek değerlerini de kullanabilirsiniz."</i> Öğrenciler Çalışma Yaprağı-2'yi doldurduktan sonra gönüllü öğrencilerin paylaşımları sağlanır. Tartışma sorularıyla etkinlik süreci değerlendirilir.

Süreç (Uygulama Basamakları)

- Bu etkinlikte neler fark ettiniz?
- Size en yakın ve en uzak hissettiğiniz meslek değeri nelerdir?
- Meslek değerlerinizin farkında olmak size nasıl bir yarar sağlar?
- Değerlerinize uygun olabilecek başka meslekler neler olabilir?

6. Aşağıdaki açıklamayla etkinlik sonlandırılır:

"Meslek değerleri size, bazı ihtiyaçlarınıza öncelik verdiğiniz bazıları ise daha geri planda tutabildiğiniz bir tercih çerçevesi sunar. Kiminiz bir işte liderliğe önem verirken kiminiz tanınır bir kişi olmaya önem veriyor olabilir. Ayrıca meslek değerleri zamanla gelişim ve değişim gösterebilir. Mesleki değerlerinizin farkına vardığınızda kendinize uygun mesleği seçme şansınızı da artırmış olursunuz."

Kazanımın Değerlendirilmesi

1. Öğrencilerin Çalışma Yaprağı-2'yi evlerinde dolap, pano vb. yerlere asmaları ve ilerleyen zamanlarda kendilerinde fark ettikleri yeni mesleki değerleri yazmaları istenebilir. Bu değerlerini karşılayabilecek yeni meslekler keşfettilerinde bunu eklemeleri istenebilir.

Uygulayıcıya Not

1. Öğrencilerin hatırlamakta zorlandığı meslek değerleri Etkinlik Bilgi Notu yardımıyla öğrencilere hatırlatılır.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma Yaprağı-1 de yer alan yazıların puntosu büyütülerek, dokunsal özellikler eklenerek veya kontrast renkte bir zemin üzerine yapıştırılarak görme bakımından işlevsel hale getirilebilir.
2. Çalışma Yaprağı-2'nin yapılma sürecinde öğrencilere bireysel destek sunulabilir. Yapılması gerekenlerin sayısı sınırlandırılarak etkinlik basitleştirilebilir.
3. Etkinliğin tamamlanması için öğrencilere ek süre verilebilir.

Etkinliği Geliştiren

Enes KALKAN

Çalışma Yaprağı 1

Meslek Değerleri

1. Yeteneği kullanma ve geliştirme
2. Yaratıcılık
3. İlgileri geliştirme
4. İşlerin çeşitli olması
5. Kazanç

6. Düzenli ve kararlı bir yaşam sürme
7. Sosyal güvence
8. İlerleme
9. Ün-şöhret sahibi olma

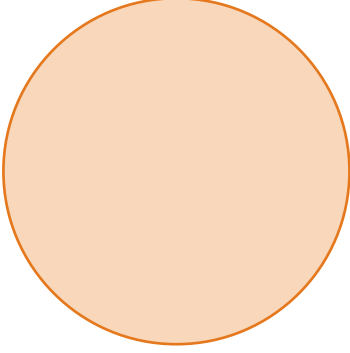

10. Risk Alma
11. Liderlik
12. Bağımsızlık
13. İş birliği
14. Toplumsal saygınlık
15. Yarışma

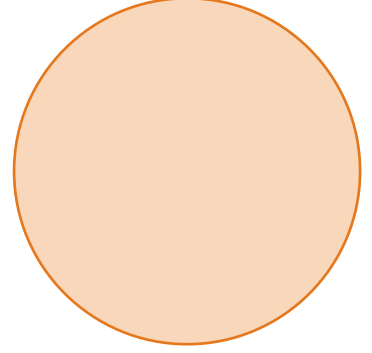

Çalışma Yaprağı 2

Bu mesleğin karşılmasını
istediğim mesleki değer

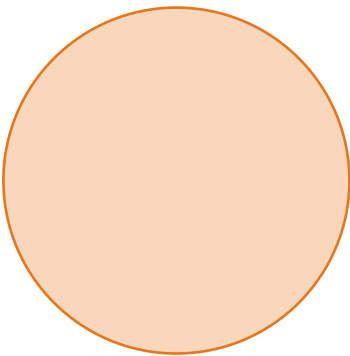
Bu mesleğin karşılmasını
istediğim mesleki değer

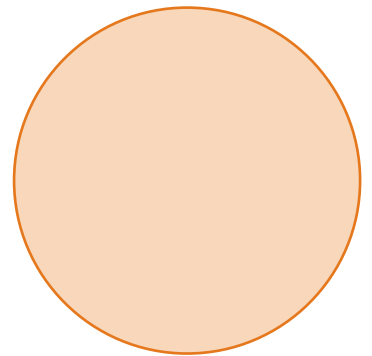
Seçmek istediğim
meslek/meslekler

Bu mesleğin karşılmasını
istediğim mesleki değer

Bu mesleğin karşılmasını
istediğim mesleki değer

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

MESLEK DEĞERLERİ⁽¹⁾

- 1. Yeteneği kullanma ve geliştirme:** Yeteneklere uygun işler yapma ve yetenekleri geliştirme.
- 2. Yaratıcılık:** Özgün fikirler ortaya koyabilme ve bunları uygulayabilme.
- 3. İlgileri geliştirme:** Hoşa giden etkinliklerde bulunma, ilgi çekici işler yapma.
- 4. İşlerin çeşitli olması:** İş yerinde görevlerin değişiklik ihtiyacına cevap vermesi.
- 5. Kazanç:** Çok para kazanma.
- 6. Düzenli ve kararlı bir yaşam sürme:** İş saatlerinin ve elde edilecek gelirin düzenli olması.
- 7. Sosyal güvence:** İşsiz kalmama, gelecekte rahat bir yaşam için kararlı bir gelire sahip olma (emeklilik vb.).
- 8. İlerleme:** Bilgi ve deneyimi geliştirerek meslekte üst konumlara geçebilme.
- 9. Ün-şöhret sahibi olma:** Adını duyurma, herkesçe tanınan bir kimse olma.
- 10. Risk Alma:** Bazı tehlikeleri göze alarak daha çok kazanç, daha üst düzeyde mevki veya ün sahibi olabilme.
- 11. Liderlik:** Başkalarını yönetebilecek bir konuma gelme.
- 12. Bağımsızlık:** Kendi işinin sahibi olabilme, başkalarına bağımlı olmadan çalışabilme.
- 13. İş birliği:** Başkalarına danışarak sorumluluğu başkaları ile paylaşarak çalışabilme.
- 14. Toplumsal saygınlık:** Toplumda saygın bir yer edinme, iyi bir mevki sahibi olma.
- 15. Yarışma:** Başkaları ile yarışarak başkalarına üstün olduğunu kanıtlama.

(1) KAYNAK:

Kuzgun, Y. (2011). *Meslek rehberliği ve danışmanlığına giriş*. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim ve Danışmanlık: Ankara.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

AMAÇ DEYİP GEÇME

Gelişim Alanı

Akademik

Yeterlik Alanı

Eğitsel Planlama ve Başarı

Kazanım/Hafta

Akademik gelişimi için amaçlar oluşturur. / 10. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

1. Çalışma Yaprağı-1
2. Çalışma Yaprağı-2
3. Kurşun kalem

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Sınıf mevcudu kadar Çalışma Yaprağı-1 çoğaltılır.
2. Grup sayısı kadar Çalışma Yaprağı-2 çoğaltılır.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Aşağıdaki açıklama ile etkinliğe başlanır:

"Sevgili öğrenciler hepinizin gelecek ile ilgili planlarınız ve akademik amaçlarınız var. Bu hedeflerinize ulaşabilmeniz için belirlediğiniz amaçlarınızın net ve anlaşılır olması önemlidir. Bugün yapacağımız bu etkinlikte akademik amaçlarınızı oluşturmanızı hedefliyoruz."

2. Sınıftaki öğrencilere Çalışma Yaprağı-1 dağıtılır ve bu çalışmayı bireysel olarak tamamlayacakları söylenir.
3. Öğrencilerden kendilerine verilen çalışma yaprağında yer alan tablonun ilgili sınıf düzeyine yönelik akademik amaçlarını yazmaları istenir.
4. Öğrenciler amaçlarını yazmayı tamamladıktan sonra 3-4 kişilik gruplara ayrılır ve her grup Çalışma Yaprağı-2'de yer alan soruları temel alarak birbirlerinin amaçlarını bu sorular kapsamında tartışmaları ve amaçlarına son hallerini vermeleri istenir.
5. Gönüllü öğrencilerden yazdıkları akademik amaçlarını arkadaşları ile paylaşmaları istenir.
6. Aşağıdaki sorular ile sürece devam edilir:
 - İlk başta Çalışma Yaprağı-1'de amaçlarınızı yazarken neleri dikkate aldınız?
 - Grup çalışmanızda amaçlarınız ile ilgili neleri fark ettiniz?
7. Tüm sınıf üyeleri katılım gösterdikten sonra uygulayıcı tarafından aşağıdaki açıklama yapılarak süreç sonlandırılır:

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

“Sevgili öğrenciler bugün akademik gelişimimiz için amaç belirlemenin önemli olduğunu, amaç belirlerken de amaçların belirli, ölçülebilir, ulaşılabilir, gerçekçi, zaman planlaması olma gibi özellikleri dikkate alarak oluşturulması gerektiğini fark ettik.”

Kazanımın
Değerlendirilmesi

1. Öğrencilerden bu yılın sonu için belirledikleri amaçları yıl sonunda değerlendirmeleri, amaçlarına ulaşma düzeylerine göre sonraki yılların amaçlarını, etkinlikte yer alan amaç belirleme sorularını dikkate alarak düzenlemeleri istenir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

Uygulayıcıya Not

1. Çalışma Yaprağı-1 ve 2'nin puntolarının büyük olmasına dikkat edilerek ya da Braille yazı eklenerek materyallerde uyarlama yapılabilir.
2. Gruplar oluşturulurken uygun akran eşleştirmesi yapılarak sosyal çevre düzenlenebilir.
3. Öğretmen hem bireysel hem de grup çalışmalarına katılıp geri bildirim sunarak destek verebilir.
4. Hem bireysel hem de grup etkinliklerinin tamamlanması için gerekirse ek süre verilebilir.

Etkinliği Geliştiren

Hatice İNCİ-Etkinlik Düzenleme Kurulu

Çalışma Yaprağı 1

12. Sınıfın Sonu			
11. Sınıfın Sonu			
10. Sınıfın Sonu			
9. Sınıfın Sonu			
Akademik Amaçlarınız			

Çalışma Yaprağı 2

Mesela amacınız lisede başarılı olmak olabilir. Ama amacınızı böyle belirledi iseniz bu amaca nasıl ulaşacaksınız, ne zaman ulaşacaksınız, ulaştığınızı ne gösterecek gibi sorulara bu cümle ile cevap vermekte zorlanırsınız. Bu sorular cevapsız kaldıkça amacınıza ulaşma yolunda motivasyonunuz düşebilir, amacınıza ulaşmanız zorlaşabilir.

Bunun yerine aşağıdaki soruları temel alarak amaçlarınızı oluşturursanız sizin için daha ölçülebilir, ulaşılabilir, gerçekçi ve zaman planlaması olan amaçlar belirlemiş olursunuz.

Şimdi sizler de az önce belirlediğiniz amaçları aşağıdaki soruları temel alarak grupça tartışabilir ve amaçlarınızı tekrar gözden geçirerek düzenleyebilirsiniz.

- 1- Tam olarak ulaşmak istediğin amaç ne?
- 2- Bu amaca ulaştığını nasıl anlarsın/Bu amaca ulaştığının göstergesi ne olur?
- 3- Bu amacın gerçekleşme olasılığı ne? Yüzde kaç?
- 4- Bu amaç senin için neden önemli?
- 5- Bu amaçlara ulaşmak için nelere ihtiyacın var?
- 6- Bu amaca ulaşmak için ihtiyacın olan kaynaklar (maddi, emek, zaman, materyal) sen de var mı?
- 7- Bu amaca ulaşmak için ne kadar zamana ihtiyacın var?
- 8- Bu amacı gerçekleştirmek için başlama ve bitiş tarihi planların neler?

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

AKADEMİK GELİŞİM MERDİVENİ

Gelişim Alanı

Akademik

Yeterlik Alanı

Akademik Anlayış ve Sorumluluk

Kazanım/Hafta

Okula devam etme ile akademik gelişimi arasındaki ilişkiyi değerlendirir. /11.Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

1- Çalışma Yaprağı-1

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1- Çalışma Yaprağı-1 sınıf mevcudu kadar çoğaltılır.

1. Uygulayıcı tarafından aşağıdaki yönerge verilerek etkinlik başlatılır:

"Sevgili öğrenciler, gelecekte kendisine millî sporcu olma hedefi koyan bir sporçuyu düşünelim. Bu sporcunun düzenli ve istikrarlı olarak antrenman programlarına katılım sağlamasının hedefine ulaşmasındaki rolü sizce nedir? Bunu düşünmeniz için 2 dakika süreniz bulunmaktadır. Ardından gönüllü arkadaşlarımız paylaşımında bulunabilir."

2. Tüm paylaşımların ardından aşağıdaki bilgi verilerek etkinliğin amacı öğrencilerle paylaşılır:

"Dünya Artistik Jimnastik Şampiyonası'nda altın madalya kazanarak Türkiye adına bir ilki gerçekleştiren İbrahim ÇOLAK, başarısının ardında düzenli ve devamlı antrenman programlarının yattığını belirterek; "Tam 19 yıl bu 90 saniye için çalıştım!" açıklamasını yapmıştır. Elde ettiği bu başarısında birçok faktör olmasına rağmen düzenli ve devamlı antrenmanların çok önemli olduğunu vurgulamıştır. Antrenmanlarda antrenörlerinden ve çalışma arkadaşlarından aldığı desteklerle çok iyi motive olduğunu açıklamıştır. Biz de bugün okulumuza düzenli devamlılık sağlamamızın akademik gelişimimize etkisini değerlendireceğimiz bir etkinlik gerçekleştireceğiz."

3. Aşağıdaki yönerge öğrencilere iletilerek Çalışma Yaprağı-1 dağıtılır:

"Sevgili öğrenciler, okula sağladığımız devamlılık bizim için bir merdivenin basamaklarını çıkmak gibidir. Bizi ulaşmak istediğimiz noktaya taşır. Okula devamlılık gösterdikçe merdivenin sonunda birçok kazanım elde ederiz ve bu kazanımlarımızın hepsi bizim okula bağlılığımızı arttırarak akademik gelişimimizi destekler. Sizlere dağıtacağım Çalışma Yaprağı 1' de yer alan basamaklarda okula devam etmenizi, kendinizi okula ait hissetmenizi ve okula bağlılık göstermenizi sağlayabilecek cümleler bulunmaktadır. İlk örnek size yol göstermesi için verilmiştir. Cümleler karışık bir şekilde oluşturulmuş olup herhangi bir önem sırası bulunmamaktadır. Bu cümleleri akademik gelişimle ilişkisi üzerine düşünerek tamamlamanız gerekmektedir. Ayrıca, kendi özgün düşünceleriniz ile

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

doldurmanız için boş basamaklar bırakılmıştır. Bu basamakları tamamlamak için 10 dakika süreniz bulunmaktadır.”

4. Daha sonra süreç aşağıdaki tartışma sorularıyla devam ettirilir.

- Okula düzenli devamlılık gösteren ve devam sağlamada güçlük çeken bir öğrencinin akademik gelişimi arasında nasıl farklılıklar olabilir?
- Düzenli devam ettiğiniz ve herhangi bir mazeretle katılmadığınız dersler arasında hangi farklılıklar olabilir?
- Akademik başarınızın artmasının okula düzenli devamlılıkla nasıl bir ilişkisi olabilir?
- Okula düzenli devamlılık sağladığınızda gösterdiğiniz ders başarısı hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Okulda katıldığımız faaliyetler ve kurduğumuz olumlu ilişkiler akademik gelişimimize nasıl etki edebilir?
- Bugünkü etkinlik sonucunda neyi fark ettiniz?

5. Aşağıdaki açıklama yapıldıktan sonra etkinlik sonlandırılır:

“Değerli öğrenciler, kendimizi okula ait hissetmemiz ve düzenli devamlılık göstermemiz olumlu okul yaşantıları geçirmemizi sağlayarak akademik gelişimimizi olumlu yönde etkiler. Okulda kurduğumuz kişilerarası ilişkiler, katıldığımız sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler zihnimizi daha meraklı ve çevreye daha duyarlı hale getirir. Düzenli devamlılık sayesinde derslerimizi daha iyi takip edebilir ve derslerde yaşadığımız sorunlara daha etkili çözümler üretebiliriz. Bireysel olarak daha geç kavrayabileceğimiz konularda öğretmenlerimizden ve arkadaşlarımızdan destek alarak motive olabiliriz. Böylece daha iyi eğitsel faaliyetler yürütebiliriz. Okulu sahiplenerek gösterdiğimiz devamlılık belirlediğimiz başarı hedeflerine ulaşmamızda bize yardımcı olacaktır.”

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

Kazanımın
Değerlendirilmesi

1. Öğrencilerin okula düzenli devam ettiği ve düzenli katılım gösteremediği zamanları ders çalışma verimliliği, yazılı ve deneme sınavı sonuçları açısından değerlendirmesi istenebilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma yaprağında yer alan yazılı materyallere Braille yazı eklenebilir ya da punto büyütülerek materyal desteği sağlanabilir.
2. Etkinliğin tamamlanması için ek süre verilebilir.
3. Akran eşleşmesine yer verilerek sosyal çevre düzenlenebilir.
4. Çalışma yapraklarının tamamlanması sırasında öğretmen desteği sağlanabilir.

Uygulayıcıya Not

Etkinliği Geliştiren

Mustafa DALGIÇ

AKADEMİK GELİŞİM MERDİVENİ

Okula düzenli devam ettiğimde öğretmenlerimle kurduğum bağ güçlenebilir. Böylece derslerde öğretmenime dikkatimi daha çok verebilirim. Derslere daha çok katılabilir ve ihtiyaç duyduğumda öğretmenlerimden daha rahat yardım isteyebilirim. Bütün bunlar akademik gelişimimi olumlu yönde etkiler.

Okula düzenli devam ettiğimde olumlu arkadaşlık ilişkileri kurabilirim. Bunun akademik gelişimime katkıları:

.....
.....
.....
.....

Okula düzenli devam ettiğimde sosyal, kültürel ve sportif aktivitelere katılım sağlayabilirim. Bunun akademik gelişimime katkıları:

.....
.....
.....

Okula düzenli devam ettiğimde sınıfta ve okulda alınan kararlara katılım sağlayabilirim. Bunun akademik gelişimime katkıları:

.....
.....
.....

Okula düzenli devam ettiğimde işlenen konulardan haberdar olurum. Bunun akademik gelişimime katkıları:

.....
.....
.....
.....

Okula düzenli devam ettiğimde

.....

.....

.....

.....

Okula düzenli devam ettiğimde,

.....

.....

.....

.....

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

İLİŞKİLERİMİN ENSTRÜMANI: DUYGULAR

Gelişim Alanı

Sosyal Duygusal

Yeterlik Alanı

Duyguları Anlama ve Yönetme

Kazanım/Hafta

Kişilerarası ilişkilerde duyguları ifade etmenin önemini fark eder. / 12. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Çalışma Yaprağı-1
- 2- Zarf
- 3- Kalem
- 4- Makas

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Çalışma Yaprağı-1' de her grup için ayrı belirtilmiş cümleler ve duygu kelimeleri kesilir. Duygu kelimeleri zarfa konur. Grup sayısı kadar duygu zarfları oluşturulur. Her gruba bir cümle ve bir zarf gelecek şekilde materyal hazırlanır.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Öğrencilere duygular ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bilgisi verilir ve aşağıdaki açıklama ile etkinliğe giriş yapılır.

"Sevgili öğrenciler, duygular olaylar karşısında ne hissettiğimizi, ihtiyaçlarımızı, tepkilerimizi yansıtması ve ilişkilerimizi yönlendirmesi bakımından önemlidir. Şimdi size belli aralıklarla mutlu, üzgün, öfkeli gibi duygu durumları söyleyeceğim Sizlerden yüz ifadelerinizi ve beden dilinizi kullanarak sizlere vereceğim duygu yönergesine göre sınıfta serbestçe yürümenizi istiyorum. Mutlu olarak yürüyelim. Üzgün olarak yürüyelim. Öfkeli olarak yürüyelim. Heyecanlı olarak yürüyelim. Kaygılı olarak yürüyelim. Şaşkın olarak yürüyelim. Utanmış olarak yürüyelim."

2. Öğrencilerin duygu durumları ile yürümesi sona erdikten sonra herkesin yakınındaki kişiyle ikili eşleşmesi istenir ve ikili olarak sınıftaki herhangi bir sıraya oturmaları istenir. Öğrencilerin sırayla en son yaşadıkları bir olayı ve hissettikleri duyguyu konuşmadan beden dili ile eşlerine anlatmaları, anlatımın ardından olayın ve duygunun ne olduğunun tahmin edilmesi istenir. Gruplara anlatımları için 10 dakika süre verilir.
3. Grup çalışmalarının ardından öğrencilere aşağıdaki sorular sorulur ve gönüllü olan öğrencilerden paylaşımları alınır.
 - Duygularınızı ifade ederken anlaşılmadığınızı gördüğünüzde neler hissettiniz?

Süreç (Uygulama Basamakları)

- Duygularınızı ifade ederken anlaşıldığınızı gözlemediğinizde neler hissettiniz?
 - Grup arkadaşınızın kendi duygularını ifade etmeye çalışırken kolaylaştırmak için neler yaptınız?
 - Duygularınızı beden dili aracılığıyla ifade etmek için hangi stratejileri/ yolları kullandınız?
4. Öğrenciler sınıf mevcuduna göre 5-6 kişilik gruplara ayrılır. Çalışma Yaprağı-1' de yer alan bir cümle ve içinde duyguların bulunduğu zarflar gruplara dağıtılır. Öğrencilerden zarflardan birer duygu çekmeleri istenir ve çektikleri duyguyu gruptakilere göstermemeleri gerektiği söylenir. Önlerinde bulunan cümleyi, çektikleri duyguyu yansıtacak şekilde gruba okumaları ve gruptakilerin duyguyu tahmin etmesi istenir.
 5. Gruptaki her üyenin okuması bittiğinde cümlenin farklı duygular aracılığıyla yansıtılması ile cümlenin anlamında bir değişiklik olup olmadığı sorulur. Öğrencilerden gönüllü olanların paylaşımları alınır.
 6. Sürece aşağıdaki tartışma soruları ile devam edilir.
 7. İlişkilerimizde duyguları ifade etmenin önemi nedir?
 8. Hissedilen duygunun fark edilerek ifade edilmesinin kişiye katkıları var mıdır? Neden?
 9. Duygularımızı nasıl ifade edebiliriz?
 10. Duyguların ifade edilmediği veya yanlış ifade edildiği durumlarda ilişkilerimiz nasıl şekillenir? Örnekle açıklayabilir misiniz?
 11. Etkinlik aşağıdaki konuşma ile sonlandırılır.

"Sevgili öğrenciler, bazı zamanlar duygularımızı fark etmekte veya onları ifade etmekte zorlanabilmekteyiz. Ama bu durum duygularımızın varlığını değiştirmez ve farklı davranışlarımızda çıkış yolu bulurlar. Bu etkinlikte duygularımızın ifade edilmesi ile ilgili bazı pratikler yaptık. Kişinin duygularıyla ilgili konuşması, bu duyguları anlaması ve kontrol etmesi için en kısa yoldur. Yapılan araştırmalarda duyguları sözel ya da sözel olmayan yollarla ifade etmenin fiziksel ve ruhsal sağlık üzerinde olumlu etkileri olduğu, ruh sağlığı ile birlikte kişilerarası ilişkileri devam ettirmek için önemli olduğu bilinmektedir."

Kazanımın Değerlendirilmesi

1. Duygu ifade günlüğü tutmaları istenebilir. Duygu ifade günlüğüne, günlük hayattaki ilişkilerinde hissettikleri duygular, ilişkilerinde duygularını nasıl ifade ettikleri, duygularını ifade etmede zorlandıkları ilişkiler, duygularını ifade ederken kendilerini rahat hissettikleri ilişkiler ve duygularını ifade etmek için alternatif stratejilerinin neler olduğu yazılabilir.

1. Duygu ile yürüme aşamasında her öğrencinin verilen duygunun rolüne girildiği gözlemlendikten sonra bir sonraki duyguya geçilebilir. Her duygu durumuna birer dakika verilebilir.
2. Çalışma Yaprağı-1'den bilgisayar çıktısı alınamadığı durumlarda duygular ve cümleler elle yazılarak oluşturulabilir. Zarfın olmadığı durumlarda torba veya kese kullanılabilir.

Uygulayıcıya Not

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Etkinlik başlangıcında sınıfta yürüme sürecinde akran eşlemesi yapılarak öğrencilerin birbirine destek olmaları sağlanabilir.
2. Sorular basitleştirilerek öğrencilerin etkinlik sürecine katılımları desteklenebilir.
3. Grupların oluşturulma sürecinde öğrencilerin onlara destek olabilecek akranları ile bir arada olmasına dikkat edilebilir.

Etkinliği Geliştiren

Ece ERDEN

Çalışma Yaprağı 1

GRUBUN CÜMLESİ	DUYGU KELİMELERİ		
"SEN DE Mİ GELECEKSİN?"	MUTLULUK	ÜZÜNTÜ	HAYAL KIRIKLIĞI
	KAYGI	ŞAŞKINLIK	KORKU
	ÖFKE	HEYECANLI	UTANÇ
" YURT DIŞINA GİDİYORUM "	MUTLULUK	ÜZÜNTÜ	HAYAL KIRIKLIĞI
	KAYGI	ŞAŞKINLIK	KORKU
	ÖFKE	HEYECANLI	UTANÇ
" YAZAR MI OLACAKSIN?"	MUTLULUK	ÜZÜNTÜ	HAYAL KIRIKLIĞI
	KAYGI	ŞAŞKINLIK	KORKU
	ÖFKE	HEYECANLI	UTANÇ
" BUNU NEDEN YAPTIN? "	MUTLULUK	ÜZÜNTÜ	HAYAL KIRIKLIĞI
	KAYGI	ŞAŞKINLIK	KORKU
	ÖFKE	HEYECANLI	UTANÇ
"OKULUMUZA O GÖREVLİLER GELDİ "	MUTLULUK	ÜZÜNTÜ	HAYAL KIRIKLIĞI
	KAYGI	ŞAŞKINLIK	KORKU
	ÖFKE	HEYECANLI	UTANÇ

KAYNAK:

Kuyumcu, B. (2012). Türk ve İngiliz Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluş Duygusal Farkındalık ve Duygularını İfade Etmelerinin Ülke ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre İncelenmesi, Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 14, Sayı: 2.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

DEĞERİNİ BİLMEK

Gelişim Alanı

Kariyer

Yeterlik Alanı

Kariyer Farkındalığı

Kazanım/Hafta

Yaşam değerleri ile meslek değerlerini ayırt eder. /13.Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Çalışma Yaprağı-1
- 2- Etkinlik Bilgi Notu
- 3- 2 Farklı Renkte Kalem

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

- 1- Etkinlik Bilgi Notu incelenir.
- 2- Çalışma Yaprağı-1 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Etkinliğin amacının yaşam değerleri ile meslek değerlerini ayırt etmek olduğu açıklanır.
2. Çalışma yaprağı 1 öğrencilere dağıtılır ve karışık verilen değerlerden, "yaşam değerlerini" birinci kalem ile "meslek değerlerini" ise ikinci kalemle işaretlemeleri istenir. Eğer her iki grupta ortak olan değer ya da değerler var ise her iki renk kalem ile işaretleme yapmaları istenir. Yeterli süre verilir.
3. Süre bitiminde değerlerin yaşam değerleri ve meslek değerleri olarak ayrılması, öğrencilerin cevapları alınarak ve Etkinlik Bilgi Notundan yararlanılarak tamamlanır.
4. Aşağıdaki yönerge verilir:
"Sevgili öğrenciler Çalışma Yaprağı 1'deki değerleri, yaşam değerleri ve meslek değerleri olarak ayırt ettik. Şimdi de Çalışma Yaprağı 1'de yer alan insan figürüne sizin kendi yaşam değerlerinizi ve meslek değerlerinizi yazmanızı istiyorum. Değerlerinizi yazarken işaretleme yaptığınız renkleri dikkate alarak yaşam değerlerinizi yaşam değerlerini işaretlediğiniz renk kalem ile meslek değerlerinizi de meslek değerlerini işaretlediğiniz renk kalem ile yazabilirsiniz"
5. Tartışma soruları ile sürece devam edilir:
 - Yaşam değerleri ile meslek değerlerini ayırt edebildiniz mi?
 - Kendi yaşam değerlerinizi ve meslek değerlerinizi belirlerken nelere dikkat ettiniz?
 - Yaşam değerlerinizi meslek değerlerinizden ayıran noktalar nelerdir?

Süreç (Uygulama Basamakları)

- Yaşam değerleriniz ve meslek değerlerinizi bulurken keyif aldığınız noktalar nelerdir?
- Yaşam değerlerin ile meslek değerlerini bulurken zorlandığınız noktalar nelerdir?
- Hangi değerlerinizi ilk defa fark ettiniz?

6. Süreç aşağıdaki açıklama ile sonlandırılır:

"Değerleriniz önceliklerinizi belirler. Hayatta verdiğiniz kararları büyük ölçüde etkilerler. Değerler için arzu edilen sonuçlara götüren araçlar diyebiliriz. Yaşam değerleri bireyin davranışlarında yol gösterici iken meslek değerleri, mesleği kişi için önemli yapan özelliklerdir. Bu etkinlikteki meslek değerlerinin yanı sıra özel yaşam, iş sükûneti, değerlerle uyum, sayılarla çalışma, takma ve kurma işleri gibi meslek değerleri de vardır."

Kazanımın Değerlendirilmesi

1. Meslek sahibi insanların yaşam değerleri ve mesleki değerleri gözlemlenebilir, röportaj yapılabilir.
2. Meslek sahibi insanlara, meslek seçiminde yaşam değerleri ile meslek değerlerinin ne gibi bir role sahip olduğu sorulabilir.
3. Seçmeyi düşündüğü meslek alanlarında hangi yaşam değerleri ya da meslek değerleri ile nasıl bir bağ kurulabileceği sorulabilir.

1. Çalışma Yaprağı-1' de yaşam ve meslek değerlerini işaretlemek için farklı renkte kalem olmaması durumunda, öğrencilere işaretlemeyi ilk grup için daire ikinci grup için dikdörtgen kutucuk içine alarak yapabilecekleri söylenebilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

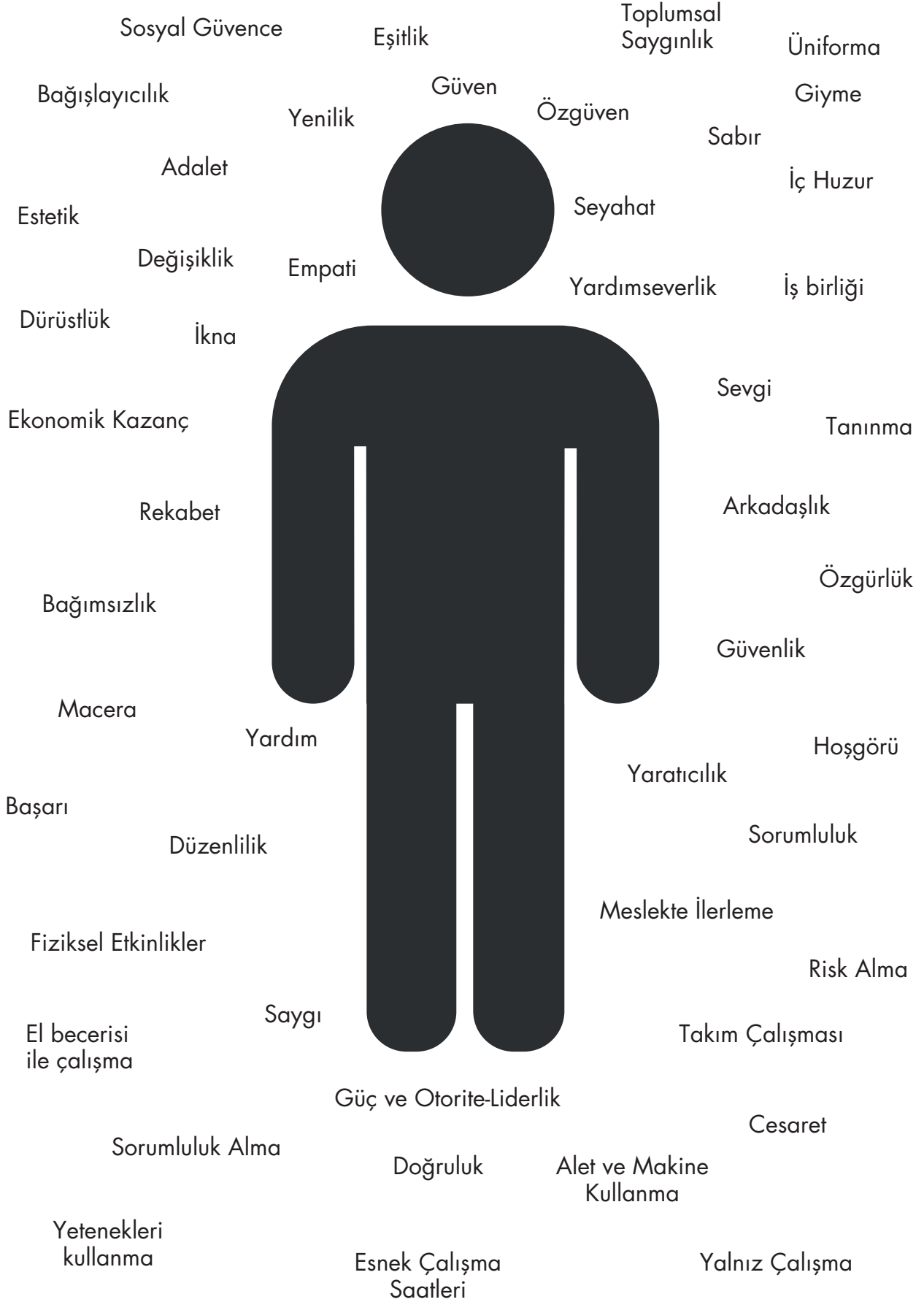
1. Çalışma Yaprağı-1'deki yazıların puntosu büyütülerek ve insan figürünün kenarları kabartmalı olacak şekilde kontrolenerek (örneğin tutkal ile) görme bakımından işlevsel hale getirilebilir.
2. Çalışma yaprağının yapılma sürecinde öğrencilere bireysel destek olunabilir.
3. Etkinliğin tamamlanması için öğrencilere ek süre verilebilir.

Uygulayıcıya Not

Etkinliği Geliştiren

Tuğba EROĞLU

Çalışma Yaprağı 1

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

Yaşam Değerleri

1. Dürüstlük
2. Cesaret
3. Sevgi
4. Hoşgörü
5. Başarı
6. Doğruluk
7. Sabır
8. Adalet
9. Özgüven
10. İş birliği
11. Saygı
12. Yaratıcılık
13. Güven
14. Empati
15. Sorumluluk
16. Özgürlük
17. Bağışlayıcılık
18. Yardımseverlik
19. Eşitlik
20. İç Huzur

Ortak Değerler

Yaratıcılık

İş birliği

Meslek Değerleri

1. Ekonomik Kazanç
2. Toplumsal Saygınlık
3. Sosyal Güvence
4. Güvenlik
5. Meslekte İlerleme
6. Yetenekleri Kullanma
7. Yaratıcılık
8. Bağımsızlık
9. Güç ve Otorite-Liderlik
10. Risk Alma
11. Rekabet
12. İkna
13. Değişiklik
14. Düzenlilik
15. Seyahat
16. Sorumluluk Alma
17. İş birliği
18. Takım Çalışması
19. Yalnız Çalışma
20. Arkadaşlık
21. Esnek Çalışma Saatleri
22. Tanınma
23. Yardım
24. Estetik
25. Yenilik
26. Macera
27. Üniforma Giyme
28. Fiziksel Etkinlikler
29. Alet ve makine Kullanma
30. El Becerisi ile çalışma

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

RİSKLİ DURUM GÜVENLİ DAVRANIŞ

Gelişim Alanı

Akademik

Yeterlik Alanı

Okula ve Okulun Çevresine Uyum

Kazanım/Hafta

Okul ve çevresinde risk oluşturabilecek durum ve ortamlara karşı kendisini korur. / 14.Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Poster 1
- 2- Çalışma Yaprağı-1
- 3- Çalışma Yaprağı-2
- 4- Çalışma Yaprağı-3
- 5- Çalışma Yaprağı-4
- 6- Etkinlik Bilgi Notu
- 7- Bant

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Etkinlik öncesinde uygulayıcı tarafından Okul İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulunun okuldaki riskli durum ve alanları belirlemek amacıyla hazırladığı rapor kuruldan temin edilerek gözden geçirilmeli, imkân dâhilinde ise etkinlik tamamlandığında öğrencilerle paylaşılmalıdır.
2. Çalışma Yaprağı-1, Çalışma Yaprağı-2 ve Çalışma Yaprağı-3 her bir formdan iki adet olmak üzere çoğaltılır.
3. Etkinlik bilgi notu okunur.
4. Tahtaya yapıştırılacak poster A3 boyutunda hazırlanır.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Poster uygulayıcı tarafından tahtaya yapıştırılarak aşağıdaki yönerge öğrencilerle paylaşılır:

"Tahtada gördüğünüz görselde iki durum bulunmaktadır. Sizlerden bu iki durumu incelemenizi istiyorum. Ne görüyorsunuz? Resimler sizin için ne ifade ediyor? Her iki resmi ayrı ayrı değerlendiriniz ve karşılaştırınız."
2. Öğrenciler görseli inceleyip paylaşımda bulunduktan sonra aşağıdaki bilgi paylaşılır:

“Birinci görseldeki köpekbalığı zarar verebilecek durumları temsil etmektedir. Zarar verebilecek her şey tehlike olarak adlandırılır. İkinci görselde köpekbalığı olan denizde tedbirsiz biçimde yüzmek riskli durumu oluşturmaktadır. Tehlikelerin zarar verme ihtimali riski oluşturur.”

3. Etkinliğin amacının okul ve çevresinde risk oluşturabilecek durum ve ortamlara karşı kendilerini koruyabilmek olduğu açıklanır.
4. Öğrenciler 6 gruba ayrılır.
5. Gruplar kura ile “okul içi”, “okul bahçesi” ve “okul çevresi” olarak adlandırılır (Her isimde 2’şer grup oluşturulur.)
6. Gruplara isimlerine göre Çalışma Yaprağı 1-2-3’ten kurada hangi grup çıkmış ise (okul içi/okul bahçesi/okul çevresi) o grubun Çalışma Yaprağı dağıtılır.
7. Aşağıdaki yönerge öğrencilerle paylaşılır:

“İş sağlığı ve güvenliği kurulu sene başında oluşturularak okulun öğrenci, öğretmen ve personeli için daha güvenli bir yer hâlini alması için riskli durumları ve alınabilecek tedbirleri belirlemektedir. Böylece sene boyunca okuldaki faaliyetler daha verimli ve sorunsuz şekilde gerçekleştirilebilmektedir. Sizden şu an dahil olduğunuz grupların her birinin okul iş sağlığı ve güvenliği kurulunu temsil ettiğini düşünmeniz ve eğer kurul üyesi olsaydınız dâhil olduğunuz grubun ismine göre okul içi, okul bahçesi ya da okul çevresindeki riskleri ve bu riskler karşısında alınabilecek tedbirleri belirlemeniz istenmektedir. Hem sınıf arkadaşlarınız hem de okuldaki diğer öğrencilerin karşılaşılabileceği riskleri ve alınabilecek tedbirleri grupça tartışarak belirleyiniz ve çalışma kâğıdına yazınız.”

8. Gruplara verilen süre sonunda grupça sözcü olarak belirlenen bir öğrenci yazılan riskli durumlar ve ortamlar ile alınabilecek tedbirleri sınıfla paylaşır.
9. Etkinlik Bilgi Notu’nu öğrencilere okunur.
10. Süreç tartışma soruları kapsamında değerlendirilir:

- Okul ve çevresinde daha önce riskli bir durumla karşılaştınız mı? (Cevabınız evet ise nasıl bir yol izlediniz, nasıl bir önlem aldınız?)
- Okulda ve çevresinde daha önce bilmediğiniz hangi riskleri fark ettiniz?
- Riskli durumlarda neler yapabileceğinizi düşünüyorsunuz?
- Grup olarak diğer grupların belirlediği risk ve tedbirler için neler düşünüyorsunuz?
- Grup olarak diğer grupların belirlediği risk ve tedbirler için sizin eklemek istediğiniz şeyler var mı?
- Grubunuzun yazdığı veya diğer grupların yazdığı riskli durumlarla daha önce karşı karşıya kalan oldu mu? (Cevabınız evet ise bu durumlarda nasıl davrandınız, sonrası için ne gibi önlemler aldınız?)
- Etkinlik sonrasında neler fark ettiniz?

11. Öğrencilere okulun sahip olduğu ve kendilerini güvende hissetmelerini sağlayan özelliklerin neler olduğu sorulur. Gönüllü öğrenciler cevaplarını sınıfla paylaşır.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

Süreç (Uygulama Basamakları)

Kazanımın Değerlendirilmesi

Uygulayıcıya Not

Etkinliği Geliştiren

12. Aşağıdaki yönerge öğrencilerle paylaşarak etkinlik sonlandırılır.

“Tehlikeler her zaman vardır ama risk hâlini almaması bizim davranışlarımıza bağlıdır. Etkinliğin başında incelediğiniz posterde yer alan iki resimde görüldüğü gibi tehlikeler karşısında tedbir aldığımızda riskler azalmaktadır. Bu nedenle bugün konuştuğumuz alınabilecek tedbirler ile birlikte sizlerin güvenli davranışları sergilemeniz ve riskli bir durum karşısında okuldan destek almanız okulun hem siz hem de arkadaşlarınız için daha güvenli bir yer olmasına katkı sağlamaktadır.”

1. Öğrencilere etkinlikte yer aldıkları gruba göre okul içi, okul bahçesi ya da okul çevresinde bir hafta boyunca karşılaştıkları riskli durumları ve kendilerini nasıl koruduklarını gözlemlenmelerini isteyebilirsiniz.
2. Öğrencilerden belirledikleri risk ve tedbirleri raporlaştırmalarını isteyebilirsiniz.
3. Okul ve çevresindeki yüksek/orta/düşük riskli bölgeleri risk üçgeni (Çalışma Yaprağı 4) ile görselleştirmelerini ve sınıf panosuna asmalarını isteyebilirsiniz.
4. Okul komisyon raporuna ulaşma imkanları varsa bu rapor ile öğrencilerin grupça hazırladıkları raporu karşılaştırmalarını isteyebilirsiniz.
5. Sivil savunma kulübü tatbikat planını öğrencilerle paylaşarak incelemelerini isteyebilirsiniz.

1. Etkinlikte kullanılacak poster etkileşimli tahta/bilgisayar desteğiyle tahtaya yansıtılarak paylaşılabilir bu imkanlar yoksa poster çıktısı tahtaya asılabilir ya da poster A4 çıktısı şeklinde çoğaltılarak öğrencilerin 3-4 kişilik gruplar hâlinde incelemesi sağlanabilir.
2. Daha farklı risk durumları ve bu durumlarda alabilecekleri önlemler öğrencilerle paylaşılmak istenirse sivil savunma kulübü tatbikat plan ve raporu incelenebilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Etkinliğin tamamlanması için ek süre verilebilir.
2. Grup çalışması sırasında akran desteği sağlanabilir.
3. Risk ve risk durumları görsellerle anlatılarak öğretmen desteği sağlanabilir.
4. Kazanımların değerlendirilmesi sırasında hazırlanacak olan raporun başlıkları öğrenciye verilerek geri bildirim sunulabilir.

Sinem FARİZ

Çalışma Yaprağı 1

(OKUL İÇİN)

RİSKLER

1-

2-

3-

4-

5-

6-

TEDBİRLER

1-

2-

3-

4-

5-

6-

Çalışma Yapağı 2

(OKUL BAHÇESİ)

RİSKLER

1-

2-

3-

4-

5-

6-

TEDBİRLER

1-

2-

3-

4-

5-

6-

Çalışma Yaprağı 3

(OKUL ÇEVRESİ)

RİSKLER

1-

2-

3-

4-

5-

6-

TEDBİRLER

1-

2-

3-

4-

5-

6-

Çalışma Yaprağı 4

YÜKSEK RİSK

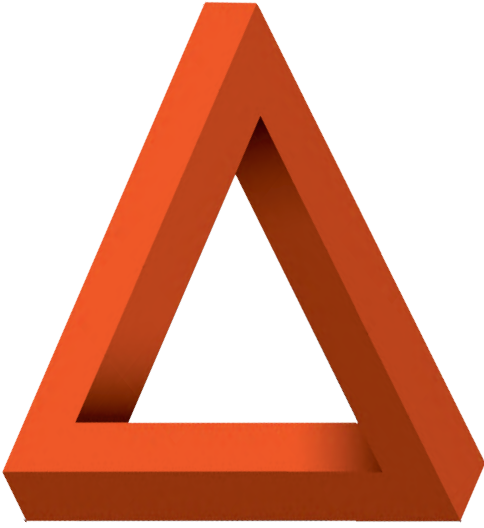
- 1-
- 2-
- 3-
- 4-
- 5-

ORTA RİSK

- 1-
- 2-
- 3-
- 4-
- 5-

DÜŞÜK RİSK

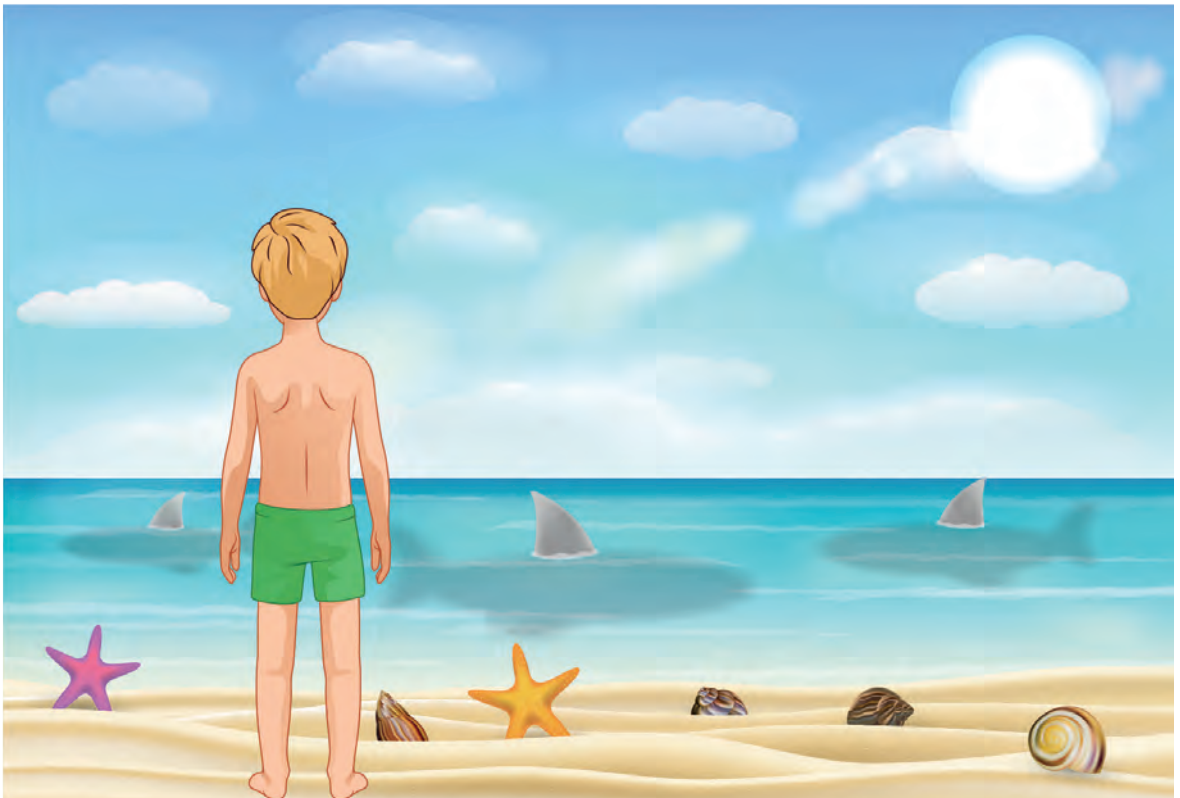
- 1-
- 2-
- 3-
- 4-
- 5-

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

1. Her sene okul idaresi, öğretmenler ve okul personelinden oluşan iş sağlığı ve güvenliği kurulu okulda ve çevresinde risk oluşturabilecek durum ve ortamları belirleyerek gerekli tedbirleri alır.
2. Okul içerisinde; kantin, merdivenler, çay ocağı, tuvaletler, laboratuvar ve atölyelerdeki elektrikli aletler, kimyasal maddeler, hijyen bakımından yemekhane vb. riskli ortamları oluşturmaktadır.
3. Okul çevresinde; gölet, açık çukur, internet kafe, parklar vb. riskli ortamları oluşturmaktadır.
4. Riskli durumlar okul duvarına tırmanma, güvenli olmayan gıdaları alma, atölye ve laboratuvarda uyulması gereken kuralları ihlal etme gibi davranışlar sonucunda da yaşanabilmektedir.
5. Riskli durum/ortamlardan korunmak için şunları yapabiliriz:
 - Tehlike oluşturabilecek ortamlardan uzak durmak
 - Tehlike oluşturabilecek ortamlarda bulunan arkadaş çevresinden uzaklaşmak
 - Tehlike oluşturabileceğini düşündüğünüz durumları sınıf rehber öğretmeni ve okul idaresiyle paylaşmak
 - Okul kurallarına aykırı ve güvenli olmayan davranışlardan kaçınmak.

POSTER

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

AKLIMDA

Gelişim Alanı

Kariyer

Yeterlik Alanı

Kariyer Farkındalığı

Kazanım/Hafta

Kısa ve uzun vadeli kariyer amaçlarını tekrar inceler./ 15. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

1- Tahta kalem

2- Etkileşimli tahta/ Projeksiyon

3- Çalışma Yaprağı-1 (Kariyer Amaçlarımı Gözden Geçiriyorum)

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Öğrenci sayısı kadar Çalışma Yaprağı-1 (Kariyer Amaçlarımı Gözden geçiriyorum) çoğaltılır.

1. Aşağıdaki açıklama ile etkinliğe giriş yapılır.

"Sevgili öğrenciler ilkokula, ortaokula giderken büyükleriniz tarafından ne olmak istediğiniz zaman zaman sorulmuştur. Sizlerde bir meslek adı söylemişsinizdir. Kimler hatırlıyor?"

- İlkokul yıllarında istediğiniz meslekeler nelerdi? Verilen cevaplar tahtaya yazılır.
- Ortaokul yıllarında istediğiniz meslekler nelerdi? Verilen cevaplar tahtaya yazılır.

2. Paylaşımlardan sonra etkinliğin amacı öğrencilerle paylaşılır.

"Bugün sizlerle uygulayacağımız Aklımnda etkinliğinin amacı kısa ve uzun vadeli kariyer amaçlarınızı tekrar incelemeniz."

3. Tüm öğrencilere Çalışma Yaprağı-1 dağıtılarak aşağıdaki yönerge verilir.

" 8. Sınıfta hepiniz Sınavla Öğrenci Alan Ortaöğretim Kurumları Sınavı'na girdiniz. Hatırlarsanız geçmiş yıllarda ya da Sınavla Öğrenci Alan Ortaöğretim Kurumları Sınavı'na hazırlanırken kısa vadeli (1-2 yıl) kariyer amaçlarınızı ve uzun vadeli (5 yıl ve sonrası) kariyer amaçlarınızı planladınız. Şimdi buradasınız."

"Elinizdeki bu çalışma yaprağının üst kısmında belirtilen yere Sınavla Öğrenci Alan Ortaöğretim Kurumları Sınavı öncesinde oluşturduğunuz kısa ve uzun vadeli kariyer amaçlarınızı yazmanızı istiyorum. Alt kısmında belirlenen değişen kariyer amaçlarınız varsa yazınız." (Kısa ve uzun vadeli kariyer amaçlarını yazmaları için 10 dakika süre verilir.)

4. Çalışma Yaprağı 1'i doldurmalarının ardından süreç tartışma soruları kapsamında değerlendirilir.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

- Ortaokulda Sınavla Öğrenci Alan Ortaöğretim Kurumları Sınavı'na hazırlanırken belirlediğiniz kısa vadeli kariyer amaçlarınız nelerdi?
- Ortaokulda Sınavla Öğrenci Alan Ortaöğretim Kurumları Sınavı'na hazırlanırken belirlediğiniz uzun vadeli kariyer amaçlarınız nelerdi?
- Kısa ve uzun vadeli kariyer amaçlarınızı belirlediğinizde temel aldığınız faktörler hangileriydi?
- Kısa ve uzun vadeli kariyer amaçlarınızın lise seçiminde katkısı nelerdi?
- Belirlediğiniz bu kariyer amaçlarından hangileri geçerliliğini koruyor? geçerliliğini koruduğunuz kısa ve uzun vadeli kariyer amaçlarınızın gerekçeleri nelerdi?
- Değişen kariyer amaçlarınız hangileriydi? Değiştirme gerekçeleriniz nelerdi?
- Sekizinci sınıf yada daha önce oluşturduğunuz kısa ve uzun vadeli kariyer amaçlarınızı tekrar gözden geçirmeniz size nasıl bir katkı sağladı?

5. Tüm paylaşımlardan sonra aşağıdaki açıklamayla etkinlik sonlandırılır.

"Bugün yaptığımız etkinlikte ortaokulda Sınavla Öğrenci Alan Ortaöğretim Kurumları Sınavı'na hazırlanırken belirlediğiniz kısa ve uzun vadeli kariyer amaçlarınızı gözden geçirdiniz. Bazı amaçlarınız geçerliliğini korurken bazılarının değiştiğini fark ettiniz. Kararlar zaman içerisinde değişebilir. Çalışma yaprağında yazdığınız kısa ve uzun vadeli kariyer amaçlarınızı ara ara gözden geçirerek güncellemeniz üniversite seçiminde katkı sağlayacaktır."

Kazanımın
Değerlendirilmesi

1. Bugünkü etkinliği düşünerek bundan sonraki kısa ve uzun vadeli kariyer amaçları üzerine düşünceleri istenebilir.
2. Kısa ve uzun vadeli amaçlarında okul değişikliği yapmak isteyen öğrencilerin okul PDR servisinden destek almaları sağlanabilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma Yaprağı-1'in yapılma sürecinde öğrencilere bireysel olarak rehberlik edilebilir.
2. Tartışma soruları basitleştirilerek öğrencilerin katılımları desteklenebilir.
3. Etkinliğin tamamlanması için öğrencilere ek süre verilebilir.

Uygulayıcıya Not

Etkinliği Geliştiren

Şendağ MERCAN

KARIYER AMAÇLARIMI GÖZDEN GEÇİRİYORUM

Kısa Vadeli Kariyer Amaçlarım:

Uzun Vadeli Kariyer Amaçlarım:

Değişen Kısa Vadeli Kariyer Amaçlarım:

Değişen Uzun Vadeli Kariyer Amaçlarım:

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

FARKLI PARÇALAR TEK BİR BÜTÜN

Gelişim Alanı

Sosyal Duygusal

Yeterlik Alanı

Benlik Farkındalığı

Kazanım/Hafta

Fiziksel, duygusal, sosyal ve kültürel açıdan bireysel farklılıkları kabul eder. / 16. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Çalışma Yaprağı-1
- 2- Çalışma Yaprağı-2
- 3- Etkileşimli tahta veya projeksiyon cihazı
- 4- 4 adet post-it
- 5- 4 adet bloknot kâğıdı
- 6- 4 adet sandalye/sıra

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Uygulayıcı, kolaylık sağlaması açısından post-itlere uygulama öncesinde Fiziksel Farklılıklarımız, Duygusal Farklılıklarımız, Sosyal Farklılıklarımız ve Kültürel Farklılıklarımız yazarak etkinlik sırasında vakit kazanabilir.
2. Uygulayıcı etkileşimli tahta veya projeksiyon cihazına alternatif olarak belirtilen (Bu alternatifler Uygulayıcıya Not kısmında belirtilmiştir.) seçeneklerden faydalanacaksa etkinlik öncesinde bu seçeneklere uygun ön hazırlık yapmalıdır.
3. Uygulayıcıya Not kısmı mutlaka etkinlik öncesinde okunmalıdır.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Aşağıdaki açıklama ile etkinliğe giriş yapılır.
"Sevgili arkadaşlar, bugün sizlerin de aşına olduğumu düşündüğüm bir konuda sizlerle bir etkinlik yapacağız. Konumuz bireysel farklılıklar! Hepinizin bildiği gibi bizleri birbirimizden farklı kılan çok fazla özelliğimiz var. Hiçbirimiz tıpatıp aynı değiliz. Bu farklılıklar bazen fiziksel, bazen duygusal bazen sosyal bazen de kültürel olabiliyor. Bu farklılıklar aslında sizi siz yapan biricik özellikleriniz ve her biri çok kıymetli."
2. Çalışma Yaprağı-1 etkileşimli tahta veya projeksiyon yardımıyla tahtaya yansıtılarak öğrencilerin görsel incelemeleri sağlanır. Ardından aşağıdaki açıklama yapılarak gönüllü öğrencilerin fikirlerini paylaşmaları sağlanır.
"Tahtaya yansıttığım görselde görmüş olduğunuz menüler dünyanın farklı

ülkelerindeki okullarda öğrenim gören öğrencilerin okullarında çıkan yemek menüleri. Sizce bu yemeklerin birbirinden oldukça farklı olmasının ne gibi sebepleri olabilir?”

3. Aşağıdaki açıklama yapılır.

“Dünyanın farklı ülkelerinde sizler gibi okula devam eden öğrencilerin bambaşka bir kültürle yetişmeleri yedikleri yemekleri bile nasıl değiştiriyor değil mi? Aslında aynı şekilde aynı ülke içinde de kültürel farklarımızdan dolayı birçok zenginliğe sahip değil miyiz? Ülkemizin farklı coğrafyalarında bambaşka yemekler yiyip bambaşka müzikler dinleyebiliyor, birçok farklı gelenek göreneğe şahitlik edebiliyoruz. Bu farklılıklar ile burada bulunuyor, bulunduğunuz ortama ayrı birer renk katıyorsunuz. Elbette bireysel farklılıklarınız kültürel farklarla sınırlı değil. Fiziksel, duygusal ve sosyal farklılıklarınızla da aynı çatı altında bulunuyorsunuz. Gelin bu farklılıklarınızı ne kadar kabul edebiliyor, onlarla ne kadar barışık olabiliyorsunuz hep birlikte görelim!”

4. Görevlendirilen iki öğrenciden uygulayıcı tarafından etkinlik öncesinde sınıfa getirilen dört sandalyenin yan yana dizilmesi istenir.

5. Sandalyeler sıralandıktan sonra daha önceden hazırlanmış olan post-itler sırasıyla (birinci sandalyeye fiziksel farklılıklarımız, ikinci sandalyeye duygusal farklılıklarımız, üçüncü sandalyeye sosyal farklılıklarımız, dördüncü sandalyeye de kültürel farklılıklarımız olacak şekilde) sandalyelere yapıştırılır.

6. Dört bloknot kâğıdı 1-2-3-4 şeklinde numaralandırılarak katlanır. Ardından gönüllü bir öğrenci seçilerek bu kâğıtlardan dilediğini seçmesini istenir. Öğrencinin seçtiği numaraya karşılık gelen sandalyeye oturmasını sağlar. Daha sonra Çalışma Yaprağı-2 kısmında belirtilen sandalye soruları öğrenciye yöneltilir. Bu şekilde gönüllü olan öğrenciler her seferinde katlı ve numaralı kâğıtlardan hangi sandalyeye oturacaklarını seçerek bu sandalyeler için belirlenmiş sorulara verdikleri cevapları sınıf ile paylaşır.

7. Sürece aşağıdaki tartışma soruları ile devam edilir.

- Oturmuş olduğunuz sandalyelerde kendinizi olmadığınız biri gibi hayal ettiğinizde neler hissettiniz?
- Etkinlik sırasında günlük hayatta kabul etmekte zorlandığınız bir farklılığı keşfettiniz mi?
- Daha önce sizden fiziksel, kültürel, duygusal ve/veya sosyal yönden farklı olan birisi ile empati kurmuş muydunuz?
- Bireysel farklılıklarınızı nasıl değerlendiriyorsunuz?
- Sizce bu farklılıklar sizlere ne gibi zenginlikler katıyor?
- Hepimizin aynı olduğu, hiçbir bireysel farklılık göstermediğimiz bir dünyada yaşamak sizce nasıl olurdu?
- Günlük hayatınızda sizden farklı olan insanların bu farklılıklarına ne kadar saygı gösterip bu farklılıkları ne kadar kabul edebiliyorsunuz?
- Bir kişinin bu farklılıkları kabul ettiğini nereden anlarsınız?

8. Tartışma soruları sonrasında aşağıdaki yönerge ile etkinlik sonlandırılır.

“Bugün sizlerle bireysel farklılıklarınız hakkında konuştuk. Her biriniz birbirinizden farklı, tek ve biriciksizsiniz. Birbirinizden birçok yönden farklısınız ve bu farklılıklar sizi siz yapan özelliklerinizdir. Bu farkları kabul etmek sizi her zaman zenginleştirip size birçok yeni bakış açısı kazandırabilir. Sizler de bu farklılıklarınızı kabullenerek kendinizi zenginleştirebilirsiniz!”

Kazanımın Değerlendirilmesi

1. Öğrencilerinizden çevrelerinde bu farklılıkları kabul eden insanları gözlemlmelerini ve bu gözlemleri kendi davranışları ile ifade etmelerini isteyebilirsiniz. (Örneğin kültürel bir farklılığa hoşgörü ile yaklaşan bir insanı gözlemleyerek kendisi de bu farklılığı hoşgörüyle karşılamalı.)
2. Öğrencilerinizden kendisinde bu farklılıklardan kabul etmekte zorlandıklarını (varsa) belirleyerek bunu kabul etmek adına neler yapabileceğini düşünmesini isteyebilirsiniz.

1. Projeksiyon cihazı veya etkileşimli tahtaya erişimi olmayan okullarda aşağıdaki alternatiflerden faydalanılabilir.

Uygulayıcı kendi bilgisayarını sınıfa getirerek görseli bu şekilde öğrencilere yansıtabilir.

Öğrenci sayısı kadar Çalışma Yaprağı-1 çoğaltılarak öğrencilere dağıtılabilir.

Etkinlik öncesinde A3 boyutunda bir poster şeklinde çıktı alınarak bu poster bütün öğrencilerin görebileceği şekilde tahtaya asılabilir.

Çalışma Yaprağı-2'de yer alan sandalye soruları öğrencilere yöneltilirken fiziksel farklılıklar sandalyesi sorularında yer alan özellikle kilo, boy gibi konularda hassas olan öğrenciler için aşağıdaki alternatif sorulardan yararlanılacaktır.

Tel takmayan bir öğrenci için tel taktığını hayal etmesi,

Gözlük kullanmayan bir öğrenci için gözlük kullandığını hayal etmesi,

Farklı ve alışılmadık bir saç rengi ile kendisini hayal etmesi, kendisini kısa saçlıysa uzun; uzun saçlıysa kısa saçlı hayal etmesi.

3. Sosyal farklılıklar sandalyesindeki gelir durumunu içeren soruda ise maddi durumu konusunda hassas olan öğrenciler için aşağıdaki alternatif sorulardan yararlanılacaktır.

Okula ulaşım sağlamada kullandığın ulaşım şeklini şu ankinden farklı hayal et (Örneğin, servisle okula ulaşım sağlayan bir öğrencinin her sabah yürüyerek okula gelmek zorunda olduğunu hayal etmesi gibi). Neler hissediyorsun? Yaşadığın evi şu ankinden çok daha farklı hayal et (Örneğin, müstakil bir evde yaşıyorsa bir apartman dairesinde yaşadığını, apartman dairesinde yaşıyorsa bir köy evinde veya bir gecekonduda yaşadığını hayal etmesi gibi). Neler hissediyorsun?

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Yapılan açıklamalar, verilen yönergeler ve sorulan sorularda kullanılan dil kelime sayısı, kelime zorluğu veya yabancılığı temelinde sadeleştirilerek etkinlik basitleştirilebilir.
2. Çalışma Yaprağı-1'de yer alan görseller her ne şekilde kullanılacak olursa olsun (projeksiyon ile ya da çıktı şeklinde) görsellerin net ve boyutlarının büyük olmasına dikkat edilerek materyalde uyarılma yapılabilir.
3. Sandalyelere oturmak için gönüllü olan öğrencilerin soruları anlayıp cevap vermeleri için gerekirse ek süre verilebilir.
4. Öğrencilerin soruları sözel olarak cevaplamalarının yanı sıra jest, mimik ya da rol oynama gibi şekillerde de cevap vermelerine izin verilerek farklılaşan düzeyde tepki vermeleri sağlanabilir.

Uygulayıcıya Not

Etkinliği Geliştiren

Damla MERAL

Çalışma Yaprağı 1

İran

Pirinç pilavı, kebab, ızgara domates

Güney Kore

Kimçi, pirinç, balkabaklı patates çorbası, pankek, yeşil soğan, salatalık ve havuç salatası

Japonya

Çorba, pirinç, tavuk eti veya balık, salata ve süt

İngiltere

Kızarmış patates, havuç,
pirinç lapası, salata, meyve ve
çikolatalı waffle

Amerika

Şeftali, mısır, tavuk ve çorba

Türkiye

Çorba, sebze ya da et yemeği,
pilav ya da makarna, elma

Çalışma Yaprağı 2⁽¹⁾

FİZİKSEL FARKLILIKLAR SANDALYESİ SORULARI

- Kendini bundan 15 kilo daha kilolu/zayıf hayal et. Neler hissediyorsun? (Kilolu veya zayıf ayrımında öğrencinin mevcut kilosunun tam zıddı olacak şekilde düşünmesi istenecektir.)
- Kendini bundan 10 cm daha kısa/uzun olarak hayal et. Neler hissediyorsun? (Kısa veya uzun ayrımında öğrencinin mevcut boyunun tam zıddı olacak şekilde düşünmesi istenecektir.)

DUYGUSAL FARKLILIKLAR SANDALYESİ SORULARI

- Duygusal olarak kendinde baskın olduğunu düşündüğün özelliklerin (mizaç gibi) nelerdir? (Duygusal, alıngan, iyimser, kötümser vb.). Bu özelliklerinin tam zıddı özelliklere sahip olsaydın neler hissederdin?
- Bir olay karşısında seninle aynı duyguları hissetmeyen birinin yerine kendini koy ve o kişi olduğunu düşün. Neler hissediyorsun?

SOSYAL FARKLILIKLAR SANDALYESİ SORULARI

- Ailendeki bireylerin gelir düzeylerinin şu an sahip olduğunuz şartların tam tersi olduğunu hayal et. (Düşük ise yüksek, yüksek ise düşük, orta ise daha düşük hayal etmesi istenir.) Neler hissediyorsun?
- Ailenin şu anda sahip olduğundan çok daha kalabalık bir aile olduğunu ve senin de birçok kardeşe sahip olduğunu (ya da zaten bu durumda olan öğrenciler için tam zıddını hayal etmesi istenir.) hayal et. Neler hissediyorsun?

KÜLTÜREL FARKLILIKLAR SANDALYESİ SORULARI

- Sahip olduğun ve alışık olduğun gelenek ve göreneklerin aksine kendini çok farklı gelenek görenekleri içeren bir düğünde hayal et. Hiç alışık olmadığın oyunlar oynanıyor ve çok farklı müzikler duyuyorsun. Düğün yemekli ve bu yemekler senin hiç de alışık olmadığın baharatlar ile zenginleştirilmiş. Kendini nasıl hissediyorsun?
- Sınava girdin ve başka bir şehirde istediğin okulu kazandın. İlk gününde insanların hiç şive kullanmadan konuştuğunu gördün. Bu senin için geldiğin şehirdeki alıştığın insanların konuşmalarından oldukça farklı ve sadece sen kendi yaşadığın şehre özgü bir şive kullanıyorsun. Kendini nasıl hissediyorsun?

(1) KAYNAK:

Kuzgun, Y. (2011). *Meslek rehberliği ve danışmanlığına giriş*. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim ve Danışmanlık: Ankara.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

MESLEKLERE NE OLUYOR?

Gelişim Alanı

Kariyer

Yeterlik Alanı

Kariyer Farkındalığı

Kazanım/Hafta

Mesleklerin zaman içindeki değişimini ve gelişimini takip eder. / 17. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Çalışma Yaprağı-1
- 2- A4 Kağıdı

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Bir hafta öncesinden öğrenciler 5-6 kişilik gruplara ayrılır. Her gruptan bir meslek seçmesi istenir ve seçilen mesleklerin farklı alanlardan olmasına özen gösterilir (toplum bilimleri alanı, sağlık alanı, mühendislik alanı, eğitim alanı vb. gibi).
2. Grup üyeleri ortak bir şekilde belirledikleri mesleğin geçmişten günümüze nasıl bir değişim ve gelişim sürecine girdiğini şu başlıkları dikkate alarak bir hafta boyunca araştırırlar: eğitim koşulları ve süresi, çalışma alanları, kullanılan araç-gereçler ve çalışma ortamı, mesleki gelişim olanakları, mesleğin gerektirdiği özellikler ve mesleğin geleceği.
3. Her grup için bir adet A4 kâğıdı hazırlanır.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Etkinliğin amacının mesleklerin zaman içindeki değişimini ve gelişimini takip etmek olduğu açıklanır.
2. Gruplar üyeleri ile bir araya toplanır ve öğrencilere aşağıdaki açıklama okunur:

“Sevgili öğrenciler zamanın akışı içinde her şey değişmektedir. Bu değişimlerin olumlu ya da olumsuz yansımaları olabilir. Meslekler de içinde bulunulan zamandan, toplumsal değişimlerden, sanayiden ve teknolojiden etkilenerek bazen gelişerek daha iyi bir duruma gelirlerken bazen de yok olabilirler. Sizler de aslında bu söylediklerimden hareketle bir hafta boyunca grup arkadaşlarınızla birlikte seçtiğiniz bazı mesleklerin zaman içindeki gelişimini ve değişimini araştırdınız. Şimdi her gruba öğretmenlik mesleğinin zaman içindeki gelişimini ve değişimini değerlendiren bir form vereceğim.”

3. Her gruba Çalışma Yaprağı-1 dağıtılarak öğrencilerin incelemeleri istenir.
4. Her gruba bir adet A4 kağıdı verilir. Araştırdıkları mesleklerin zaman içindeki gelişimi ve değişimine ilişkin Çalışma Yaprağı-1’deki örnekten yola

Süreç (Uygulama Basamakları)

çıkarak bir metin hazırlamaları için 15 dakika süre verilir. Grup üyeleri dilerse tıpkı Çalışma Yaprağı-1’de olduğu gibi kendi yazılarının kenarına da resim çizebilir ve renkli kalemler kullanabilirler.

5. Metinleri hazırlayan grupların paylaşımları sağlanır. Bu paylaşımlarda gerekirse grupların Çalışma Yaprağı-1’de yer alan başlıklar açısından tartışmaları sağlanır.
6. Tartışma sorularıyla etkinlik süreci değerlendirilir.
 - Mesleklerin zaman içindeki değişimi ve gelişimi konusunda neler fark ettiniz?
 - Araştırdığınız mesleğin en çok hangi alanda (eğitim koşulları ve süresi, çalışma alanları, kullanılan araç-gereçler ve çalışma ortamı, mesleki gelişim olanakları, mesleğin gerektirdiği özellikler, mesleğin geleceği) değişim ya da gelişim gösterdiğini gözlediniz? Niçin?
 - Araştırdığınız mesleğin en az hangi alanda değişim ya da gelişim gösterdiğini gözlediniz? Niçin?
 - Meslekler nasıl değişim ve gelişim gösterirler?
 - Bu etkinlikte zorlandığınız noktalar neler oldu?
 - Araştırdığınız bu meslek gelecek zamanda sizce nasıl bir gelişim ve değişim gösterecektir?

7. Aşağıdaki açıklamayla etkinlik sonlandırılır:

“Yaşamdaki birçok şey gibi meslekler de zaman içinde belli süreçlerden geçmektedir. Bu süre içinde meslekler yaşanan çağın gereklilikleri ve ihtiyaçları karşısında tıpkı yaşayan bir canlı gibi değişir ve gelişim gösterir. Bu sayede ya çağın ihtiyaçlarına cevap vererek daha uygun bir forma kavuşur ya da yaşanan çağın ihtiyaçlarına cevap veremeyerek yok olabilir.”

Kazanımın Değerlendirilmesi

1. Öğrenciler bireysel olarak ilgi duydukları meslekler için de Çalışma Yaprağı-1’i örnek alarak bir form hazırlayabilirler.
2. Öğrencilerin yok olan mesleklerle ilgili bilgi toplayıp bu mesleklerin gösterdiği değişim, gelişim ve bu mesleklere zaman içinde neden ihtiyaç duyulmadığı ile ilgili bilgi toplamaları sağlanabilir.
3. Gelecekte ön plana çıkacak meslekler araştırılıp bu meslekler panoya asılabilir.
4. Dijital Devrimden çok etkilenen meslekler (Örneğin, mühendislikler, mimarlık ve sağlık meslekleri ve benzerleri) de araştırılıp Çalışma Yaprağı-1 formuna göre incelenebilir. Özellikle bu tanıtım yapılırken kaynaklardaki görsellerden yararlanılması önerilebilir.
5. Mesleklerdeki değişim ve gelişimleri anlatan videoları izlemeleri ve izlediklerini rapor etmeleri de istenebilir. Kaynak olarak İŞKUR’un meslekleri tanıtan çalışmaları kullanılabilir.

Uygulayıcıya Not

1. Eğer mümkünse Çalışma Yaprığı-1 renkli çıktı olarak çoğaltılabilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma yaprağında yer alan yazılı materyallere Braille yazı eklenebilir ya da punto büyütülerek materyal desteği sağlanabilir.
2. Etkinliğin tamamlanması için ek süre verilebilir.
3. Mesleklerin zaman içindeki değişimi ve gelişimini gösteren zaman çizelgeleri hazırlanarak anlatım görsellerle zenginleştirilebilir.
4. Grup çalışması sırasında akran eşleştirmesi yapılarak akran desteği sağlanabilir.

Etkinliği Geliştiren

Enes KALKAN

Çalışma Yaprağı 1

Eğitim Koşulları ve Süresi

Öğretmenlik eğitim koşulları ve süresi yıllar içinde değişmiştir. 1950'lere kadar 6 yıllık ve 3 yıllık öğretmen eğitimleri verilirken 1974'ten sonra 2 yıllık verilmiştir. Günümüzde ise üniversitelerin çeşitli öğretmenlik lisans bölümleri aracılığıyla 4 yıllık ve İngilizce hazırlık eğitimi veren üniversitelerde ise 5 yıllık öğretmenlik eğitimi verilmektedir.

Çalışma Alanları

Geçmişte özel ve bireysel eğitimin yaygın olmaması sebebiyle öğretmenler sadece devlet kurumlarında çalışabiliyorlardı. Günümüzde ise özel okullar ve özel öğretim kurumlarında da çalışabiliyorlar. Ayrıca bireysel ders alma olanağı ile öğretmenler herhangi bir eğitim kurumunda çalışmadan da özel ders vererek evlerinden çevrim içi ya da yüz yüze çalışabilmektedirler.

KULLANILAN ARAÇ-GEREÇLER VE ÇALIŞMA ORTAMI

Geçmişte öğretmenler kara tahta veya beyaz renkli tebeşirlerle ve büyük çoğunlukla da sınıflarda ders anlatırken, günümüzde çok farklı özellikteki tahtalar, yazım araçları bunun yanında bilgisayarlar, çeşitli sunum cihazları, etkileşimli tahtalar ve etkileşimli sınıflar gibi teknolojik imkânlar yardımıyla hem sınıf içinde hem de sınıf dışında ders anlatabilmektedirler.

Mesleki Gelişim Olanakları

Geçmiş yıllarda öğretmenler kendi alanları ile ilgili oldukça kısıtlı imkânlarla sahiplerdi ve dolayısıyla gelişimleri bu durumdan olumsuz etkilenebiliyordu. Günümüzde öğretmenler birçok öğretmenlik alanında bulunan yüksek lisans ve doktora gibi daha üst eğitim olanakları ile gelişimlerine katkı sunabiliyorlar. Ayrıca öğretmenlerin lisans eğitimleri süresince yan dal ve çift an dal imkânları ile farklı bilim alanlarında da kendilerini geliştirme imkânları vardır.

Mesleğin Gerektirdiği Özellikler

Değişen yaşam koşulları, gelişen sanayi ve artan teknolojik imkânlar göz önüne alınarak öğrencilerin eğitim ihtiyaçları da değişmektedir. Geçmişte öğretmenlerin sadece derslerini anlatmaları ve bazı temel koşulları yerine getirmeleri yeterli iken, günümüzde çağı yakala-yabilmeleri için bilgisayarlarla ve teknolojik yetkililiklerle iç içe olmaları ve bunları yakından takip etmeleri gerekmektedir.

ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNİN GELECEĞİ

Teknolojik imkânların gelişimi ile birlikte gelecekte belki de okullara ihtiyaç duyulmayacak ve dolayısıyla öğretmenler artık sınıfta değil tamamen evlerinden ders anlatabileceklerdir. Belki de öğretmenlik mesleği için robot öğretmenler üretilenektir. Belki de bu robot öğretmenler her dersle ilgili bilgi sahibi olabilecek ve tek bir robot öğretmen bütün dersleri anlatabilecektir. Kitaplara, defterlere ya da kaleme ihtiyaç duyulmadan belki de bütün bilgiler dijital bir şekilde aktarılabilir.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

BİR TORBADA DÖRT ZORBA

Gelişim Alanı

Sosyal Duygusal

Yeterlik Alanı

Kişiler Arası Beceriler

Kazanım/Hafta

Zorbalık ve türlerini bilir. / 18. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Çalışma Yaprağı-1
- 2- Çalışma Yaprağı-2
- 3- Çalışma Yaprağı-3
- 4- Çalışma Yaprağı-4
- 5- Çalışma Yaprağı-5
- 6- Etkinlik Bilgi Notu
- 7- Yapıştırıcı/Bant
- 8- Torba

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Çalışma Yaprağı-5'teki örnek olaylar kesilerek torbanın içine atılır.
2. Çalışma Yaprağı-1, Çalışma Yaprağı-2, Çalışma Yaprağı-3 ve Çalışma Yaprağı-4 A3 formatında birer adet çoğaltılır.
3. Etkinlik Bilgi Notu okunur.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Öğrencilere zorbalık denildiğinde akla nelerin geldiği sorulur.
2. Gönüllü öğrencilerden cevapları alındıktan sonra gruba ayırma yöntemlerinden yararlanılarak öğrenciler 4 gruba ayrılır.
3. Her grubun kendi temsilcisini seçmesi ve temsilcilerden torbadan birer örnek olay seçmeleri istenir.
4. Etkinlik bilgi notu uygulayıcı tarafından okunur. Ardından aşağıdaki yönerge verilir:

"Sevgili öğrenciler kısaca zorbalığı ve türlerini tanıdık. Şimdi seçtiğiniz örnek olayları okuyun ve bunları aranızda tartışın. Daha sonra hangi örnek olayın hangi zorbalık türüne girdiğini bulun. Bunun için 10 dakika süreniz bulunuyor."

Süreç (Uygulama Basamakları)

5. Gruplara verilen süre sonunda örnek olaylar grup temsilcileri tarafından yüksek sesle okunur ve hangi zorbalık türüne girdiği söylenir.
6. Daha sonra gruplara örnek olaylarının içerdiği zorbalık türüne ait grup sloganı posterleri (Çalışma Yaprağı-1,2,3 ve 4) dağıtılır. Her grubun kendi sloganını yazması istenir. Grup sloganlarının zorbalık türlerine karşı bilinç uyandıracak şekilde yazılması istenir. Yazılan grup sloganları grup temsilcileri tarafından okunduktan sonra tahtaya asılır.
7. Etkinlik aşağıdaki tartışma sorularıyla devam ettirilir:
 - Bugün zorbalıkla ilgili neler fark ettiniz?
 - Bir davranışa zorbalık demek için neler olması gerekir?
 - Bu kadar zorbalık türü olduğunu biliyor muydunuz?
 - Zorbalık türlerinden en çok hangisini gözlemliyorsunuz?
 - Daha önceden bilmediğiniz fakat bugün fark ettiğiniz bir zorbalık türü oldu mu?
8. Tartışma sorularının ardından aşağıdaki açıklama ile etkinliğe son verilir:

“Sevgili öğrenciler bugün sizlerle zorbalığın ne olduğu üzerinde tartıştık. Zorbalık türleriyle ilgili okulda karşılaşabileceğiniz örnek olaylar okuduk. Zorbalığın farklı türlerinin olduğunu öğrendiniz. Zorbalığın ne kadar zarar verici olduğunu gördünüz. Bazen zorbalığa uğradığımızın farkına varamayabiliriz. Artık kendi davranışlarımızın ve çevremizdeki diğer kişilerin zorbaca davranışlarda bulunup bulunmadıklarının farkına varabilirsiniz. Zorbalık süreklilik gösterebilir. Zorbalık yapan kişi bunu uzun süre yapmaya devam edebilir. Böyle bir durumda kaldığınızda öğretmenlerinizden veya rehberlik servisinden yardım alabilirsiniz.”

Kazanımın Değerlendirilmesi

1. Öğrencilerin bir hafta boyunca kendi ve çevrelerindeki kişilerin davranışlarını zorbalık çerçevesinde gözlemlenmeleri istenebilir.
1. Öğrencileri gruplara ayırırken grup sayısı gruplarda 5-6 öğrenci olacak şekilde sınıf mevcuduna göre ayarlanmalıdır. Grup sayısının örnek olaylardan fazla olduğu durumlarda aynı örnek olay birden fazla gruba verilebilir.

Uygulayıcıya Not

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma yaprağında yer alan yazılı materyallere Braille yazı eklenebilir ya da punto büyütülerek materyal desteği sağlanabilir.
2. Etkinliğin tamamlanması için ek süre verilebilir.
3. Çalışma yapraklarının doldurulması sırasında öğretmen desteği sağlanabilir.

Etkinliği Geliştiren

Kübra SANER

Çalışma Yapradı 1

FİZİKSEL ZORBALIK

GRUP SLOGANI

Çalışma Yapağı 2

SÖZEL ZORBALIK

GRUP SLOGANI

Çalışma Yaprağı 3

PSİKOLOJİK ZORBALIK

GRUP SLOGANI

Çalışma Yaprağı 4

SİBER ZORBALIK

GRUP SLOGANI

Çalışma Yaprağı 5

ZORBALIK TÜRLERİ ÖRNEK OLAYLARI

9. sınıf öğrencisi Ahmet, yiyecek bir şeyler almak için öğle arasında kantine iner. Bugün gerçekten çok acıkmış olan Ahmet kantin sırasını beklemeye başlar. Kantinde de çok sıra vardır. Ahmet bir süre sonra sıranın kendisine geldiğini görünce çok sevinir. Tam bir şeyler alacakken arkadan gelen Erdem ve arkadaşları sıraya girmeden Ahmet'in önüne geçerler. Ahmet sıranın kendisinde olduğunu söylediğinde ise Erdem onu omzundan hızlıca iter ve Ahmet sıranın dışına kadar savrulur.

Sizce bu örnek olay hangi zorbalık türüne aittir?

9. sınıf öğrencisi Emel, tenefüste hava almak için bahçeye çıkar. Emel, diğer sınıfta olan arkadaşları Burcu ve Melis'i görünce vakit geçirmek için onların yanına gider. Emel "Merhaba arkadaşlar" diye seslenir fakat diğerlerinden bir karşılık alamaz. Burcu ve Melis aralarında fısıldaştıktan sonra oturdukları yerden kalkarlar ve gidip Emel'in olmadığı bir yere otururlar.

Sizce bu örnek olay hangi zorbalık türüne aittir?

9. sınıf öğrencisi Kübra, tenefüste vakit geçirmek için bahçeye çıkmaya karar verir. Kübra merdivenleri hızlı hızlı inerken aniden ayağı kayar ve yere düşer. Kübra'yı yerde düşmüş halde gören Sergen hemen telefonunu çıkarıp Kübra'nın fotoğrafını çeker. Kübra ne kadar yapmamasını söylese de Sergen bu fotoğrafı sosyal medyada paylaşır.

Sizce bu örnek olay hangi zorbalık türüne aittir?

9. sınıf öğrencisi Derin biraz çekingen bir öğrencidir. Söz söyleme sırası kendisine geldiğinde heyecanlanınca biraz kekeleyerek konuşur. Bu yüzden anlattıkları bazen zaman alır. Diğer arkadaşları onu sabırla ve anlayışla dinlerken Selim onunla sürekli dalga geçer. Derin bir gün arkadaşlarıyla konuşurken Selim gelerek "kekemelerle konuşmayın çok vaktinizi alır." demiştir.

Sizce bu örnek olay hangi zorbalık türüne aittir?

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

Okullarda zorbalığın görülme sıklığı son yıllarda artış gösteriyor ve birçok öğrencinin de bu olaylarla bir şekilde karşı karşıya kaldıkları biliniyor. En basit anlamıyla zorbalık bir kişinin başka bir kişiyi kasıtlı olarak incitmesi, o kişiye karşı saldırgan davranışta bulunmasıdır. Hem zorba davranışlar gösterenlerin hem de bu davranışlara maruz kalanların zarar görme ihtimalleri tabii ki oldukça yüksektir. Zorbalığa uğramış kişi kendisini mutsuz ve korkmuş hisseder. Şiddet ve zorbalık kavramları birbiri yerine kullanılabilir fakat şiddetin her türü zorbalık sayılabilirken zorbalığın her türü şiddet içermeyebilir (örn; lakap takma).

Zorbalığı fiziksel, sözel, psikolojik ve siber olarak 4 gruba ayırabiliriz. Fiziksel zorbalık; bir başkasına zarar vermek amacıyla itmek, vurmak gibi doğrudan fiziksel saldırı şeklinde olabilir. Bazı zorbalar diğerlerine hoş olmayan sözel ifadelerde bulunur ve bu sözel zorbalıktır. Psikolojik zorbalık bir kişinin başka biri üzerinde üstünlük ve baskı kurmasıdır. Son olarak siber zorbalık teknolojinin gelişmesiyle birlikte sosyal medya üzerinden uygulanabilen zorbalıktır.⁽¹⁾

(1) Çınkır, Ş. ve Kepenekci, Y.K. Öğrenciler Arası Zorbalık. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 34, 236-253.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

İLETİŞİM KÖPRÜSÜNÜN İKİ AYIĞI:
KONUŞMAK VE DİNLEMELİK

Gelişim Alanı

Sosyal Duygusal

Yeterlik Alanı

Kişiler Arası Beceriler

Kazanım/Hafta

Başlangıç sosyal becerilerini kullanır. /19. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Küçük Yumuşak Bir Top
- 2- Kalem
- 3- Çalışma Yaprağı-1
- 4- Etkinlik Bilgi Notu

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

- 1- Etkinlik Bilgi Notu okunur.
- 2- Çalışma Yaprağı-1 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Aşağıdaki yönerge ile etkinliğe giriş yapılır.

"Sevgili öğrenciler, kişilerarası ilişkilerde sağlıklı bir iletişim kurabilmemiz için bir takım becerilere ihtiyaç duyarız. Bu becerileri sosyal beceriler olarak adlandırırız. Bugün birlikte deneyimleyeceğimiz konuşmayı başlatma, sürdürme, sorular sorma ve dinleme günlük hayatta en sık kullanılan sosyal becerilerimizdir.¹ Şimdi çember oluşturmanızı istiyorum. Sizler bir gençlik kampında bir araya gelmiş birbirlerini hiç tanımayan bireysiniz. Şimdi sizlerden birine top atarak konuşmayı başlatacağım. Sizlerde sırayla birbirinize soru sorarak bir konuşma başlatın ve top geldikçe başlattığımız konuya ek yeni konular açarak konuşmayı sürdürün. Topu hiç almayan arkadaşlarınıza atmaya özen gösterin. Sizlere "kamp sona eriyor" yönergesini verdiğimde konuşmayı sonlandırmaya yönelik cümleler kullanarak, grubun konuşmasını sona erdirelim. "

2. Gençlik kampında konuşma başlatma, sürdürme sürecinin ardından öğrencilerin en yakınındaki kişiyle ikili eşleşmeleri istenir.
3. Öğrencilere aşağıdaki yönerge verilir.

(1) Uzamaz, F. (2000) , Ergenlerde Sosyal Beceriler ve Değerlendirme Yöntemleri, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 6.

“Sırayla birbirinize en son okuduğunuz romanı ana hatları ile anlatmanızı, roman ile ilgili neler düşündüğünüzü ve neler hissettiğinizi kısaca anlatmanızı istiyorum. ‘Eşler değişsin’ yönergesi verildiğinde başka kişilerle ikili eş olup bir önceki eşinizin anlattıklarını kendinize aitmiş gibi karşınızdaki eşinize tekrar anlatın. Birbirinize romanı anlatırken ne hissettiğinizi, ne düşündüğünüzü söyleyebilir, konu hakkında sorular sorabilirsiniz.”

Süreç (Uygulama Basamakları)

4. Eş değiştirerek roman anlatma işleminde, öğrencilere yeterli süre tanınır ve 3 kez eş değişimi yaptırılır. Anlatım işlemleri sona erdiğinde öğrencilerden gönüllü olanların en son dinledikleri anlatımı kendilerinin ifadeleriymiş gibi anlatmaları istenir. Romanı ilk okuyan ve anlatan öğrencinin kim olduğu sorulur ve anlatımlar üzerindeki değişim öğrencilerle birlikte değerlendirilir.
5. Çalışma Yaprağı-1 öğrencilere dağıtılır. Öğrencilerin bir önceki çalışmadan yola çıkarak dinleme yöntemlerini değerlendirmeleri ve etkili bir dinleyici olmak için neler yapılması gerektiği hakkında fikir yürütmeleri istenir. Fikirlerini çalışma yaprağındaki boşluklara yazmaları istenir. Öğrencilere yeterli süre tanındıktan sonra gönüllü olanların fikirlerini diğer öğrencilerle paylaşmaları istenir.
6. Grup paylaşımları alındıktan sonra Etkinlik Bilgi Notu’ndan yararlanılarak etkin dinleme yöntemleri özetlenir.
7. Süreç tartışma soruları kapsamında değerlendirilir.
 - Günlük hayatta konuşmaları başlatırken nelere dikkat edersiniz?
 - Arkadaşınızla veya bir yakınızla konuşurken nasıl dinlenilmek istersiniz?
 - Etkin dinleme yöntemleri kullanıldığında iletişimde nasıl bir değişiklik olur?
8. Etkinlik aşağıdaki konuşma ile sonlandırılır.

“Sevgili öğrencilerim iletişim kurarken bazen konuşmayı nasıl başlatacağımız ya da sonlandırabileceğimiz konusunda zorluk yaşayabiliyoruz. Bazense iyi bir dinleyici ile karşılaşmadığımızda olumsuz duygular hissediyoruz ya da başka birini dinlemediğimizde yanlış anlaşılmalardan dolayı iletişimlerimiz de bozulmalar yaşanabiliyor. Bunların üstesinden gelebilmek için birbirinizle yaptığınız bu etkinlikleri çoğaltarak konuşma ve dinleme yaşantıları ile ilgili pratik kazanabilirsiniz. Zorlandığınız becerilerde bireysel destek almak için okul psikolojik danışmanınızdan/rehber öğretmeninizden destek alabilirsiniz.”

Kazanımın Değerlendirilmesi

1. Öğrencilerden yeni kişilerle konuşma başlatmalarını sağlayacak örnekleri paylaşarak deneyimlemesini motive edilebilir ve sonrasında üzerinde konuşulabilir. Bu örnekler:
 - Bir mağazayı arayıp bazı ürünler hakkında bilgi almak.
 - Durakta beklerken yanındaki birine otobüs ile ilgili veya gideceğin adresle ilgili sorular sormak.
 - Sinemada bilet sırasında film hakkında konuşma başlatmak vb.
2. Öğrencilerin günlük yaşamda iletişim kurarken etkili dinleme yöntemlerini kullanmaları ve sonucunda iletişimlerinin nasıl etkilendiğini anlatan birkaç cümle yazarak panoya asmaları istenebilir.

1. Kamp etkinliğinde sınıf mevcudu kalabalık ise sınıfı 5-6 kişilik gruplara ayırarak ufak çemberler oluşturulabilir veya çember oluşturulmadan öğrencilerin oturduğu yerden topu atarak konuşma süreci şekillendirilebilir.
2. Roman anlatma etkinliği sınıfın durumuna göre film anlatma, başa gelen bir olayı anlatma, hafta sonu neler yapıldığını anlatma, en son gidilen başka bir şehri anlatma şeklinde değiştirilebilir.

Uygulayıcıya Not

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Akran eşleşmesine yer verilerek sosyal çevre düzenlenebilir.
2. Sosyal beceriler öğretmen tarafından gösterilerek öğretmen desteği sağlanabilir.
3. Kazanımların değerlendirilmesi sürecinde öğrencinin kendi yaşantısından bir örnek alınarak tepki vermesi için fırsat sunulabilir.

Etkinliği Geliştiren

Ece ERDEN

Çalışma Yapağı 1

ETKİN BİR DİNLEYİCİ OLMAK İÇİN NELER YAPILMALI?

Four large, empty, orange-outlined thought bubbles are arranged in a cluster, intended for students to write their answers to the question above.

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

ETKİN BİR DİNLEME İÇİN

- Dinlerken bedensel olarak dinleme durumuna girin ve dikkatle dinleyin.
- "Hımm", "evet" gibi sözcüklerle konuşulanı takip ettiğinizi belirtin.
- Söylenenleri duyduğunu ve anladığınızı ifade etmek için konuşan kişinin anlattıklarını tekrar edin, özümleyin ve geri bildirim de bulunun.
- Konuşanın duygularını isimlendirin.
- Konuşan kişiyi dinlerken anlamaya özen göstererek dinleyin. ²

2 Navaro, L. (2001) , Gerçekten Beni Duyuyor Musun? , İstanbul: Remzi Kitabevi.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

SOSYAL AĞDAN SOSYAL BAĞA

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Kişiler Arası Beceriler
Kazanım/Hafta	Başlangıç sosyal becerilerini kullanır. /20. Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1- Oluşturulacak Grup Sayısı Kadar İp Yumağı 2- Çalışma Yaprağı-1
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1- Sınıf mevcudu dikkate alınarak 5-6 kişilik gruplar olacak şekilde tahmini grup sayısı belirlenerek ip yumağı hazır edilir.
Süreç (Uygulama Basamakları)	<p>1. Öğrencilere, sosyal ilişkilerde kendini tanıtmaya, birbirini tanıtmaya, takdir etmeye ve teşekkür etmeye gibi davranışlar hiç yer almasaydı ilişkilerin nasıl bir halde olacağı sorularak etkinliğe giriş yapılır. Gönüllü olan öğrencilerin fikirlerini paylaşımları için 5 dakika süre verilir. Öğrencilerin paylaşımları alındıktan sonra aşağıdaki açıklama yapılır.</p> <p><i>“Sevgili öğrenciler, toplumsal yaşamda hepimiz ailemizle, arkadaşlarımızla, öğretmen- öğrenci ilişkilerimizde sürekli bir etkileşim hâlindeyiz. Bu etkileşim durumundayken bazı sosyal becerileri kullanmaya ihtiyaç duyarız.¹ Bu sosyal becerilerden bazıları tanışma, olumlu düşüncelerimizi ifade etme ve teşekkür etme gibi davranışlardır. Bu davranışlar olmadığında ilişkilerin nasıl etkilendiği ile paylaşımlarda bulundunuz. Şimdi hazırsanız bu becerileri kullanarak ilerleyeceğimiz etkinliğe geçelim.”</i></p> <p>2. Kendinizi ya da bir başkasını tanıtırken ya da takdir ederken hangi ifadeleri kullanırsınız? Sorusu ile etkinliğe devam edilir ve öğrencilerin cevapları alınır.</p> <p>3. Çalışma Yaprağı-1 tahtaya asılır ve oradaki örneklerden yola çıkılarak öğrencilere kendini tanıtırken, başkasını tanıtırken, birini takdir ederken ve birine teşekkür ederken kullanabilecekleri cümleler ve bilgi notları paylaşılır.</p> <p>4. Öğrencilerden sınıfın mevcuduna göre 5-6 kişilik gruplar oluşturulur. Aşağıdaki yönerge ile etkinliğe devam edilir.</p> <p><i>“Sevgili öğrenciler, şimdi her gruba birer yumak ip dağıtacağım. Yumağı</i></p>

(1) Gülaçtı, F. (2009) , Sosyal Beceri Eğitime Yönelik Programın Üniversite Öğrencilerinin, Sosyal Beceri, Öznel ve Psikolojik İyi Olma Düzeylerine Etkisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

verdiğim öğrenci ile veya grup içinde gönüllü olan bir öğrenciden başlamak üzere ipin ucunu tutarak kendinizi gruptaki arkadaşlarınıza biraz önce çalışma yaprağında öğrendiklerinize benzer şekilde tanıtmanızı istiyorum. Kendisini tanıtan öğrenci ipin bir ucundan tutarak yumağı grubundaki başka bir öğrenciye verecektir. Yumağı alıp kendisini tanıtan öğrenci aldığı ipin bir kısmından tutup tekrar yumağı başka bir öğrenciye verecektir. Bu şekilde birbirinizi tanıma süreciniz devam edecektir. Kendinizi, adınızla beraber hobiler, hayattaki hedeflerimiz, aile üyeleri vs. gibi birden fazla yönden tanıtmaya dikkat ediniz. Bu çalışmayı yaparken birbirinizi dikkatlice dinlemeniz, hem sağlıklı sosyal ilişkiler oluşturabilmeniz hem de verilen bilgileri bir sonraki çalışmada kullanacağınız için önemli.”

5. Gruplardaki öğrencilerin kendilerini tanıtmaları için yeterli süre tanınır ve kendini tanıma işlemi bitiren grupların ellerindeki ipi bırakmadan beklemeleri söylenir. Gruplardaki bütün öğrencilerin kendini tanıma işlemi sona erdiğinde, yumak en son kimin elinde kaldıysa yumağın bir ucundan tutarak bu sefer gruptaki bir arkadaşını çalışma yaprağındakine benzer şekilde birkaç özelliği ile tanıtması ve gruptan bir arkadaşına yumağı vermesi ile süreç devam ettirilir.
6. Çemberdeki bütün öğrencilerin kendini tanıtması ve başkasını tanıtması sağlandıktan sonra aşağıdaki açıklama yapılır.

“Sevgili öğrenciler, toplumsal hayatta sosyalleşme ve ilişki kurma sürecinde ilk adım olan kendimizi tanıma ve başkasını tanıma ile ilgili bazı deneyimler elde ettik. Yavaş yavaş aramızda bir sosyal ağın oluşmaya başladığını gördük. Şimdi ise bu adımı biraz daha öteye taşıyıp ellerinizden tuttuğunuz ipi bırakmadan, yumak en son kimde kaldıysa ondan başlayarak gruptan bir arkadaşınıza takdir içeren bir cümle söylemenizi istiyorum. Kullandığınız takdir cümlesi, arkadaşınızda olumlu gördüğünüz bir başarı, tutum veya davranış olabilir.”

7. Etkinlik takdir cümlelerinin söylenmesinin ardından yumak bırakılmadan bir önceki aşamalardaki adımlar izlenerek gruptan birine bir düşüncesi, davranışı ve tutumundan dolayı teşekkür etme şeklinde ile devam ettirilir.
8. Gruptaki öğrenciler, son aşamayı da tamamladıktan sonra her grubun kendi oluşturdukları ağı incelemeleri istenir.
9. Süreç tartışma soruları kapsamında değerlendirilir.

- Kendinizi ve başkalarını tanıtırken nasıl bir yol izlersiniz? Sıklıkla hangi cümleleri kullanırsınız?
- Sizi olumlu yönden ifade eden takdir cümlelerini duyduğunuzda hissettiklerinizi ve düşüncelerinizi paylaşır mısınız?
- Günlük hayatta hangi durumlarda teşekkür etme davranışı gösterirsiniz?
- Bu etkinlik sonucunda daha önce bilmediğiniz neleri öğrendiniz? Neleri fark ettiniz?

10. Etkinlik süresince yaşananlar aşağıdaki konuşma ile sonlandırılır.

“Sevgili öğrenciler, bugünkü etkinliğin genelinde ilişki başlatma ve sürdürmeye dönük beceriler ile ilgili çalışmalar yürüttük. Toplumsal hayatta birbirimizi tanıyarak sosyal ağlar oluştururuz. Olumlu duygu ve düşüncelerin paylaşılması gibi beceriler ile sosyal ağlarımız sosyal bağlara dönüşür. Böylece ilişkilerimiz güçlenir.”

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

Kazanımın Değerlendirilmesi

1. Okul psikolojik danışmanı/rehber öğretmeni ile iş birliğine girilerek sosyal beceri anketleri veya ölçekleri uygulanabilir.
2. Öğrencilerin kendini tanıtmaya, başkasını tanıtmaya, takdir etmeye ve teşekkür etmeye davranışları gözlemlenebilir.²
1. Alanın yeterli olduğu veya öğrenci sayısının az olduğu durumlarda, grup sayısı azaltılabilir ve etkinlik ayakta çember oluşturularak gerçekleştirilebilir. Alanın yeterli olmadığı ve kalabalık sınıflarda öğrenciler, grupları ile sıralarda yan yana ve arka arkaya olacak şekilde konumlandırılabilir.
2. Etkinlikteki 4 aşama boyunca sınıfınızdaki öğrencilerin ip tutmada zorlanacağını düşünüyorsanız ilk 2 aşamada bir ağ oluşturup ağ incelemeleri istenip ardından ip sarıp son iki aşama için yeni bir ağ oluşturmalarını isteme şeklinde süreci şekillendirebilirsiniz.

Uygulayıcıya Not

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Grup çalışması sırasında akran eşleştirmesine yer verilerek akran desteği sağlanabilir.
2. Öğrencilerin kendini tanıtmaya, başkasını tanıtmaya, takdir etmeye ve teşekkür davranışları etkinlik öncesi öğretmen tarafından gösterilerek destek sağlanabilir.
3. Etkinlik sırasında ip öğrenciye geçtiğinde öğretmen yönerge ve geri bildirim sunarak destek sağlayabilir.

Etkinliği Geliştiren

Ece ERDEN

² Şentürk, S. (2010) , Liseli Ergenlerin Yalnızlık Algısının, Sosyal Beceri, Benlik Saygısı ve Kişilik Özellikleri Bağlamında Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

SOSYAL AĞDAN SOSYAL BAĞ OLUŞTURMA YOLCULUĞUNDA KULLANILABİLECEK İPUCULAR

• KENDİNİ TANITMA

Merhaba benim adım
..... lisesinde okuyorum.
Serbest zamanlarımı gitar/ bağlama çalarak ve spor yaparak geçiriyorum.
Peki ya senin adın nedir, neler yapmaktan hoşlanırsın?
..... Seninle tanıştığıma memnun oldum.

Bilgi Notu: Kendini tanıtırken karşıdaki kişi ile göz teması kurmanız, gülümsemeniz ve kendi kültürüne uygun selamlaşmanız (tokalaşma vb.) tanışma sürecini kolaylaştırabilir.

• BAŞKASINI TANITMA

Merhaba, arkadaşımın adı.....
Benim sınıfta sıra arkadaşımdır.
..... çok güzel şiirler yazar.

Bilgi Notu: Tanıştırdığınız kişinin adı soyadı, nerede okuduğu veya çalıştığı, mesleği, nereli olduğu hakkında bilgiler verebilirsiniz.

• TAKDİR ETME- İLTİFAT ETME

Bugün tarih dersinde yaptığın konuşma oldukça ilgi çekiciydi.

Çevrendeki insanlarla çok güzel ilişkiler kuruyorsun.

Çok iyi bir okuyucusun, senden sürekli yeni şeyler öğreniyorum.

Çevreye ve hayvanlara karşı duyarlısın.

Bilgi Notu: Sosyal ilişkilerde takdir- iltifat cümleleri sadece fiziksel özellikler ile sınırlandırılmayıp, kişinin olumlu kişilik özelliği, olumlu tutum ve davranışları, bakış açısı, ilgilendikleri faaliyetler ve yetenekleri üzerinden iltifat-takdir cümleleri geliştirilebilir.

• TEŞEKKÜR ETME

Beni bugün dikkatli bir şekilde dinlediğin ve anlamaya çalıştığın için teşekkür ederim.

Okula gelemediğim gün eksiklerimi tamamlamak üzere defterini verdiğin için teşekkür ederim.

Bugün keyifli bir zaman geçirdim. Zamanını ayırdığın için teşekkür ederim.

Teşekkür ederim, beğenmene sevindim.

Hakkımdaki olumlu düşüncelerin için teşekkür ederim.

Bilgi Notu: Teşekkür etme davranışı, sosyal ilişkilerde kişileri değerli ve farkına varılmış hissettirir. Olumlu bir eylemin yanı sıra iltifat ve takdir aldıktan sonra da minnet duygularımızı yukarıdaki örneklerden faydalanarak ifade edebiliriz.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

İYİLİK SAĞLIK

Gelişim Alanı

Sosyal Duygusal

Yeterlik Alanı

Kişisel Güvenliğini Sağlama

Kazanım/Hafta

İyilik hâlini destekleyen davranışlar açısından kendini gözden geçirir. / 21. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Etkinlik Bilgi Notu
- 2- 4 adet farklı renkte fon kartonu
- 3- 4 adet farklı renkte şapka
- 4- Tahta kalem
- 5- Yapıştırıcı

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Etkinlik Bilgi Notu bir adet çoğaltılır ve tahtaya asılmak üzere sınıfa getirilir.
2. 4 farklı renkte orta boy fon kartonu, üzerlerine iyilik hâli öğeleri (kişisel bakım, fiziksel aktivite, uyku düzeni, beslenme) yazılarak tahtaya asılmak üzere sınıfa getirilir.
3. Fon kartonlarıyla aynı renklerde, yine fon kartonundan, dört ayrı basit koni şapka hazırlanır ve sınıfa getirilir.
4. Tahta kalem ve yapıştırıcı temin edilerek sınıfa getirilir.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Öğrencilerle etkinliğin amacının 'iyilik hâlimizi destekleyen davranışlar açısından kendimizi gözden geçirmek' olduğu açıklanır.
2. Ardından dört iyilik hâli bileşeninin yer aldığı fon kartonları tahtaya belirli aralıklarla asılır ve aşağıdaki yönerge öğrencilere aktarılır:

"Sevgili öğrenciler, iyilik hâli 'en iyi ve en uygun düzeyde sağlıklı olmaya yönelmiş davranışlar' olarak tanımlanan bir kavramdır. Bugünkü etkinliğimizde iyilik hâlimizi destekleyen davranışları konuşacak ve kendimizi bu kapsamda değerlendireceğiz. Peki, sizce iyilik hâlimizi destekleyen davranışlar neler olabilir?"

3. Bu tartışma süreci için sınıf dört gruba ayrılır ve her bir grup bir iyilik hâli bileşeninden (kişisel bakım, fiziksel aktivite, uyku düzeni, beslenme) sorumlu olur. Gruplara iyilik hâlinin bu bileşenini destekleyen davranışları tartışmaları için beş-on dakika süre verilir.
4. Sürenin tamamlanmasının ardından her gruptan bir sözcü tartışma sonucunda

buldukları davranış örneklerini sınıfla paylaşır. Uygulayıcı tarafından uygun davranış örnekleri tahtadaki ilgili bileşenin altına not edilir. Ardından Etkinlik Bilgi Notu tahtaya asılarak liste zenginleştirilir.

5. Sonrasında uygulayıcı tarafından aşağıdaki yönerge öğrencilerle paylaşılır:

“Şimdi ise aranızdan gönüllü dört kişiyi tahtaya davet ediyorum. Bu arkadaşlar tahtadaki her bir iyilik hâli bileşenin şapkasını sırayla takıp kendini o bileşendeki davranışlar açısından değerlendirecek. Bakalım kendi iyilik hâlimiz için neler yapıyoruz?”

6. Yönergenin ardından öğrenciler tahtaya gelerek kendi iyilik hallerini tahtadaki bileşenler kapsamında değerlendirirler. Gönüllü öğrenciler ve süre yeterli oldukça sürece devam edilir.

7. Gönüllü öğrencilerin öz değerlendirmelerinin tamamlanmasının ardından öğrencilere şu sorular yöneltilir:

- Bu etkinlikte iyilik hâlinizle ilgili neleri fark ettiniz?
- Hangi şapkayı taktığınızda kendinizi nasıl hissettiniz?
- İyilik hâlinin hangi bileşeninde kendinizi daha aktif ya da pasif buldunuz?
- Hangi iyilik hâli bileşenini ya da bu bileşeni destekleyen davranışlarını ilk defa öğrendiniz?
- Bu etkinlikten sonra iyilik hâlinizin hangi bileşenini geliştirmek istersiniz?
- Bu etkinlikten sonra iyilik hâlinizi etkileyen hangi davranışları gerçekleştirmek ya da artırmak istersiniz?

8. Tartışma sürecinin tamamlanmasının ardından aşağıdaki yönerge sınıfla paylaşılarak etkinlik sonlandırılır:

“Sevgili öğrenciler, bu etkinlikte iyilik hâlimizi oluşturan parçaları ve destekleyen davranışları ele aldık; kendimizi bu kapsamda değerlendirdik. Artık iyilik hâlimizi oluşturan parçaları ve bunları destekleyen davranışları daha iyi tanıyoruz ve iyilik hâlimizi daha da geliştirmek adına bilinçli ve farkında adımlar atabileceğiz.”

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

Kazanımın
Değerlendirilmesi

1. Öğrencilerden iyilik hâlini oluşturan bileşenler ve destekleyen davranışlar kapsamında yakın çevrelerini gözlemlenmeleri istenebilir ve bilgilerini aktarmaları konusunda cesaretlendirilebilir.

2. Sınıf/Okul düzeyinde iyilik hâli panosu oluşturulabilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma yaprağında yer alan yazılı materyallere Braille yazı eklenebilir ya da punto büyütülerek materyal desteği sağlanabilir.

2. Etkinliğin tamamlanması için ek süre verilebilir.

3. Çalışma yapraklarının doldurulması sırasında öğretmen desteği sağlanabilir.

4. İyilik hâli ve onu tanımlayan davranışlar görsellerle zenginleştirilerek, tanımlanarak öğretmen desteği sağlanabilir.

Uygulayıcıya Not

Etkinliği Geliştiren

Burak TAŞPINAR

ETKİNLİK BİLGİ NOTU⁽¹⁾

İYİLİK HÂLİ VE İYİLİK HÂLİNİ DESTEKLEYEN DAVRANIŞLAR

KİŞİSEL BAKIM

- Duş almak
- Diş fırçalamak -
- Tırnak kesmek -
- Kıyafet temizliği

FİZİKSEL AKTİVİTE

- Yürüyüş/Koşu yapmak
- Esneme egzersizleri yapmak -
- Çeşitli sportif faaliyetlerde yer
almak

BESLENME

- Kahvaltı yapmak
- Öğün atlamamak
- Dengeli beslenmek
- Benzer saatlerde yemek

UYKU DÜZENİ

- Erken yatıp erken kalkmak
- Vücudun ihtiyaç duyduğu kadar
uyumak
- Her gün benzer saatlerde
uyumak

(1) KAYNAK:

Owen Korkut, F., Demirbaş Çelik, Nur." Yaşam Boyu Sağlıklı Yaşam ve İyilik Hali".
Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar 2018; 10(4):440-453

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

BENİM HAYATIM BENİM KARARIM

Gelişim Alanı

Kariyer

Yeterlik Alanı

Kariyer Planlama

Kazanım/Hafta

Kendi özellikleriyle kariyer kararlarını ilişkilendirir / 22. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Çalışma Yaprağı-1
- 2- Çalışma Yaprağı-2

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Çalışma Yaprağı 1 ve Çalışma Yaprağı 2 öğrenci sayısı kadar arkalı önlü çoğaltılır.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Etkinliğe aşağıdaki yönerge ile başlanır:

"Sevgili öğrenciler, sizlerin de bildiği gibi her birimiz farklı ve bizi biz yapan kişilik özelliklerine sahibiz. Bu kişilik özelliklerimiz diğer insanlarla ilişkilerimizi, problemlerle başa çıkma yöntemlerimizi, hatta ayakkabı ve kıyafet seçimlerimizi dahi etkilemektedir. Bugün de sizlerle bu kişilik özelliklerimizin kariyer kararlarımızla ilişkisi üzerine çalışacağız."

2. Ardından Çalışma Yaprakları öğrencilere dağıtılır ve aşağıdaki açıklama yapılır:

"Kişilik, bireyleri diğer bireylerden ayıran zihinsel, bedensel ve ruhsal özelliklerden oluşan bir bütündür. Şimdi sizlerden 'Kişilik Özelliklerim' formunu incelemenizi ve sizde en belirgin olduğunu düşündüğünüz 5'er adet özelliği işaretlemenizi isteyeceğim."

3. Tüm öğrenciler "kişilik özelliklerim" kısmını doldurduktan sonra aşağıdaki açıklama yapılır:

"Çalışmamızın bir kısmının kişilik özellikleri bir kısmının ise kariyer kararlarımızla alakalı olduğundan bahsetmiştim. Peki kariyer nedir? Kariyer bir ömür boyu yaşanan olaylar dizisidir. Yaşam boyu üstlendiğimiz birçok rolü içermekle birlikte özellikle iş ve mesleğe ilişkin roller üzerinde de durmaktadır. Bu nedenle kariyer kararı alan seçimi, üniversite seçimi, meslek seçimi gibi birçok noktayı da içine almaktadır. Şimdi sizlerden Çalışma Yaprağı-2 kısmını çevirerek dairelerin içine almış olduğunuz kariyer kararlarınızı yazmanızı istiyorum. Lütfen bunun dışındaki kısımlara işaretleme yapmayın"

4. Öğrenciler yazma işlemini tamamladıktan sonra ellerindeki çalışma yaprakları toplanır ve karıştırılarak rastgele tekrar öğrencilere dağıtılır ve

öğrencilerden kendi ellerindeki çalışma yapraklarının her iki yüzünü de incelemeleri ve "Akran Formu" başlığı altındaki soruları cevaplamaları istenir.

5. Ardından gönüllü öğrencilerin paylaşımları alınır.
6. Öğrencilerin paylaşımları tamamlandıktan sonra aşağıdaki sorular tüm sınıfa yöneltilir:
 - Formu doldururken öne çıkan kişilik özellikleriniz ve kariyer kararlarınız arasında bir ilişki fark ettiniz mi?
 - Kariyer kararlarınızı alırken kişilik özelliklerimizi dikkate almak gerekli midir? Neden?
 - Kişilik özelliklerine uygun olmayan kariyer kararları veren bir bireyin ileride ne tip sorunlarla karşılaşabileceğini düşünüyorsunuz?
7. Gönüllü öğrencilerin cevapları alındıktan sonra aşağıdaki açıklama ile etkinlik sonlandırılır:

"Çalışmamızın ilk başlarında kariyerin kişinin bir ömür boyu yaşadığı olaylar dizisi olarak tanımlanabileceğini söylemiştik. Kişinin söz konusu olduğu her durumda kişilik ve kişilik özellikleri de devreye girmektedir. Bu sebeple kişilik özelliklerimizi kariyer kararları verirken dikkate almamız, bu uzun yolda ayak numaramıza uygun bir ayakkabı seçmek gibidir. Sizler de bu yolda rahat etmek isterseniz öncelikle ayakkabı numaranızı öğrenmeli sonra da o numaraya uygun ayakkabılar seçmelisiniz."

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

Kazanımın
Değerlendirilmesi

1. Öğrencilerden mbs.meb.gov.tr (Ulusal Mesleki Bilgi Sistemi) ve <https://yokatlas.yok.gov.tr/> (YÖK Atlas) adreslerine kendilerini ve meslekleri tanımları için giriş yapmaları istenir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma yaprağında yer alan yazılı materyallere Braille yazı eklenebilir ya da punto büyütülerek materyal desteği sağlanabilir.
2. Etkinliğin tamamlanması için ek süre verilebilir.
3. Kişilik özellikleri ile ilgili öğrenciye geri bildirim sunularak kişilik özelliklerini bulmasında öğretmen desteği sağlanabilir.

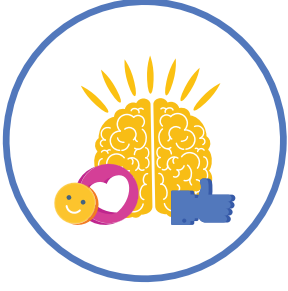
Uygulayıcıya Not

Etkinliği Geliştiren

Ömer Faruk ÖZTÜRK - Etkinlik Düzenleme Kurulu

Çalışma Yaprağı 1

KİŞİSEL ÖZELLİKLERİM

ÖZELLİKLER

Sakin

Yalnızlığı tercih eden

Sanata ilgili

Düzensiz

Sabırlı

Hayal gücü kuvvetli

Yardımsaver

Sorumluluk Sahibi

Rahat

Uyuşuk, eli ağır

Rekabetçi

Hırslı

Tutarlı

ÖZELLİKLER

Asi

Gayretli

Dikkat çekmeyen

Disiplinli

Hoşgörülü

Öne çıkan

Uysal

İş birliği yapan

Durgun

Sosyal

Canlı

Atılgan

İyimser

KARİYER KARARLARIM

AKRAN FORMU

1. Arkadaşınızın kişilik özellikleri ile kariyer kararları uyumlu mu?
2. Neden uyumlu/uyumsuz olduğunu düşünüyorsunuz?
3. Arkadaşınızın kişilik özelliklerinden yola çıkarak kariyer kararları konusunda nasıl önerilerde bulunursunuz?

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

SİBER ZORBALIĞIN SÜPER FARKINDALIĞI

Gelişim Alanı

Sosyal Duygusal

Yeterlik Alanı

Kişisel Güvenliğini Sağlama

Kazanım/Hafta

Siber zorbalığın yaşamındaki etkilerini fark eder. / 23. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

1. Çalışma Yaprağı-1
2. Çalışma Yaprağı-2
3. Çalışma Yaprağı-3
4. Etkinlik Bilgi Notu-1
5. Etkinlik Bilgi Notu-2
6. Projeksiyon cihazı veya etkileşimli tahta

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Projeksiyon cihazı veya etkileşimli tahta imkânı yoksa Çalışma Yaprağı-1 uygun şekilde (Öğretmene Uygulayıcıya Not kısmında belirtilmiştir.) çıkarılarak etkinlikten önce sınıfa getirilir.
2. Etkinlikten önce Çalışma Yaprağı-2'deki örnek olaylar kesilerek 4 gruba dağıtılmak üzere hazırlanır.
3. Çalışma Yaprağı-2 kesilmeden önce, uygulayıcı için de bir adet çoğaltılır.
4. Çalışma Yaprağı-3, dört adet çoğaltılır.
5. Etkinlikten önce ön hazırlık olması adına Etkinlik Bilgi Notu-1 ve Etkinlik Bilgi Notu-2 uygulayıcı tarafından okunur.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Çalışma Yaprağı-1 tüm öğrencilerin göreceği bir şekilde tahtaya yansıtılarak (veya A3 posteri şeklinde tahtaya asılarak) etkinlik başlatılır.
2. Öğrencilere gördükleri resmi yorumlamaları için 5 dakika süre verilir. Öğrencilerin fikirlerini sınıf ile paylaşmasının ardından aşağıdaki açıklama yapılır.

Sevgili arkadaşlar, geçtiğimiz haftalarda zorbalık türleri hakkında bir etkinlik yapmıştık. Sizlerin de bu resmi yorumlarken ifade ettikleriniz aslında bizim bugün yapacağımız etkinlikte ele alacağımız bir zorbalık türü ile ilişkili. Bu

Süreç (Uygulama Basamakları)

zorbalık türünün adı Siber Zorbalık. Öncelikle sizlere siber zorbalığın tanımını yapmak istiyorum. Siber zorbalık, dijital teknolojiler kullanılarak gerçekleştirilen zorbalıktır. Bu tür zorbalıklar sosyal medyada, mesajlaşma platformlarında, oyun platformlarında ve cep telefonlarında görülebilir. Hedef seçilen kişileri korkutmaya, kızdırmaya ya da utandırmaya yönelik olarak tekrarlanan bir davranıştır. Sosyal medyada bir kişi hakkında yalanlar yaymak ya da utandırıcı fotoğraflar yayınlamak, mesajlaşma platformlarından incitici mesajlar ya da tehditler yollamak, başka birinin kimliğiyle başkalarına kötü mesajlar göndermek gibi davranışlar buna örnek verilebilir. Şimdi sizleri gruplara ayıracağım ve sizlere grupça tartışmanızı istediğim örnek olaylar vereceğim. Daha sonra bu örnek olaylar hakkında fikirlerinizi alacağım. Hazırsanız başlayalım!”¹

3. Öğrenciler, gruplarda 5-6 öğrenci olacak şekilde ve sınıf mevcuduna göre 4 gruba ayrılır. Çalışma Yaprağı-2’den daha önceden kesilerek hazırlanmış olan 4 örnek olay her grup için bir örnek olay olacak şekilde gruplara dağıtılır. Çalışma Yaprağı-3 her grup için birer tane olacak şekilde dağıtılır. Her grup için bir yazman seçilir. Gruplardan, kendilerine verilen örnek olayları Çalışma Yaprağı-3’te yer alan fiziksel, duygusal ve sosyal etkiler açısından kendi aralarında tartışarak değerlendirmeleri istenir. Gruplardaki yazmanlar Çalışma Yaprağı-2’deki örnek olay tartışmalarına katılmanın yanı sıra grupta söylenenleri çalışma yaprağına yazar. Grupların bu örnek olayları kendi aralarında tartışması ve çalışma yaprağını doldurması için 10 dakika süre verilir.
4. Sürenin sonunda Çalışma Yaprağı-2’deki örnek olaylar her grubun kendi grubu dışındaki örnek olayları da duyması adına uygulayıcı tarafından okunarak sınıf ile paylaşılır. Grupların fikirlerini sırayla sınıf içinde paylaşmaları sağlanır. Ardından aşağıdaki tartışma soruları ile devam edilir.
 - Örnek olayları okuduğunuzda neler hissettiniz?
 - Örnek olaydaki kişi siz olsaydınız bu konu hakkında neler yapardınız?
 - Bir kişinin siber zorbalığa maruz kaldığını nasıl fark edersiniz?
 - İnternetin güvenli bir şekilde kullanılmaması sizce nasıl sonuçlara sebep olabilir?
 - Çevrenizde siber zorbalığa maruz kalan bir yakınınız oldu mu? Bu konu hakkında neler yaptılar?
5. Tartışma soruları cevaplandıktan sonra Etkinlik Bilgi Notu-2’de yer alan siber zorbalık ile ilgili bilgiler öğrencilerle paylaşılır ve etkinlik aşağıdaki açıklama ile sonlandırılır.

“Bugün sizlerle günümüzde oldukça yaygın olan bir zorbalık türü hakkında etkinlik yaptık. Bu örnekleri hem bu zorbalığa maruz kalan hem de bu zorbalığı yapan kişiler bağlamında tartıştık. Her iki durumda da internetin güvenli bir şekilde kullanılmamasının oldukça yıkıcı sonuçlara yol açabileceğini gördünüz. Arkadaşlar, bu zorbalık türünün yol açabileceği dijital izler yaşamımızı oldukça uzun vadede etkileyebilir. İnternet dediğimiz platformdaki bilgilerin ve verilerin silinmesi imkânsız denecek kadar zordur. Eğer siber zorbalığa maruz kaldığınızı düşünüyorsanız veya insanları bu konuda mağdur etmekten kendinizi alamıyorsanız güvendiğiniz bir yetiştikenden muhakkak yardım almalısınız. Bu konuyla ilgili rehberlik servisine de başvurabilirsiniz.”

(1) Siber zorbalık tanımı <https://www.uncf.org/turkey/siber-zorbal%C4%B1k-nedir-ve-nas%C4%B1l-%C3%B6nlenir-internet-sitesinden-alınmıştır>.

Kazanımın Değerlendirilmesi

1. Öğrencilerinizden siber zorbalığa maruz kalan kişiler hakkında haberler bularak bu haberlerdeki kişilerin senaryolarını bu kişiler mağdur olmayacak şekilde değiştirmelerini isteyebilirsiniz.
2. Siber zorbalık hakkında emniyet birimleri tarafından bir bilgilendirme sunumu yapılması için rehberlik servisinden destek alabilirsiniz.
3. <https://internetyardim.org.tr/dosya/EGsWX.pdf> sitesindeki Gençlere Yönelik Kitapçık sınıf mevcudu kadar çıkarılarak öğrencilere dağıtılabilir.
4. Öğrencilerinizden 2015 yapımı olan "The Cyberbully" adlı filmi izleyerek filmdeki başrol oyuncusu açısından yaşanan siber zorbalığın fiziksel duygusal ve sosyal etkilerini değerlendirmelerini isteyebilirsiniz.
5. Öğrencilerinizden, siber zorbalığı azaltmak ya da önlemek konusunda bir afiş çalışması yapmalarını isteyerek hazırlanan afişleri okul panolarına asabilirsiniz.

Uygulayıcıya Not

1. Etkileşimli tahta veya projeksiyon cihazına ulaşma imkânı yoksa Çalışma Yaprağı-1, A3 boyutunda bir poster şeklinde çıkarılarak öğrencilerin göreceği bir şekilde tahtaya asılır.
2. Çalışma Yaprağı-3'te öğrencilerin örnek olaylar için doldurması gereken kısımların açıklamaları Etkinlik Bilgi Notu-1'de verilmiştir. Öğrencilerin Çalışma Yaprağı-3 ile ilgili soruları Etkinlik Bilgi Notu-1'den yararlanılarak cevaplanabilir.
3. Grup sayısının örnek olaylardan fazla olduğu durumlarda aynı örnek olay birden fazla gruba verilebilir.
4. Çalışma Yaprağı-3'te yer alan etkiler boyut ve sıklık olarak kişiden kişiye değişebilir. Öğrenciler her örnek olay için bütün etkilerin kutucuklarını doldurmak zorunda bırakılmamalıdır. Gruplar kendi örnek olaylarında hangi etkilerin yoğun olarak yaşandığını düşünüyorlarsa o kutucukları doldurulmalıdır. Burada önemli olan nokta, örnek olayda yaşanan durumun bu olayı yaşayan kişinin yaşam düzenine etki ederek bir değişikliğe yol açtığının öğrenciler tarafından anlaşılmasıdır.

Etkinliği Geliştiren

Damla MERAL

Çalışma Yaprağı 1

Çalışma Yapağı 2

Örnek Olay 1

Uzun zamandır Instagram'dan bana mesaj atan birisi var. Kim olduğunu bilmiyorum ve ortak arkadaşımız dahi yok. İlk başlarda çok umursamamıştım fakat ben cevap vermedikçe habersiz çekilmiş fotoğraflarımı bana atmaya başladı. Bu fotoğraflarımı kimsenin görmesini istemiyorum ve beni bu fotoğrafları okul grubuna atmakla tehdit ediyor. Benimle ilgili çok az kişiyle paylaştığım birkaç şeyi de biliyor. Okula giderken veya tek başıma bir yere gitmem gerektiğinde korkuyorum. Kendimi büyük bir çıkmazda hissediyorum.

Örnek Olay 2

Geçen haftadan beri gözümeye uyku girmiyor. Her şey Pazar günü sabahı evde çok sıkılmamla başladı. Aslında yakın bir arkadaşımına şaka yapmak istemişim. Bende sosyal medya hesaplarının şifresi vardı. Ben de bizim arkadaş grubumuza onun adına mesajlar gönderdim. Tepkisini görüp gülecektim sonra da ona mesajları atanın ben olduğunu söyleyecektim hepsi bu. Ama kendime engel olamadım ve bu şakayı çok uzattım. Arkadaş grubumuzdakiler yazdıklarına çok sinirlenip hesabını çaldığım arkadaşımı arayıp hakaretler etmişler. Olayın boyutu büyüyünce ben de arkadaşımına bunu yapanın ben olduğunu söyleyemedim. Üst sınıflardan arkadaşımı tehdit etmeye sınıfımıza gelenler oldu. Herkes bunu yapanın o olduğunu düşünüyor. Arkadaşım sürekli ağlıyor ve bana okula bir daha gelmeyeceğini söyledi. İşlerin bu noktaya geleceğini hiç düşünemedim. Ne yapacağımı bilemiyorum.

Örnek Olay 3

Çok ilgi çekici biri olduğumu düşünmüyorum ancak birkaç aydır benden çok hoşlanan birisi vardı. Sosyal medya üzerinden yaklaşık üç ay konuştuk ve birbirimizi hiç görmedik. Onunla konuşmak bana çok iyi geliyordu ve özgüvenim yükselmışti. 2 gün önce öğrendim ki yan sınıfımızdan üç arkadaşım beni üç aydır işletiyormuş. İki gündür neredeyse hiçbir şey yemiyorum. Ne yapacağımı bilmiyorum, yer yarılrsa da içine girsem...

Örnek Olay 4

Her gün okuldan eve gelince online olarak oynadığım bir oyun var. Tanımadığım birçok insanla aynı platformda online oyun oynuyoruz. Mesaj kutusu üstünden de özel olarak yazışabiliyoruz. Ben de bu platform üzerinden biriyle tanıştım. Birkaç hafta konuştuk ve benden bazı fotoğraflar istedi. Böyle fotoğraflar gönderemeyeceğimi söyledim ve bir daha görüşmek istemediğimi belirttim. Bunun üzerine beni ikna etmek için birçok güzel şey söyledi. Ben de dayanamadım ve istediği fotoğrafları attım. İki gün önce benden daha açık fotoğraflar göndermemi istedi ancak ben göndermek istemedim. Bir anda çok sinirlendi ve önceki attığım fotoğrafları aileme ve arkadaşlarıma atarak beni herkese rezil edeceğini söylüyor. Başka fotoğraf atmak istemiyorum, ama atmazsam ve diğer fotoğraflarım görülürse ne olacak? Ne yapacağımı bilmiyorum.

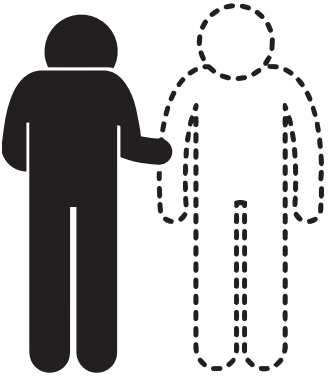
Çalışma Yaprağı 3

FİZİKSEL ETKİLER

A large, empty rectangular box with a wavy orange border, intended for notes or examples related to physical effects.

PSİKOLOJİK ETKİLER

A large, empty rectangular box with a wavy orange border, intended for notes or examples related to psychological effects.

SOSYAL ETKİLER

A large, empty rectangular box with a wavy orange border, intended for notes or examples related to social effects.

ETKİNLİK BİLGİ NOTU-1

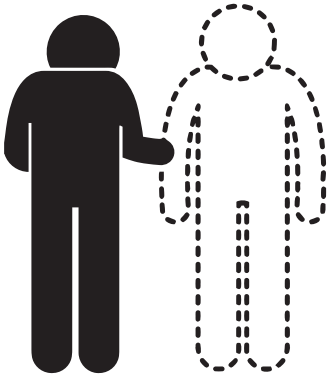
FİZİKSEL ETKİLER

Baş ağrısı, yorgunluk, karın ağrısı, uyuyamama, halsizlik, kusma, mide bulantısı, yemek yiyememe, vücutta bazı bölgelerde ağrılar, titreme gibi fiziksel belirtilerdir.

PSİKOLOJİK ETKİLER

Utanma, sevilen şeylere karşı ilginin kaybedilmesi, öfke, endişe, korku, intikam duygusu, yalnızlık hissi, çaresizlik gibi duygu durumunda değişikliğe yol açan etkilerdir.

SOSYAL ETKİLER

Aile ilişkileri, arkadaşlık ilişkileri, yakın çevre ile ilişkilerin bozulması, kendini çevreden soyutlama, topluluk içinde bulunmak istememe gibi sosyal etkilerdir.

ETKİNLİK BİLGİ NOTU-2

Siber Zorbalık Nedir?

- Son yıllarda sıklıkla duymaya başladığımız “siber zorbalık” kavramı, internetin yaygınlaşmasıyla ortaya çıkan yeni bir zorbalık türüdür. Sosyal ağlar, mesaj grupları, videolar ve dijital oyunlar en çok çocuklar ve gençler için birtakım riskler barındırmaktadır. Çocukların ve gençlerin çevrimiçi ortamda karşılaştıkları en önemli risklerden biri de siber zorbalıktır. Siber zorbalık, çocukların ya da ergenlerin başka çocuklar ya da ergenler tarafından internet, dijital teknolojiler ya da cep telefonları aracılığıyla eziyet, tehdit, taciz, küçük düşürülme, utandırılma ve benzeri şekillerde hedef alınmasını ifade etmektedir. Başka bir ifadeyle, elektronik iletişim araçları kullanılarak bir kişi ya da gruba yönelik zarar veya rahatsızlık verici eylemlerde bulunmak şeklinde tanımlanabilir.

Siber Zorbalık ile Hangi Durumlarda Karşılaşabilirsiniz?

- Arkadaşlar arasında şakalaşmalar hep olur; ama özellikle çevrimiçi ortamlar söz konusu olduğunda biri sadece eğlence mi arıyor yoksa sizi incitmek mi istiyor bunu ayırt etmek güç olabilir. Kimi durumlarda “şaka” denilir ve gülüp geçilir. Ancak; kendinizi incinmiş hissediyorsanız ve başkalarının sizinle birlikte gülmek yerine size güldüğünü düşünüyorsanız o zaman şaka fazla ileri gitmiş demektir. Söz konusu kişiye artık durmasını söyledikten sonra bile şaka devam ediyorsa ve bu konuda hâlâ üzüntü duyuyorsanız yapılan iş zorbalık sayılabilir. Zorbalık, özellikle de çevrimiçi ortamda gerçekleştiğinde, istenmedik bir şekilde tanımadıklarınız da dâhil olmak üzere geniş bir çevrenin ilgisini çekebilir. Böyle bir durum ortaya çıktığında bu durum hoşunuza gitmemişse buna katlanmak zorunda değilsiniz. Kendinizi kötü hissediyorsanız ve olay durmuyorsa o zaman yardım almakta yarar vardır. Siber zorbalığın durdurulması yalnızca zorbalık edenleri ihbar etmekle sınırlı kalan bir şey değildir; aynı zamanda herkesin çevrimiçi ve gerçek hayatta saygıyı hak ettiğini kabul etmekle ilgilidir. Aynı zamanda siber zorbalık yasal bir suçtur. Yüz yüze zorbalık ve siber zorbalık çoğu kez birlikte gerçekleşir. Ancak siber zorbalık geride dijital iz bırakır; bu da aslında istismarın durdurulmasını sağlayacak yararlı ipuçları temin edebilir.

Siber Zorbalığa Maruz Kalmanın Sonuçları Nelerdir?

- Siber zorbalığa maruz kalmanın sonuçları; duygusal ve davranışsal sonuçlar olmak üzere ele alınabilir. Siber zorbalığa uğramanın yarattığı duygusal sonuçlar arasında ilk sıralarda,
 - Kızgınlık,
 - Endişe,
 - Üzüntü,
 - Hayal kırıklığıyer almaktadır. Bu duygular okul yaşamını, arkadaş ve aile ilişkilerini de etkilemektedir. Siber zorbalığa maruz kalmış olan bireyler arkadaşlarına karşı güven duygularını yitirdiklerini ve kendilerini yalnız hissettiklerini ifade etmektedirler. Görüldüğü gibi siber zorbalık, bir psikolojik şiddet biçimidir. Paylaşım-ların internet ortamında hızla yayılması ise yaşanan bu psikolojik şiddeti daha da büyütmektedir. Bu nedenle çevrimiçi ortamda paylaşım yaparken başkalarının duygularını hesaba katmak, başka bir deyişle kendinizi onun yerine koyabilmek çok önemlidir.

Dijital Ortamda Güvenliğimi Nasıl Sağlayabilirim?

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin yaşamımızın her alanına yayıldığı günümüz ortamına, dijital çağ ya da bilişim çağı gibi isimler verilmektedir. Bu ortamda yaşayan bireylerin bu ortamın sağladığı olanaklardan güvenli bir biçimde yararlanabilmesi için çeşitli bilgi ve becerilere sahip olması gerekmektedir. Dijital ortamın olanaklarından iyi bir biçimde yararlanabilme ve ortamdaki risklerle baş etme becerisi dijital okuryazarlık olarak adlandırılmaktadır. İnternet çağında dijital okuryazarlık, neredeyse geleneksel okuryazarlık kadar gereklidir. Bu nedenle ailemiz ve öğretmenlerimizle iş birliği yaparak bu becerileri kazanmak ve geliştirmek için adımlar atmamızdır. Böylece bilinçli ve sorumlu dijital yurttaşlar hâline gelebiliriz.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

ZORBALAR ZORDALAR!

Gelişim Alanı

Sosyal Duygusal

Yeterlik Alanı

Kişiler Arası Beceriler

Kazanım/Hafta

Zorbalıkla baş etme yollarını kullanır. / 24. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Etkinlik Bilgi Notu-1
- 2- Etkinlik Bilgi Notu-2
- 3- Çalışma Yaprağı-1 (3 Sayfa)
- 4- 3 adet Makas
- 5- 6 adet küçük kutu

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Etkinlik sürecinde tahtaya asılmak üzere Etkinlik Bilgi Notu-1, Etkinlik Bilgi Notu-2 ve Çalışma Yaprağı-1 birer adet çoğaltılarak (toplam 9 sayfa olacak şekilde) sınıfa getirilir.
2. 3 adet makas ve 6 adet kutu temin edilir. Kutulardan üçünün üzerine '*etkili yöntemler*', diğer üçüne ise '*etkisiz yöntemler*' yazılır ve her gruba bu setten birer adet dağıtmak üzere sınıfa getirilir.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Öğrencilere etkinliğin amacının '*Zorbalıkla baş etme yollarını kullanmak*' olduğu açıklanır.
2. Ardından aşağıdaki yönergeyle etkinlik başlatılır:
"Sevgili öğrenciler, hepimiz zaman zaman sınıfımızda, okulumuzda, aile içerisinde ya da akrabalarla iken fiziksel, duygusal, sözel ve/veya siber zorbalığa maruz kalabiliriz. Bugünkü etkinliğimizde zorbalıkla baş etme yollarını, zorbalık karşısında nasıl kullanacağımızı öğreneceğiz."
3. Yönergenin ardından hatırlatma amacıyla Etkinlik Bilgi Notu-1 sınıfa okunur ve tahtaya asılır.
4. Sonrasında uygulayıcı tarafından sınıf oturma düzenine göre üç gruba ayrılır ve her gruba Çalışma Yaprağı-1'den birer örnek olay, makas ve ikişer kutu (bir etkili yöntemler, bir etkisiz yöntem kutusu olmak üzere) dağıtılır. Aşağıdaki yönergeyle süreç öğrencilere açıklanır:

"Şu an önünüzdeki çalışma yaprağında bir adet zorbalık temalı örnek olay ve altında da mağdurun ve seyircilerin göstermiş olabileceği olası tepkiler

bulunuyor. Ancak bu davranışların bazıları zorbalıkla baş etmede etkili ve verimliken bazıları da etkisiz ve faydasız. Sizden bu tepkileri makasla keserek etkilileri bir kutuya etkisizleri diğer kutuya koymanızı istiyorum”

5. Açıklamanın ardından öğrencilere süreç için beş dakika süre verilir. Sürenin tamamlanmasının ardından uygulayıcı tarafından Etkinlik Bilgi Notu – 2 tahtaya asılır ve öğrencilere olası hataların düzeltilmesinde rehberlik edilir.
6. Süreç tamamlandıktan sonra uygulayıcı: ‘Evet gençler, artık bir zorbalıkla karşılaştığımızda hangi yöntemlere başvurabileceğimizi biliyoruz. Şimdi ise her bir grup kendi kutularından seçtiği bir etkisiz ve bir etkili zorbalıkla başa çıkma yöntemini sırasıyla canlandıracak’ açıklamasının ardından gruplara beş dakika süre verir. Gruplar bu süre zarfında zorbayı, mağduru ve seyircileri oynayacak arkadaşlarını seçer ve senaryolarını oluştururlar.
7. Sürenin tamamlanmasının ardından tüm gruplar tahtada canlandırmalarını yapar. Sonrasında öğrencilere şu sorular yöneltilir:

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

- Canlandırma yapmak üzere seçtiğiniz zorbalıkla başa çıkma yöntemlerini nasıl belirlediniz?
- Zorbalık karşısında başa çıkma yöntemlerini kullanarak yaptığınız canlandırmada, kendinizi etkisiz yöntemleri kullandığınız canlandırmaya göre nasıl hissettiniz?
- Diğer gruplarda olsaydınız hangi yöntemleri seçerdiniz? Neden?
- Hangi yöntemleri ilk defa bu etkinlikte öğrendiniz?
- Bu etkinlikten önce zorbalık karşısında mağdur/seyirci olarak hangi tepkileri veriyordunuz? Bu etkinlikten sonra neleri farklı yaparsınız?

8. Tartışma sürecinin tamamlanmasının ardından uygulayıcı tarafından aşağıdaki açıklama yapılarak etkinlik sonlandırılır:

“Sevgili öğrenciler, bugünkü etkinliğimizde bir zorbalığa maruz kaldığımızda bununla nasıl başa çıkabileceğimizi gördük. Bu yöntemler sayesinde zorbalık karşısında daha bilinçli ve kendinden emin adımlar atabiliriz. Böylece hem kendimizi hem de çevremizi zorbalıktan koruyabiliriz. Kim bilir, belki zorbalık yapan kişiyi de!”

Kazanımın
Değerlendirilmesi

1. Öğrenciler, öğrendikleri zorbalıkla baş etme yollarını kullandıklarında karşılaştıkları sonuçları arkadaşlarıyla, öğretmenleriyle paylaşabilirler.
2. Öğrenciler yakın çevrelerindeki tanıdıklarının zorbalıkla baş etme yollarını kullanıp kullanmadıklarını gözlemleyebilir, onlarla bu yollar üzerine röportaj yapabilir ve onları bu yollar üzerine bilgilendirebilir.
3. Velilere, öğrencilerinin zorba veya mağdur olup olmadıklarını tespit ve duruma müdahale edebilmeleri amacıyla akran zorbalığı seminerleri/eğitimi/broşürleri düzenlenebilir.

1- Olumsuz örnek canlandırmalarında fiziksel ve sözel örneklerde aşırıya kaçılacak sınıflarda/gruplarda bu kısım yalnızca sözel yolla sınıfla paylaşılabilir.

2- Rol oynama konusunda hazır bulunuşluğun düşük olduğu sınıflarda örnek senaryolar hazırlanabilir.

Uygulayıcıya Not

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1- Çalışma yaprağında yer alan yazılı materyallere Braille yazı eklenebilir ya da punto büyütülerek materyal desteği sağlanabilir.

2- Etkinliğin tamamlanması için ek süre verilebilir.

3- Süreç basamağında zorbalıkla başa çıkmada kullanılan etkili ve etkisiz yöntemler öğretmen tarafından gösterilerek ya da söylenerek destek sağlanabilir.

Etkinliği Geliştiren

Burak TAŞPINAR

ETKİNLİK BİLGİ NOTU-1

ZORBALIK NEDİR?

Zorbalık, güç eşitliğinin olmadığı, süreklilik gösteren zarar verici veya rahatsız edici saldırgan davranışları tanımlamak üzere kullanılır.

Ancak okullarda yaşanan en yaygın zorbalık biçimi öğrenciler arasında yaşanan ve akran zorbalığı olarak adlandırılan zorbalıktır.

ZORBALIK TÜRLERİ

Fiziksel Zorbalık:

Vurmak, tekme atmak
Eşyalarına zarar vermek
Özel yerlerine dokunmak
Bedensel olarak

Sözel Zorbalık

Lakap takmak, alay etmek
Küfür etmek
Tehdit etmek
Aşağılamak

Sosyal Zorbalık

Yokmuş gibi davranmak
Dışlamak
Hakkında dedikodu yaymak
Başkalarının onunla arkadaşlık yapmasını engellemek

Siber Zorbalık

Hakaret eden, üzen mesajlar atmak
Resimlerini izinsiz internete koymak
Sosyal Medyada yalan haber yaymak, kırıcı, rencide edici mesajlar yazmak

ZORBALIĞA SESSİZ
KALMA

ETKİNLİK BİLGİ NOTU-2

ZORBALIKLA BAŞETME YOLLARI

MAĞDUR OLARAK

- Şakaya vurmak, ciddiye almamak
- Kendini suçlamamak
- Ortamı terk etmek
- Zorbalık yapanlardan uzak durmak
- Birinden yardım istemek (aile, öğretmen, psikolojik danışman/rehber öğretmen)
- Hayır demek, uyarmak ve durmalarını söylemek
- Yeni arkadaşlar edinmek

SEYİRCİ OLARAK

- Zorbaya 'Dur' demek
- Mağdur olan arkadaşına destek olmak
- Mağduru ortamdaki uzaklaştırmak
- Bir yetişkin çağırmak
- Zorbayı sözel ya da bedensel olarak desteklememek (gülümsememek, yanında durmamak vb.)
- Olaya sesiz kalmamak
- Sessiz, yalnız ve mutsuz sınıf üyeleriyle arkadaşlık etmek

Çalışma Yaprağı 1

Efe, Mert'i kantin sırasında ne zaman görse bir şey almayacak bile olsa kantin sırasına girmekte ve Mert'i sürekli dürtmekte, onu ileriye doğru itmekte ve sıkıştırılmaktadır.

Mert Ne Yapmalı?

- Hiç ses çıkarmamalı
- Nöbetçi öğretmene durumu bildirmeli
- Alacağını almadan gitmeli
- Arkasına dönüp Efe'yi net bir dille uyarmalı

Sıradakiler Ne Yapmalı?

- Efe kendilerine bir şey yapmadıkça sessizce durmalı
- Efe'yi uyararak sıradan çıkarmalı
- Efe'nin bu hallerine içlerinden geldiği gibi gülmeli ve ona katılmalı
- Mert'e yanında olduklarını söylemeli ve destek olmalı

Melek coğrafya sınavından aldığı zayıf not sebebiyle sınıftaki bir arkadaş grubu tarafından lakap takılmış ve alay konusu olmuştur.Öğretmen sınıfa her soru sorduğunda grup tarafından 'Melek bilir Melek yapar, Melek harikadır' gibi alaycı cümleler söylenmekte, Melek'in sınav notu durduk yere sınıfta dillendirilmektedir.

Melek Ne Yapmalı?

- Hiçbir şey yapmadan insanların bunu unutmasını beklemeli
- Konuyu şakaya vurup'hakikaten bu nasıl not ya'diyerek eğlenmeli
- Düşük aldığı için kendine kızmalı ve susmalı
- Sınıf rehber öğretmeniyle durumu paylaşmalı

Sınıftakiler Ne Yapmalı?

- Gruptakiler gibi Melek'le onlar da eğlenmeli
- Gruptakiler bu davranışları sergilerken gülmemeli
- Melek'le sohbet etmeli ve sınavla ilgili
- duygularını ve düşüncelerini dinlemeli
Melek'e başka lakaplar takmalı

Ezgi gizlilik ayarı olmayan sosyal medya hesabına yüklediği fotoğraflarının, yan sınıftan Mahmut tarafından sahte bir hesapta kullanıldığını fark eder. Mahmut bu hesap aracılığıyla insanlara uygun fiyata oynadığı online oyunda geçerli oyun parası satmaktadır. Sınıftan birkaç kişi sosyal medyada gezinirken Ezgi'nin fotoğrafları olan bu hesabı fark ettiler.

Ezgi Ne Yapmalı?

- Durumu okul idaresine bildirmeli, hesap ayarlarını da gizli yapmalı
- Mahmut'un hesabından fotoğraflarını alıp sahte hesap açmalı
- Mahmut'u hesabı kapatması konusunda net bir dille uymalı
- Mahmut'un sahte hesaptan paylaştığı fotoğraflarının altına hakaret içerikli yorumlar yazmalı.

Sahte Hesabı Görenler Ne Yapmalı?

- Oyunu oynayanlar uygun fiyattan oyun parası almaya devam etmeli
- Mahmut'u topluca gidip uymalı, hesabı kapatmazsa okul idaresine gideceklerini söylemeli
- 'Bu mesele ikisinin arasında' diyerek araya girmemeli
- Hesabın sahte olduğuna yönelik kapatma şikayetinde bulunmalı

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

SANAL KANKA

Gelişim Alanı

Sosyal Duygusal

Yeterlik Alanı

Kişiler Arası Beceriler

Kazanım/Hafta

Sanal arkadaşlığı arkadaşlık ilişkileri kapsamında sorgular. / 25. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Çalışma Yaprağı-1
- 2- Çalışma Yaprağı-2
- 3- Etkinlik Bilgi Notu

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Etkinlikten önce Çalışma Yaprağı-1 ve Çalışma Yaprağı-2 oluşturulacak grup sayısı kadar çoğaltılır.
2. Etkinlik Bilgi Notu okunur.

1. Uygulayıcı tarafından sınıfı 6 gruba ayırmak için öğrencilere şu yönerge verilir:

"En öndeki 6 öğrenci (her bir öğrenci bir sayı söyleyerek) 1'den 6 ya kadar sayın (en önde oturan öğrenci 1 der, sonraki öğrenci 2 der 6 ya kadar devam eder.) şimdi diğer öğrenciler de aynı şekilde 1 den 6 ya kadar sayın şimdi sınıfta 1 diyenler bir grup 2 diyenler bir grup 3'ler bir grup 4'ler bir grup 5'ler bir grup 6'lar bir grup olsunlar. Aynı sayıyı söyleyen öğrencilerden grup oluşturulur."

2. Grup oluşturulduktan sonra şu yönerge verilir:

"Sevgili öğrenciler, sosyal bir varlık olarak yaşamınızda sağlıklı arkadaşlık kurmanın sizleri her yönden geliştirdiğini biliyoruz. Sizleri seven, güvenen, değer veren arkadaşlarınızın olması sizi hem mutlu eder hem de zorluklarla mücadelenizde destek sağlar. Çevrenizdeki insanların, arkadaşlarınızın, ailenizin, sevdiğiniz değer verdiğiniz kişilerin oluşturduğu topluluğa sosyal ağ diyoruz. Son zamanlarda sosyal ağımızda yeni bir iletişim kaynağı olarak sosyal medya da yani sanal bir ağ da yer almaya başladı. Sizlerin de zaman zaman sosyal medyada yüz yüze gelmediğiniz fakat mesajlar ve paylaşımlara verilen tepkiler yoluyla ya da birebir iletişime geçtiğiniz arkadaşlarınız olabilir. Seçtiğiniz arkadaşlar bazen sizin yaşamınıza katkı sağlar bazen de birtakım çatışmalar yaşayabilirsiniz. Burada arkadaşlarınızı hangi kriterlere göre seçtiğiniz ve nelere dikkat ettiğinizi düşünmenizi istiyorum."

3. Çalışma Yaprağı-1 ve Çalışma Yaprağı-2 oluşturulan gruplara dağıtılır ve çalışma yapraklarında bulunan sorular üzerine 10 dakika kendi aralarında

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

konuşmalarına izin verilir. Sonrasında her gruptan bir sözcü seçilerek grupların paylaşımları alınır.

4. Grupların paylaşımları alındıktan sonra aşağıdaki tartışma soruları ile süreç sürdürülür:

- Arkadaş seçiminizde dikkate aldığınız kriterleri bulmaya çalışırken zorlandınız mı?
- Yüz yüze gelebildiğiniz arkadaşlarınızla sanal arkadaşlarınızı düşündüğünüzde kriterleriniz benzerlik gösteriyor mu?
- Yüz yüze arkadaşlarınızla neler yaparsınız?
- Sanal arkadaşlarınızla neler yaparsınız?
- Sanal arkadaşların artıları ya da eksileri nelerdir?
- Arkadaşlık ilişkilerinizdeki beklentilerinizi sanal arkadaşlıkların karşılayabileceğini düşünüyor musunuz? Nasıl?

5. Öğrencilerin paylaşımları alındıktan sonra etkinlik şu açıklamayla sonlandırılır:

“Sevgili öğrenciler bugün sanal ve gerçek arkadaşlarımızı seçerken nelere dikkat ediyoruz bunu fark ettiniz. Yüz yüze iletişim kurabildiğimiz arkadaşlıklarımızla sanal arkadaşlıklarımızı karşılaştırma fırsatı bulduk belki de. Hangi ihtiyaçlarımızı, isteklerimizi, duygularımızı ve sevinçlerimizi hangi tür arkadaşlarımızla paylaşabileceğimizi fark ettik.”

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

Kazanımın
Değerlendirilmesi

1. Öğrenciler arkadaş seçimi ve öncelik verdikleri kriterler açısından gözlemlenebilir.
1. Grup çalışmalarında uygulayıcının aralarda dolaşarak öğrencileri paylaşmaya teşvik etmesi faydalı olabilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Gruplar oluşturulurken uygun akran eşleştirmesi yapılarak sosyal çevre düzenlenebilir.
2. Yapılan açıklamalar, sorulan sorular ve verilen yönergelerde kullanılan dil sadeleştirilerek etkinlik basitleştirilebilir.
3. Etkinlik sırasında öğretmen geri bildirim sunarak destek verebilir.

Uygulayıcıya Not

Etkinliği Geliştiren

Nilgün ATAY

Çalışma Yaprağı 1

**YÜZ YÜZE ARKADAŞLIKLARINIZDA
YAKIN ARKADAŞLARINIZIN ÖZELLİKLERİ NELERDİR?
ARKADAŞ SEÇERKEN KRİTERLERİNİZ NELERDİR?
NEDEN KRİTERLERİNİZ VARDIR?**

Çalışma Yapağı 2

SANAL ARKADAŞLIKLARDA SEÇTİĞİNİZ SANAL ARKADAŞLARINIZIN ÖZELLİKLERİ NELERDİR?

ARKADAŞ SEÇERKEN KRİTERLERİNİZ NELERDİR? NEDEN KRİTERLERİNİZ VARDIR?

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

SANAL ARKADAŞLIK

“Arkadaşlık, iki veya daha fazla kişi arasındaki aktif ve destekleyici davranışları ifade etmekte kullanılan bir terimdir” Arkadaşlık; her bir bireyin karşılıklı olarak mutluluğu ve hatırı ile alakalı olan ve içtenliğin ölçülerini içeren kesin kişisel bir ilişkidir. Bu nedenle şüphesiz yaşamımızda önemi büyüktür. Kişiler arasındaki ilişkilerin niteliğini belirlemekte de kullanılan “arkadaşlık” terimi, karşılıklı bilgi edinme, etkilenme ve itibar ile birlikte zor zamanlarda birbirlerine yardım etme ve destek olma anlamına gelmektedir. Dünyada pek çok ülke ve pek çok kültürde arkadaş ve arkadaşlık kavramlarına çok fazla değer verilmiş, arkadaşlığın önemi tüm büyük dinler tarafından vurgulanmıştır. Toplum yaşantımıza baktığımızda akrabalık ve arkadaşlık ilişkilerinin her zaman önemli yer edindiğini görürüz. Eski Türk geleneklerinde “arkadaş” teriminin kökeni arkadaşlığın önemini çok iyi vurgulamaktadır. Rivayete göre eski Türklerde savaş zamanında askerler, ok atarlarken sırtlarını kayaya veya ağaca dayayarak arkalarından gelebilecek herhangi bir saldırı ya da tehlikeden kurtulmayı amaçladılar. Zaman içinde sırtlarını dayadıkları taş, ‘arkadaş’ deyiminin “arkadaş” deyimine dönüşerek güvenilir kişilere verilen isim hâlini aldığı söylenmektedir.

Arkadaş olan kişiler arkadaşlıklarına önem verir, birbirlerine bağlılıklarını ve fedakârlıklarını sunarlar. Genellikle zevkleri bir noktada birleşir veya benzerlik gösterir. Arkadaşlar, birbirlerine zaman ayırır, birlikte vakit geçirir, sıkıntılarını, sevinçlerini paylaşırlar ve hatta zaman zaman birbirlerine yaşam koçluğu ya da akıl hocalığı bile yapabilirler. İnsanların karakterlerinin şekillenmesinde de kısmen bile olsa arkadaşlığın bir payı vardır. Arkadaşlık zamanla ve genellikle arkadaş olarak seçilen kişilerin aşağıdaki özellikleri göstermesi ile başlar.

- Arkadaşı için iyi niyetler besleme ve en iyi olanı isteme,
- Sempatik olma ve empati yapabilme,
- Arkadaşına gerçekleri söylemenin çok zor olduğu zamanlarda bile dürüst olma ve yaptığı benzer hatalarına karşı uyarma,
- Karşılıklı saygı ve anlayış daha farklı bir bakış açısıyla, arkadaşlığın özellikleri şu şekilde özetlenebilir:
- Belirli insanların gönüllü etkileşimleriyle gerçekleşen bir ilişkidir.
- Arkadaşlığın temeli, iki birey arasındaki dayanışmaya bağlıdır.
- Bir arkadaşlığın oluşabilmesi için belirli süreli bir etkileşimin olması gerekir.

Çevrim içi ilişki kurma davranışları konusunda çok az sayıda çalışma yapılmasına rağmen, internet ortamında gelişen bu tür ilişki kurma şekilleri hususunda pek çok iletişim türleri tanımlanmıştır. Bütün bu çalışma ve tanımlamalardan ortaya çıkan ortak özellik, internetin (sanal ortam), bireylere samimiyet içeren maksatlı bir iletişim kurma kabiliyeti verdiğidir. Devam eden ilişkilere yardımcı olan iletişim davranışlarını artıran internet, öte yandan daha fazla anti sosyal davranışların gelişmesine sebep olur.

Sanal iletişim kurma metotlarını kullanım oranının tahmin edilenden çok daha fazla olduğu görülmüştür. Örneğin iş yerinde yapılan e-posta ile yazışmalar, sanal iletişimlerin kişisel olmayan yanlarını gösterir. Bu konuda yapılan çalışmalar, sanal âlemde kurulan kişisel olmayan ilişkiler ile kullanıcıların genellikle sosyalleştiklerini, ilişkilerini sürdürdüklerini, oyun oynadıklarını ve e-posta yolu ile duygusal destek aldıklarını bildirirler. İnternet ortamında yüz yüze konuşmada kullanılan jest ve mimiklerin eksikliği, klavyenin kullanımıyla giderilmeye çalışılır. Örneğin gülümsemeyi ifade etmek için “:-)” ifadesi kullanılır.

Aynı zamanda kullanıcılar, duygu ifadeleri ve metindeki sinirlendirici sözler yardımı ile konuşmalarını sürdürürler veya konuşmalarına ara verirler. Arkadaşça bir mesaj almak ya da mesaj vermek isteyen bir kişi örneğin, metinde bir “sırıtmaya” veya “yalnızca şaka” anlamlarına gelen bir kelime veya ibare yerleştirerek arkadaşlarına sataşabilir. Böylece insanlar bilgisayar destekli iletişimin teknik sınırlamalarının üstesinden gelmeye çalışırlar. İnsanların bilgisayar destekli iletişimin teknik sınırlamalarının üstesinden gelmelerindeki diğer bir yol, yalnızca ilave iletişim kanalları ile bilgisayar destekli iletişimi tamamlamaktır. Bilgisayar destekli iletişimi tamamlayıcı olarak e-posta ve telefon gibi araçlar kullanılabilir.

Bilgisayar destekli iletişimin örneğin utangaç ve içedönük kişilerin daha kolay iletişim kurmasını sağladığı yapılan çalışmalarla desteklenmiştir. Sanal arkadaşlığın sınırları kaldırma ve anında iletişim sağlama gibi birçok katkıları bulunsa da olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Yüz yüze olmama ve anonim olma durumları kötüye kullanıldığında çevrimiçi ilişkiler zarar verici olabilmektedir.

KAYNAK:

Korukçu Sarıcı, M.B. (2009). Gençlerin internet sohbet ortamlarında kurdukları arkadaşlıklar: Sanal arkadaşlık fenomeni üzerine bir araştırma (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/sosyal-aglarda-sosyal-destek-beklentisi-olcegi-toad_0.pdf adresinden erişilmiştir.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

GÜÇ BENDE ARTIK

Gelişim Alanı

Sosyal Duygusal

Yeterlik Alanı

Benlik Farkındalığı

Kazanım/Hafta

Sahip olduğu karakter güçlerini fark eder. / 26. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

1- Etkinlik Bilgi Notu-1

2- Etkinlik Bilgi Notu-2

3- 5 adet 1,5 metre uzunluğunda ip

4- Müzik için etkileşimli tahta/bilgisayar/cep telefon

5- Bant

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Öğrencilerin yaşına uygun sevdikleri müzikler hazırlanır.
2. Etkinlik Bilgi Notu-1 A3 formatında bir adet çoğaltılır.
3. Etkinlik Bilgi Notu-2 A4 formatında çıktı alınarak etkinlik öncesinde uygulayıcı tarafından okunur.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Bugünkü etkinliğin amacının karakter güçlerini fark etmek olduğu söylenir ve etkinlik bilgi notu tahtaya asılır.
2. Sınıftan 10 tane gönüllü öğrenci istenir.(Sınıfın kullanım alanına göre bu sayı değişebilir.)
3. Öğrenci sayısının yarısı kadar(5 tane) ip yere aralarında 30-40cm boşluk olacak şekilde yan yana sıralanır.
4. Her ipin başına ve sonuna bir öğrencinin yüz yüze bakacak şekilde geçmesi istenir.
5. Öğrencilere şu yönerge verilir:
6. *"Sevgili öğrenciler yerdeki ipleri birer asma köprü olarak düşünün. Müzik başladığında her köprünün başındaki öğrenci ipi bir köprü gibi düşünerek ipin üzerinde yürümeli, arkadaşıyla karşılaştığı noktada ona tahtada yazılı karakter güçlerinden kendinde en belirgin olduğunu düşündüğü en az 3 özelliği söylemeli. Arkadaşının söylediği ona ait karakter güçlerini de aklınızda tutmanız gerekli.(Ör. Liderlik, mizah, cesur olma). Müzik durduğunda tüm öğrenciler başka bir köprünün başına geçecek ve müziğin yeniden başlamasıyla yeni arkadaşının karakter güçlerini öğrenecek ve kendi*

karakter güçlerini de ona söyleyecek. "Süreç boyunca öğrencilerin karakter güçlerine ilişkin soruları olursa Etkinlik Bilgi Notu-2'den faydalanılarak açıklama yapılır.

7. Etkinlik bitirildikten sonra öğrencilerin ilk yerlerine (iplerin başına) geçmeleri istenir.
8. Konuştukları arkadaşlarının karakter güçlerini hatırladıkları kadarıyla söylemeleri istenir. Çekingen davranan öğrenciler desteklenir.
9. Süreç tamamlanınca sınıfa şu sorular yöneltilir:
 - Çalışmaya katılan arkadaşlarınızda fark ettiğiniz fakat söylenmeyen başka karakter güçleri var mı?
 - Eğer varsa arkadaşlarınızın hangi davranışlarından ötürü bu karakter gücüne sahip olduğunu düşünüyorsunuz?
10. Tüm öğrencilerden cevapları alındıktan sonra ders süresi gözetilerek yeni gruplar oluşturulur ve süreç tekrarlanır.
11. Aşağıdaki sorular ile süreç devam ettirilir:
 - Kendinizde hangi karakter güçlerinin olduğunu fark ettiniz? Bunları fark etmek size nasıl hissettirdi?
 - Arkadaşlarınızın karakter güçleri üzerinde düşündüğünüzde yeni fark ettiğiniz karakter güçleri oldu mu?
 - Daha az düzeyde sahip olduğunuz karakter güçlerinden hangilerini geliştirmek istersiniz?
12. Gönüllü öğrencilerin paylaşımları alındıktan sonra aşağıdaki açıklama ile etkinlik sonlandırılır;

"Sevgili öğrenciler her insanda 24 karakter gücü bulunduğu düşünülmektedir. Bunlardan bazıları kişide güçlü olarak bulunur bazısının da kişi tarafından geliştirmesi gereklidir. Kendinizin ve çevrenizdekilerin karakter güçlerinin farkına vararak hem kendinizi daha iyi tanımanız hem de çevrenizdeki insanlarla daha sağlıklı iletişim kurmanız mümkün olacaktır."

Kazanımın Değerlendirilmesi

1. Aile bireylerinin karakter güçleri üzerinde düşünmeleri ve bunlar üzerine aile içi paylaşımında bulunmaları istenir.
2. <https://www.viacharacter.org/survey/account/register#youth> linkinden kendi karakter güçlerini değerlendirmeleri istenir.

1. Uygulayıcı ip bulamazsa yere 1,5 metre uzunluğunda çizgiler çizebilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma yaprağında yer alan yazılı materyallere Braille yazı eklenebilir ya da punto büyütülerek materyal desteği sağlanabilir.
2. Etkinliğin tamamlanması için ek süre verilebilir.
3. Karakter gücünü oluşturan değişkenler için öğretmen örnekleyerek destek sağlayabilir.
4. Akran eşleşmesine yer verilerek sosyal çevre düzenlenebilir.

Uygulayıcıya Not

Etkinliği Geliştiren

Seyit KARABURÇAK

ETKİNLİK BİLGİ NOTU-1

KARAKTER GÜÇLERİ

YARATICILIK	MERAK	ÖĞRENME AŞKI	AÇIK FİKİRLİLİK	ÇOK YÖNLÜ BAKIŞ AÇISI
CESUR OLMA	AZİM	DÜRÜSTLÜK	YAŞAM COŞKUSU	SOSYAL ZEKÂ
SEVME SEVİLME	NEZAKET	BEN	LİDERLİK	TAKIM ÇALIŞMASI
ADİL OLMA	AFFEDİCİLİK	ALÇAK GÖNÜLLÜLÜK	ÖZ-DÜZENLEME	TEDBİRLİLİK
ESTETİK VE MÜKEMMELİĞİN TAKDİRİ	ŞÜKRAN DUYMA	UMUT	MİZAH	

ETKİNLİK BİLGİ NOTU-2

Karakter güçleri tanımı:

Karakter güçleri duygu, düşünce ve davranışlarla ortaya konan bütün olumlu özelliklerdir. Çok boyutlu olan güçlü karakterin bileşenleri karakter güçleri olarak adlandırılır. Bu bileşenler bireylerde farklı derecelerde bulunur bulunur ve bireysel farklılıklar şeklinde karşımıza çıkar. Karakter güçlerine bireyin yaşadığı ortam ve çevreden de etkilenecek şekilde şekillenir, değişime açıktır.

Karakter güçlerinin akademik, kariyer ve sosyal duygusal alanların gelişimi açısından önemi:

Karakter güçleri, hem zihinsel ve fiziksel yönden sağladığı katkı sayesinde koruyucu bir rol oynar. Aynı zamanda yeni ortam ve durumlara uyum sağlamayı kolaylaştırmada ve sürdürmede yararlıdır. Bu sayede birey hem zihinsel hem fiziksel olarak güçlü hissedeceğinden okul başarısı ve yeterlikleriyle ilgili olumlu sonuçlar elde edecektir.

Karakter güçleri, stres ve işlevsizliği azaltırken olumlu çıktılarını da arttırmaktadır. Bu sayede mutlu olan birey yaşamda daha işlevsel olmaya çabalayacaktır. Bunun için bireyin çabası olumsuz özelliklerini azaltmak ve olumlu özelliklerini arttırmak yönünde olmalıdır.

Karakter güçleri:

1. Yaratıcılık: Sorunların çözümünde üretken ve orijinal yollar düşünme gücüdür. Bireyin ortaya koyduğu orijinal durum kişinin kendisinin ya da diğerlerinin yaşamına olumlu katkı sağlamalıdır.

2. Merak: Yaşamın bütününe ilişkin ilgi duyma, etkileyici konular bulma, keşfetme gücüdür. Meraklı bireyler yaşantısal olarak orijinallik, değişiklik ve zorluk peşinde olurlar.

3. Öğrenme aşkı: Yeni bilgi, beceri ve konularda daha yeterli hale gelmeye duyulan ilgidir. Bu bireyler yeni bilgi ve beceriler edinmeye ya da var olan bilgi ve becerilerini sağlamlaştırmaya yönelik olumlu bir motivasyon içindedirler.

4. Açık fikirlilik: Olayları her açıdan düşünme ve inceleme, sonuçlara hemen karar vermeme, kanıtlar karşısında fikirlerini değiştirebilme gücüdür. Önceki inançları terk edebilme, kendi inançlarıyla çelişen kanıtları önemseme, inançların yeni kanıtlara göre yeniden gözden geçirilmesi gibi özellikler bu yeterlilik içinde yer alır.

5. Çok yönlü bakış açısı: Diğerlerine akılcı öneriler getirebilme gücüdür. Bireyin diğerlerini dinlemesini, onların dediklerini değerlendirmesini ve iyi önerilerde bulunmasını sağlar.

6. Dürüstlük: Kişinin kendi duygu ve davranışlarının sorumluluğunu almasıdır. Dürüst bireyler kendi davranışlarının duygularının sorumluluğunu alır ve kabul ederler, onları sahiplenirler.

7. Cesur olma: Tehdit, zorluk ve acıdan korkmama, engel olsa da doğruyu söyleme gücüdür. Cesaret korkuya rağmen yapılması ihtiyaç olan şeyleri yapma yeteneğidir.

8. Azim: Başlanılan işi bitirmek, belirli görevleri tamamlamaktan keyif almak, engellere rağmen amaç yönelimli belirli bir hareket tarzında gönüllü olarak ısrarcı olmaktır.

9. Yaşam coşkusu: Yaşama enerji ve heyecanla yaklaşma, işleri yarım yapmama, yaşamı bir macera gibi canlı ve aktif yaşamayla ilgili karakter gücüdür.

10. Nezaket: İnsanların yararına ve iyi olan işler yapmak, onlara yardım etmek, onlarla ilgilenme, onların lehine şefkatle bir şeyler yapma çabasıdır.

- 11. Sevme ve sevilme:** İnsanlarla yakın ilişkilere değer verme, karşılıklı paylaşma ve diğerlerine yakın olmaktır.
- 12. Sosyal zekâ:** İnsanların ve kendi güdülerinin, duygularının farkında olma, farklı sosyal durumlarda ne yapacağını bilmedir. Sosyal zekâ kişinin yakınlık ve güven duyma, grup üyeliği özelliklerini içerir ve diğerleriyle ilişkileriyle ilgilidir.
- 13. Adil olma:** Sağlıklı toplumsal yaşamın temelini oluşturan ve yaşamı daha adil ve eşit yapmayla ilgili erdem boyutudur. Bütün insanlara aynı şekilde davranma, diğerleriyle ilgili kararlarda kişisel duyguların yanlılığa yol açmasına izin vermemeye, herkese eşit şans verme olarak tanımlanır.
- 14. Liderlik:** Grup aktivitelerini organize etmek süreci izleme, grubu cesaretlendirir.
- 15. Takım çalışması:** Bir grup ya da ekibin bir üyesi olarak çalışma, gruba sadık olmaktır. Kişinin hem kendisi hem de üyesi olduğu grubun da yararı için var olmasıdır.
- 16. Affedicilik:** Hata yapanları affetmek, diğerlerine ikinci bir şans vermek, kindar olmaktır. Affedicilik merhametin bir şekli olarak da görülebilir.
- 17. Alçak gönüllülük:** Başarılarını vurgulayıp ilgi çekme peşinde olmamak, hatalarını ve kusurlarını kabul etmedir. Alçak gönüllü kişiler başarılarını vurgulayıp ilgi çekme peşinde olmazlar. Hatalarını ve kusurlarını kabul ederler.
- 18. Tedbirlilik:** Kişinin seçimleriyle ilgili dikkatli olması, gereksiz risk almamak, sonradan pişman olunacak şeyler yapmamaktır.
- 19. Öz-düzenleme:** Kişinin davranışlarını ve duygularını düzenlemesi, disiplinli olma, duygularını kontrol edebilmesidir. Öz-düzenleme her türlü aşırılığı kontrol etme ve düzenleme yeteneğidir.
- 20. Estetik ve mükemmelliğin takdiri:** Yaşamın farklı alanlarındaki estetiği, mükemmelliği ve becerili performansı fark etme ve takdir etmedir.
- 21. Şükran duyma:** Gerçekleşen iyi şeyler için şükür dolu olmanın farkında olma, şükür ifade etmeye zaman ayırmadır.
- 22. Umut:** Gelecekte en iyisini beklemek ve bunu başarmak için çalışmak şeklinde tanımlanır. Umut ve iyimserlik geleceğe ilişkin bilişsel, duygusal ve güdüsel bir tavrı temsil eder.
- 23. Mizah:** Gülmeyi sevmek, diğer insanları güldürmek, olayların mizahi yanını görme, şakalar yapma şeklinde tanımlanır. Eğlenceli bir bakış açısı, diğerlerini güldürme yeteneği mizahın olası anlamları arasındadır.
- 24. Maneviyat:** Daha yüksek amaçlar için ve evrenin anlamı üzerine sağlam inançlar taşıma, evrendeki yerini bilmek, yaşamın anlamı hakkında tutarlı inançlara sahip olmaktır.

KAYNAK:

Kabakçı, F.Ö. (2013). Karakter Güçleri Açısından Pozitif Gençlik Gelişiminin İncelenmesi. Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

TÜM GÜCÜMLE UÇUYORUM

Gelişim Alanı

Sosyal Duygusal

Yeterlik Alanı

Benlik Farkındalığı

Kazanım/Hafta

Sahip olduğu karakter güçlerini fark eder. / 27. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Her öğrenci için A4 kâğıdı
- 2- Müzik için etkileşimli tahta/bilgisayar/cep telefonu
- 3- Çalışma Yaprağı-1
- 4- Etkinlik Bilgi Notu-1
- 5- Etkinlik Bilgi Notu-2

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

- 1- Her öğrenci için A4 kâğıdı hazırlanır.
- 2- Öğrencilerin yaşına uygun sevdikleri müzikler hazırlanır.
- 3- Çalışma Yaprağı-1 A3 boyutunda çıktı alınır ve ders başında tahtaya asılır.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Öğrencilere önceki haftaki etkinlikte karakter güçleri konusunun ele alındığı hatırlatılarak güçlü, yeterli, geliştirmesi gereken karakter güçleri hakkında fikir değiştirip değiştirmedikleri sorulur. Eğer değişiklik yapan öğrenci varsa gerekçesi birkaç cümleyle dinlenir.
2. Bu hafta yapılacak etkinlik için kullanılacak A4 kâğıdı gösterilir ve nasıl bir etkinlik yapacakları konusunda öğrencilerden fikirleri alınır. Ardından her öğrenciye A4 kâğıtları dağıtılır ve aşağıdaki yönerge okunur.

"Sevgili öğrenciler sizden elinizdeki kâğıtlardan size özgü kâğıt uçaklar yapmanızı istiyorum. Uçaklarınızın tamamlanmasının ardından tahtadaki Çalışma Yaprağı-1'de yer alan karakter güçlerim ve ben listesinden en çok hangi 3 karakter gücünü kullanıyorsanız onları uçakların kanatlarına yazmanızı istiyorum."

3. Öğrencilerin uçaklarını hazırlamasının ardından şu yönerge verilir:

"Şimdi sırasıyla(numara sırası, oturma sırası vb.) elinizdeki kâğıt uçağı havaya kaldırarak elinizden fırlatmadan uçurarak tahtaya kadar gelmenizi uçağınızla yazdığınız karakter güçlerine dokunmanızı ve ardından uçağınızın kanadına"

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

yazdığınız karakter güçlerinizi tahtada ilgili gücün altına işaretlemenizi(çarpı, artı, tik işareti konabilir) istiyorum.”

4. İşaretlemeler bittiğinde tahtadaki Çalışma Yaprağı-1’de yer alan karakter güçlerim ve ben listesinden yapılan seçimler ve sayıları toplanarak yanına toplam işaretleme sayısı yazılır.

5. Öğrencilere şu değerlendirme soruları sorulur:

- En çok işaretlenen karakter gücü/güçleri hangisidir? Sizce de bu karakter güçlerinin görülme sıklığı sınıfta gerçekten fazla mı?
- Bu karakter gücünü/güçlerini yansıtan örnek davranışlar nelerdir?
- En az işaretlenen karakter gücü/güçleri hangisidir? Sizce de bu karakter güçlerinin görülme sıklığı sınıfta gerçekten az mı?
- Bu karakter gücünü/güçlerini yansıtan örnek davranışlar nelerdir? Bunları geliştirmek için neler yapılabilir?

6. Öğrencilerin tartışma sorularına yönelik paylaşımları alındıktan sonra aşağıdakine benzer bir açıklama ile süreç sonlandırılır:

“Sevgili öğrenciler karakter güçlerinizi öğrendikten sonra güçlü, yeterli, geliştirmesi gerekli düzeyleri olduklarını da unutmayınız. Bunların kişiliğinizin boyutlarını oluşturduğunu ve her insanda farklı derece ve düzeyde bulunabileceğini hatırlayınız. Ayrıca vazgeçilmez/ayrılmaz birer parçanız olduğunu da aklınızdan çıkarmayınız.”

Kazanımın
Değerlendirilmesi

Öğrencilerden;

1. Çalışma Yaprağı-1 ve kâğıt uçaklarını eve götürmeleri ve uçağın boş yerlerine aile fertlerinin güçlü karakter güçlerini yazmaları ve odalarında/çalışma alanlarında görünür bir yere asmaları istenebilir.
2. Aile/yakın çevre ya da arkadaşlarıyla kendi güçlü karakter güçlerini vurgulayan örnek olayları/davranışları paylaşımları istenebilir.
3. Çalışma Yaprağı-1’de yer alan güçlü yanlarını sürdürmesi ve geliştirilebilir olanları da desteklemesi için gerekli faaliyetleri içeren günlük tutması istenebilir.

Uygulayıcıya Not

1. Her öğrenci için A4 kâğıdı temin edilemezse öğrencilerden defterlerinden birer yaprak koparmaları istenir.
2. 24 karakter gücünün herkes tarafından okunabilmesi ve rahat işaretleme yapılabilmesi için A3 kâğıdına çıktı alınabilir.(Çıktı alınamazsa tahtaya liste elle yazılarak yanlarına öğrencilerin işaretleme yapması istenir.)
3. Tahtaya işaretleme esnasında birden fazla öğrenci kalktığı durumlarda birden fazla tahta kalem (öğrenci kalemle de işaretleme yapabilir) hazır bulundurulur.
4. İhtiyaç hâlinde önceki hafta kullanılan Çalışma Yaprağı-2’deki Karakter güçleri ve açıklamalarından yararlanılır.
5. İhtiyaç duyulursa bilgi notunda yer alan uçak katlama modelleri öğrencilere

gösterilebilir, etkileşimli tahtaya yansıtılabilir.

6. Sınıftaki öğrencilerin tamamına kâğıt uçakla tahtaya dokunması işlemi yaptırılır. Sınıfın kalabalık olması hâlinde öğrenciler 2 şerli ya da 3 erli olarak da tahtaya kalkabilir, Öğrencilerin tahtaya kalktığı ve işaretleme yaptığı sürece müzik çalınır.
7. Uygulayıcı ihtiyaç hâlinde Etkinlik Bilgi Notu-2'ndeki cevap anahtarını bir önceki haftanın bilgilerini hatırlamak ve öğrencilere hatırlatmak amaçlı kullanabilir.

Uygulayıcıya Not

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma Yaprağı-1'de yer alan yazıların rahatlıkla anlaşılması için çalışma yaprağı büyük puntoda ve daha büyük boyutlarda basılarak ve görme bakımından daha işlevsel olması açısından dokunsal özellikler eklenerek materyal desteği sağlanabilir.
2. Uçak yapımında yardımcı olması açısından Etkinlik Bilgi Notu-1 ihtiyaç duyan öğrencilere dağıtılarak öğrenme süreci farklılaştırılabilir.
3. Etkinlik sırasında öğretmen öğrencilerin çalışmalarına geribildirim vererek öğrencilere destek sunabilir.
4. Öğrencilerin kendilerini yeniden değerlendirmeleri ve uçak yapmaları sırasında gerekirse ek süre verilerek öğrenme süreci farklılaştırılabilir.

Etkinliği Geliştiren

Seyit KARABURÇAK

KARAKTER GÜÇLERİM VE BEN LİSTESİ

Karakter Güçlerim ve Ben

Yaratıcılık

merak

ÖĞRENME
AŞKI

AÇIK
FIKİRLİLİK

ÇOK YÖNLÜ
BAKIŞ AÇISI

CESUR
OLMA

AZİM

dürüstlük

yaşam coşkusu

SOSYAL
ZEKA

SEVME
SEVİLME

nezaket

LİDERLİK

takım çalışması

ADIL OLMA

affedicilik

alçak
gönüllülük

ÖZ-DÜZENLEME

tedbirlik

estetik
ve
mükemmelliğin
takliri

ŞÜKRAN DUYMA

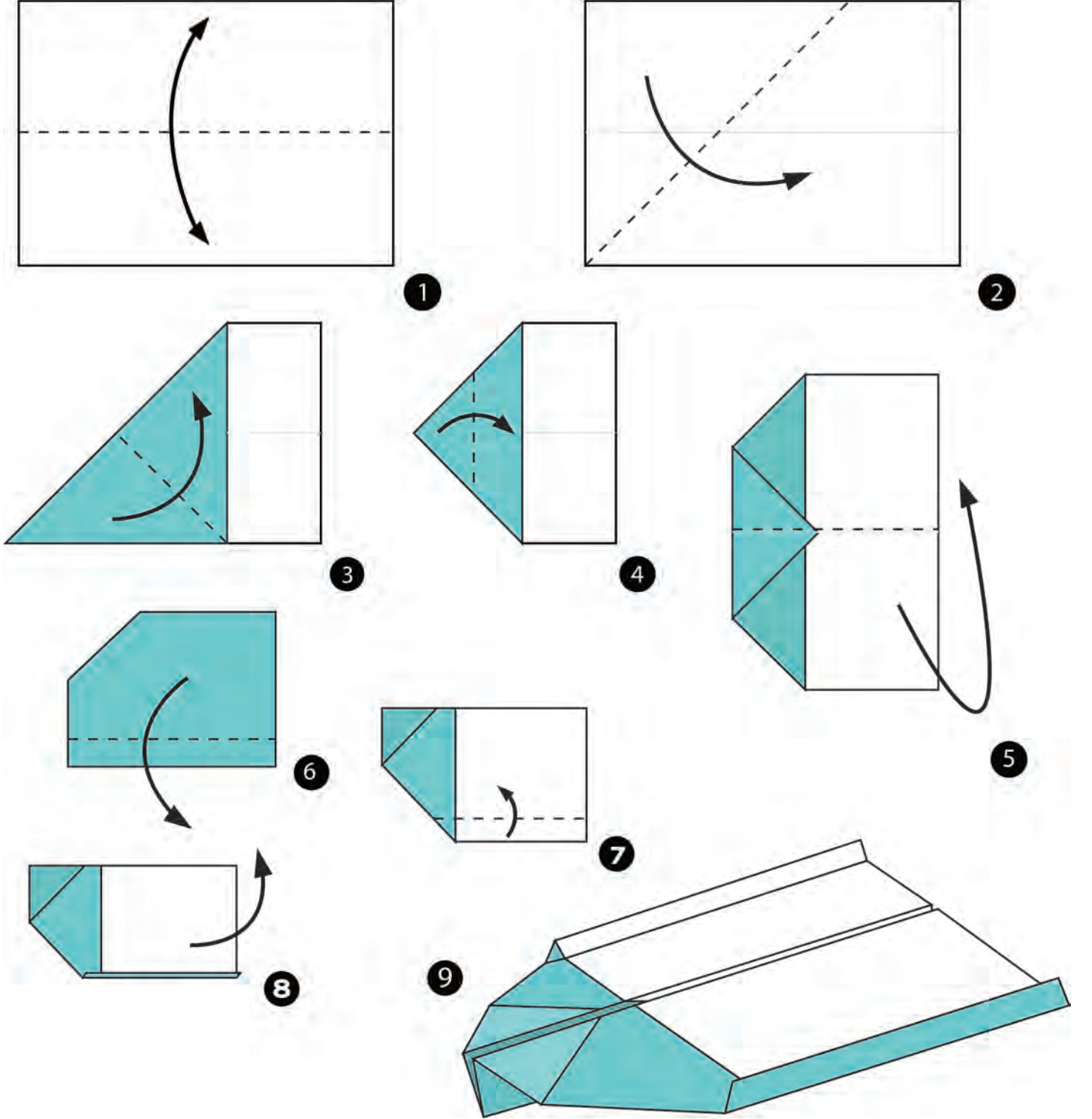
UMUT

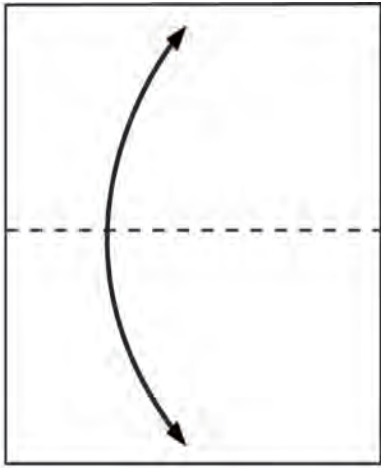
MIZAH

MANEVİYAT

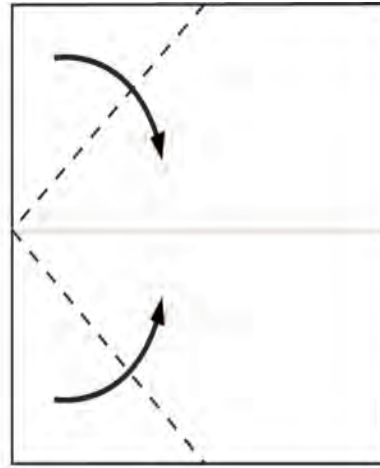
ETKİNLİK BİLGİ NOTU-1

UÇAK MODELLERİ VE KATLAMA ŞEKİLLERİ

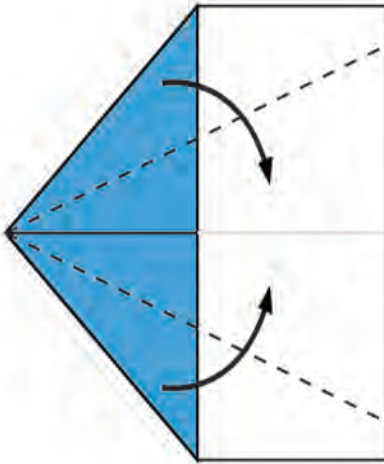

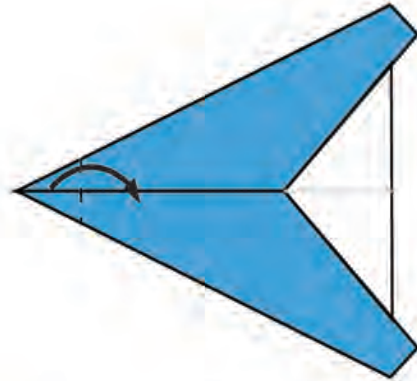
1

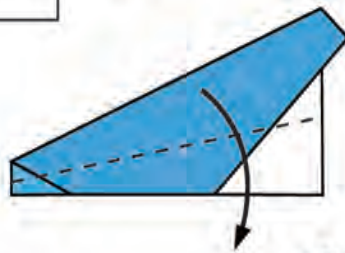
2

3

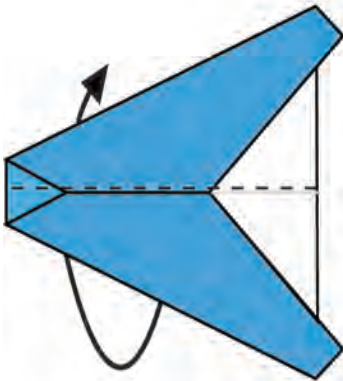
4

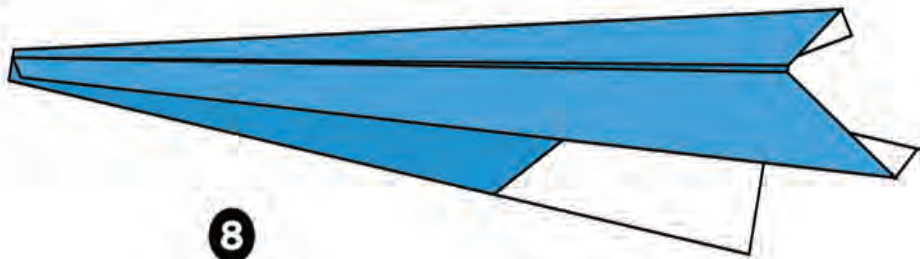
6

7

5

8

ETKİNLİK BİLGİ NOTU-2

KARAKTER GÜÇLERİ KONTROL LİSTESİ CEVAP ANAHTARI

Sıra	MADDE	Karakter gücü
1	Arkadaşlarım tarafından lider olarak görülürüm.	Liderlik
2	Yeni ve farklı şeyler üretmeyi severim.	Yaratıcılık
3	Sürekli daha fazlasını keşfetmek isterim.	Merak
4	Bir konuyu farklı açılardan öğrenmeye çabalarım.	Öğrenme Aşkı
5	Diğer arkadaşlarımın görüşlerini katılmasam bile dinlerim.	Açık fikirlilik
6	Olumsuzluklarla karşılaşsam da umudumu kaybetmem.	Çok yönlü bakış açısı
7	Yeni bir şey öğreneceksem korkmadan o işe atlarım.	Cesur olma
8	Bir konuda çalışırken bütün emeğimi veririm.	Azim
9	Duygu ve düşüncelerimi ailem ve arkadaşlarıma açıkça anlatırım.	Dürüstlük
10	Genelde enerji doluyum ve etrafa neşe saçırım.	Yaşam coşkusu
11	Arkadaşlarımın hasta olması, zarar görmesine çok üzülürüm.	Sosyal zekâ
12	İnsanların iyi hissetmeleri/mutlu olmaları için söylenecek doğru kelimeyi her zaman bulurum.	Sevme ve sevilme
13	Çevremdekilere karşı hoş ve nazik davranmaya önem veririm.	Nezaket
14	Toplumsal olaylara karşı duyarlıyım.	Takım çalışması
15	İşin doğruluğundan emin olduğum konularda kim olursa olsun herkese eşit yaklaşırım.	Adil olma
16	Birisi beni üzdüğünde eğer özür dilerse onu affederim.	Affedicilik
17	Yaptığım işlerde ve derslerdeki başarılarımı abartmam.	Alçak gönüllülük
18	Sorunlarla karşılaşsam da verilen görevi en iyi şekilde yapmaya çalışırım.	Öz düzenleme
19	Yeni kararlar alırken mutlaka olumlu ve olumsuz yanlarını gözden geçiririm.	Tedbirlilik
20	Arkadaşlarımdan güzel bir resim yapan, güzel şarkı söyleyen olduğunda onu tebrik ederim.	Estetik ve mükemmellik takdiri
21	Aileme yaptıkları için teşekkür etmekte tereddüt etmem.	Şükran duyma
22	Gelecekle ilgili olumlu bakış açısına sahibim.	Umut
23	İnsanları güldürmek ve eğlendirmekte başarılıyım.	Mizah
24	Yaşamın anlamını ve yaşamdaki amacımı sürekli sorgularım.	Maneviyat

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

YETENEK, İLGI VE DEĞERLERİMİ DİKKATE ALIYORUM

Gelişim Alanı

Kariyer

Yeterlik Alanı

Kariyer Hazırlığı

Kazanım/Hafta

Alan/bölüm/dal/ders seçiminde ilgi, yetenek ve mesleki değerleri dikkate alır. / 28. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Çalışma Yaprağı-1
- 2- Çalışma Yaprağı-2
- 3- Çalışma Yaprağı-3

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Çalışma Yaprağı-1, Çalışma Yaprağı-2 ve Çalışma Yaprağı-3 her öğrenci için çoğaltılır.
2. Uygulayıcı, alan/bölüm/dal/dersler, ilgi, yetenek ve mesleki değerlerle ilgili ön bilgiler edinmelidir.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Öğrencilere alan/bölüm/dal/ders seçimiyle ilgili ne düşündükleri sorulur ve konuşmak isteyen öğrencilerden cevapları alınır.
2. Uygulayıcı tarafından aşağıdaki yönerge verilir:

"Sevgili öğrenciler, siz de farkındasınız ki alan/bölüm/dal/ders seçimimiz hayatımızda önemli bir yere sahiptir. Bu yüzden seçimimizi yapmadan önce kendimizi gerçekçi bir şekilde tanımalıyız. Yetenek, ilgi ve değerlerimizin farkında olmak buradaki en önemli basamaktır. Biliyorsunuz ki seçimlerimizde dikkate alacağımız noktalar yetenek, ilgi ve değerlerimiz olacaktır. Şimdi sizlere dağıtacağım Çalışma Yaprağı-1'i incelemenizi isteyeceğim. Burada yetenek ve ilgi alanlarına ait örnekler yer alıyor. Kendinizde olduğunu düşündüğünüz yetenek ve ilgi alanlarını yanlarındaki boşluklara işaretleme yapın. Bunun için 10 dk süreniz olacak."

3. Verilen sürenin ardından öğrencilere Çalışma Yaprağı-2 dağıtılır ve aşağıdaki yönerge verilir:

"Sevgili öğrenciler, şimdi size dağıttığım Çalışma Yaprağı-2'yi incelemenizi istiyorum. Burada da değerler yer alıyor. Burada yer alan değerleri yanlarındaki boşluğa yazarak 1'den 9'a kadar önem sırasına göre derecelendireceksiniz. Bunun için 5 dk süreniz bulunuyor."

4. Verilen sürenin ardından Çalışma Yaprağı-1 ve Çalışma Yaprağı-2 üzerinde konuşulur. Öğrencilerin yetenek, ilgi ve mesleki değerlerini belirtmeleri ve değerlendirmeleri sağlanır.

Süreç (Uygulama Basamakları)

5. Ardından Çalışma Yaprağı-3 dağıtılır ve öğrencilerden doldurmaları istenir. Öğrenciler çalışma yapraklarını doldurduktan sonra aşağıdaki tartışma sorularıyla etkinliğe devam edilir:
 - Alan/bölüm/ders/dal seçiminde kendimizi tanımamız ne kadar önemlidir?
 - Seçimlerimizi yaparken neleri dikkate almalıyız?
 - Yetenek, ilgi ve değerlerimizin farkında olmak ne kadar önemlidir?
 - Seçimlerimizi yaparken yetenek, ilgi ve değerlerimizi göz önünde bulundurmamak önemli midir? Neden?
 - Bu etkinlik size ne kazandırdı?

6. Öğrencilerin paylaşımları alındıktan sonra aşağıdakine benzer bir açıklama ile etkinlik sonlandırılır:

“Sevgili öğrenciler, gördüğünüz gibi alan/bölüm/dal/ders seçiminiz hayatınızla ilgili önemli bir karardır. Bu yüzden böylesine önemli bir konuda sağlıklı ve isabetli kararlar verebilmelisiniz. Bu şekilde başarılı bir yaşam sürebilirsiniz. Bugün bu sağlıklı kararları alabilmek için yetenek, ilgi ve değerlerimizi dikkate almamız gerektiğini gördük. Bu konuyla ilgili ihtiyaç duyduğunuzda rehberlik servisine başvurabilirsiniz.”

Kazanımın Değerlendirilmesi

- 1- Öğrencilerden sahip olduklarını düşündükleri yetenek, ilgi ve değer alanlarıyla ilgili bilgi toplamaları ve kendi özellikleriyle karşılaştırmaları istenebilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma yaprakları büyük puntoda ya da Braille yazı ile hazırlanarak materyal uyarlaması yapılabilir.
2. Değerleri önem sırasına koymak ve Çalışma Yaprağı-3'te yer alan soruların yanıtlanması sırasında öğretmen öğrencilerin etkinliğine katılarak onları destekleyebilir.
3. Öğrencilerin etkinliklerde yer alan görevleri tamamlayabilmeleri için gerekirse ek süre verilerek öğrenme süreci farklılaştırılabilir.
4. Çalışma Yaprağı-3'te yer alan soruların yazı ile cevaplanmasının yanında sözel olarak cevaplanması da kabul edilerek öğrenme ürünleri farklılaştırılabilir.

Uygulayıcıya Not

Etkinliği Geliştiren

Kübra SANER

Çalışma Yaprağı 1

YETENEKLER						
SÖZEL	Bir yazıyı hızlı bir biçimde söyleyebilme	Bir parçayı bir kere okuduktan sonra hemen özetleyebilme	Akıcı bir üslupla güzel yazı yazabilme			
SAYISAL	Bir problemin çözümünü veren denklemleri hemen kurabilme	Bir problemin çözüm yolunu öğrendikten sonra benzer problemleri çözebilme	Bir problemin, size öğretilen çözüm yolundan farklı çözümlerini bulabilme			
ŞEKİL UZAY	Bir makinenin şemasına bakarak makineyi kurabilme	Bir evin planına baktığınızda, evin yapılmış hâlini göz önünde canlandırabilme	Yabancı olduğu için kapalı bir mekânda yönünüzü kolaylıkla bulabilme			
TEMEL BİLİM	Bir çiftliğin yöneticisi olmayı düşünme	Gelecekte kendinizi bir laboratuvar ortamında araştırma olarak düşünme	Fizik, kimya ya da matematik alanında bir sorunu ilgili inceleme ya da proje yapma			
SOSYAL BİLİM	Söz ve davranışlarımızın başkaları üzerindeki etkisini öğrenmeye çalışma	inanç ve düşüncelerinizi başkalarına kolaylıkla aktarabilme	Ailenin tarih boyunca değişimi konulu bir makaleyi okumaktan hoşlanma			
CANLI VARLIK	Yeni çiçek türleri yetiştirmeyi deneme	Evde bir hayvan (kuş, balık, kedi vb.) besler, bakımını yapma	Bahçede kaliteli meyve yetiştirmek isteme			
İKNA	Evleri dolaşarak, bir ürünün tanıtımını yaptırmaktan hoşlanma	Konuşurken çevrenizdeki insanlara görüşlerinizi onlara kabul ettirebilme	Sizin gibi düşünmeyen insanlarla uzun tartışmalara girme			
MEKANİK	Evde bozulan aletleri onarma	Tahta ve metalden ev eşyaları yapma	Elektrikli oyuncakların nasıl işlediğini inceleme			
EDEBİYAT	Edebiyat ve tiyatro eleştirilerini okuma	Hikaye, deneme, anı, şiir yazmayı deneme	Edebiyat ödülleri izleme, ödül alan eserleri okuma			
İŞ AYRINTI.	Bir işe başlamadan önce bütün ayrıntıları önceden planlama	Bir işin ince ayrıntıları ile uğraşma	Ödevlerinizi zamanında, düzenli ve temiz bir biçimde yapma			
TİCARET	Pazarlama ve satış konusunda bir kursa devam etme	Yaz aylarında bir dükkan ya da ticarethanede çalışma	Çocukluğunuzda arkadaşlarınıza çikolata, bilye gibi şeyler satma			
GÜZEL SANAT.	Resim sergisini, sanat galerilerini gezme	Sanat sohbetlerine katılma	Konserleri, müzik programlarını izleme			
MÜZİK	Müzik aletleri sergisini gezme	Beste yapma	Başkalarına dinletilecek düzeyde bir müzik aleti çalabilme			
SOSYAL YARDIM	Felakete uğrayan insanlar için yardım kampanyalarına katılma	Boş vakitlerinizde yoksul çocuklara parasız ders verme	Bir hastanede gönüllü olarak çalışma			

İLGİLER

Çalışma Yaprağı 2

MESLEKİ DEĞERLERİM

..... Yeteneği Kullanma

..... Yaratıcılık

..... Yarışma

..... İş birliği

..... Değişiklik

..... Düzenli Yaşam

..... Liderlik

..... Kazanç

..... Ün Sahibi Olma

Çalışma Yaprağı 3

Alan/bölüm/dal/ders seçerken nelere dikkat etmeliyiz?

Yetenek ve ilgi alanlarının alan/bölüm/dal/ders seçiminde nasıl bir rolü var?

Alan/bölüm/dal/ders seçiminde mesleki değerlerin rolü nedir?

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

GÜVENLİK DUVARIM

Gelişim Alanı

Sosyal Duygusal

Yeterlik Alanı

Kişisel Güvenliğini Sağlama

Kazanım/Hafta

Kişisel güvenliği için "Hayır!" demeyi alışkanlık hâline getirir. / 29. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Etkinlik Bilgi Notu
- 2- Bir adet boş kutu
- 3- Sınıf mevcudunca küçük kâğıt-kalem
- 4- Tahta kalemi

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Etkinlik sürecinde tahtaya asılmak üzere Etkinlik Bilgi Notu bir adet çoğaltılarak sınıfa getirilir.
2. İçine öğrencilerden gelecek örnek olayların atılacağı bir adet boş kutu ve öğrenci sayısına küçük kâğıt ve kalem temin edilerek sınıfa getirilir.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Öğrencilere etkinliğin amacının 'Kişisel güvenliğimiz için 'Hayır' demeyi alışkanlık hâline getirmek' olduğu açıklanır.
2. Ardından aşağıdaki yönergeyle etkinlik başlatılır:
'Sevgili öğrenciler, zaman zaman bazen tanıdığımız bazen de tanımadığımız insanlar kişisel güvenliğimizi tehdit edecek istek ve davranışlarda bulunabilirler. Böyle durumlarda kendimizi yaşanabilecek olumsuzluklardan korumak için sınırlarımızı çizip bu olumsuz istek ve davranışları reddetmemiz gerekir. Peki, sizce hangi durumlar karşısında 'hayır' dememiz gerekir ve kendimizi bu olumsuzluklardan koruma şekilleri neler olabilir?'
3. Yönergenin ardından öğretmen tahtayı ikiye bölerek bir kısmına 'Hayır Dememiz Gereken Durumlar' ve diğer kısmına da 'Hayır Deme Şekilleri' yazar. Sonrasında gönüllü öğrencilerin fikirlerini paylaşmaları için sınıfa beş-on dakika tartışma süresi verilir. Paylaşımların tamamlanmasının ardından tahtaya Etkinlik Bilgi Notu asılır ve öğrencilerden gelen uygun örneklerle zenginleştirilir.
4. Sürecin tamamlanmasının ardından öğrencilere *"Sevgili gençler, peki sizler kendi yaşamınızda 'hayır' demenizi gerektiren hangi durumlarla karşılaşıyorsunuz?"* yönergesi verilir ve öğrencilerden yaşamlarındaki bu gibi olayları, kendi isimleri ve olay içerisindeki şahısların isimlerini belirtmeden küçük kâğıtlara anonim şekilde yazmaları ve katlayıp kutuya atmaları istenir.

Süreç (Uygulama Basamakları)

Öğrencilere kâğıtlar dağıtılır ve bu kısım için beş dakika süre verilir.

5. Örnek olayların kutuda toplanmasının ardından kutudan rastgele seçilecek olayların tahtada canlandırılması üzere gönüllü ve yeterli sayıda öğrenci seçilir. Öğrencilere canlandırma esnasında tahtada yer alan "Hayır Deme Şekilleri"nden faydalanabilecekleri hatırlatılır. Toplanan örnek olay sayısı ve gönüllü öğrenci sayıları da dikkate alınarak birkaç örnek olay sınıf önünde canlandırılır.
6. Canlandırma sürecinin tamamlanmasının ardından öğrencilere şu sorular sorulur:
 - Karşılaştığınız kişisel güvenliğinizi tehdit eden durumlar karşısında 'hayır' demek size nasıl hissettirdi?
 - Canlandırılan olaylara benzer olaylar yaşadınız mı? Bu olayların canlandırılması ve çeşitli şekillerde 'hayır' denilerek sonuçlanması size nasıl hissettirdi?
 - Hangi hayır denilecek durumları ve hayır deme şekillerini ilk defa öğrendiniz/kullandınız?
 - Kendi hayatınızda hangi hayır deme yöntemlerini kullanıyorsunuz?
 - Bu etkinlikten sonra hangi hayır deme yöntemini kullanmak istersiniz? Neden?
7. Tartışma sürecinin tamamlanmasının ardından uygulayıcı etkinliğe yönelik şu yönergeyi sınıfla paylaşarak etkinliği sonlandırır:

"Değerli öğrenciler, bu etkinlikte de gördüğümüz üzere hepimiz yaşamımızda kişisel güvenliğimizi tehdit eden durumlarla karşılaşabiliyoruz. Artık bu durumları ve bu durumlara verebileceğimiz tepkileri daha iyi tanıyor ve hayır deme şekillerini daha iyi biliyoruz. Bu sayede kişisel güvenliğimizi tehdit eden durumlara karşı daha bilinçli olup kişisel güvenliğimizi daha iyi sağlayabileceğiz."

Kazanımın Değerlendirilmesi

1. Uygulayıcı öğrencilerden toplanan örnek olaylar arasından kişisel güvenliğin tehdidiyle ilgili olmayanları elemelidir.
2. Sınıf mevcudu, örnek sayıları ve canlandırma süreleri gözetilerek en az 2-3 örneğin sınıfta canlandırılmasına dikkat edilmelidir. Kalan örnekler süre kalması hâlinde sınıfta sözlü olarak tartışılabilir.

Uygulayıcıya Not

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma yaprağında yer alan yazılı materyallere Braille yazı eklenebilir ya da punto büyütülerek materyal desteği sağlanabilir.
2. Etkinliğin tamamlanması için ek süre verilebilir.
3. Örnek olaylar öğretmen tarafından gösterilerek ya da görsellerle anlatılarak destek sağlanabilir.
4. Akran eşleşmesine yer verilerek sosyal çevre düzenlenebilir.

Etkinliği Geliştiren

Burak TAŞPINAR

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

HAYIR DEMEMİZİ GEREKTİREN DURUMLAR

- Madde, alkol ya da sigara kullanımının önerilmesi
- Özel bölgelerimize dokunulması ya da bunun teklif edilmesi
- Tanımadığımız ya da güvenmediğimiz kişilerce fiziksel ya da sanal ortamda fotoğraf, video veya diğer özel bilgilerimizin paylaşılmasının istenmesi
- Borcunu ödemeyen tanıdıklarımızın sürekli para, kitap vb. kaynaklarımızı istemesi
- Ödevlerimizin ders notlarımızın ve diğer çalışmalarımızın arkadaşlarımız tarafından sürekli istenmesi
- Arkadaşlarımızın sınavda bizden kopya çekmek istemesi

HAYIR DEME ŞEKİLLERİ

- Ben dilini kullanarak 'Hayır' demek
- Görmezden /duymazdan gelmek
- Ortamı terk etmek
- Güvenilir birinden yardım istemek
- Çığlık atmak/bağırarak

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

ROLDEN ROLE

Gelişim Alanı

Sosyal Duygusal

Yeterlik Alanı

Benlik Farkındalığı

Kazanım/Hafta

Toplumsal rollerinin gerektirdiği sorumlulukları yerine getirmediğinde karşılaşılabileceği sorunları değerlendirir. / 30. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Çalışma Yaprağı-1
- 2- Kâğıt-kalem
- 3- Makas

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Sınıf üç gruba bölüneceği için her bir grup için dört ayrı masa dört ayrı toplumsal rol için atanır. Bu masaların üzerine birer adet toplumsal rol ismi yapıştırılır (Aile üyesi, arkadaş, öğrenci, vatandaş).
2. Çalışma Yaprağı-1 üç adet çoğaltılır ve her bir role ait sorumluluklar gruplara dağıtılmak üzere ayrı ayrı kesilir. Dördüncü kopya etkinlik sürecinde sınıf tahtasına asılmak üzere sınıfa getirilir.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Öğrencilerle etkinliğin amacının 'toplumsal rollerimizin gerektirdiği sorumlulukları yerine getirmediğimizde karşılaşılabileceğimiz sorunları değerlendirmek' olduğu açıklanır.
2. Ardından aşağıdaki yönergeyle etkinlik başlatılır:

"Sevgili öğrenciler, hepimizin yaşamın farklı alanlarında ve farklı zamanlarında sahip olduğu, sergilediği çeşitli davranışlar var. Bu davranışlar okulda, evde, arkadaşlarla, markette, sokakta birbirinden farklılık gösterir. Toplumun bireylerden konumuna bağlı olarak beklediği bu davranışlara 'rol' diyoruz. Bugün sizlerle toplumsal rollerimiz ve sorumluluklarımızla ilgili bir etkinlik gerçekleştireceğiz."

3. Yönergenin ardından sınıf oturma düzenine göre üç gruba ayrılır ve her gruba dört ayrı masa verilir. Her bir masaya ayrı toplumsal rol yazılıp yapıştırılır. Ardından her gruba dört farklı rolün sorumlulukları kesilerek karışık olarak dağıtılır. Ardından *'Şu an her grubumuzda dört adet toplumsal rol masası ve bu rollere ait üçer adet sorumluluk bulunuyor. Acaba hangi sorumluluklar hangi toplumsal rolümüzle ilgili? Cevapları grupça bulup uygun olan toplumsal rol masasına koyabilirsiniz.'* Bu süreç için öğrencilere beş dakika süre verilir.
4. Süreç sonrasında uygulayıcı Çalışma Yaprağı-1'i sınıf tahtasına asarak olası yanlış eşleştirmeleri düzeltir. Sürecin tamamlanmasının ardından; 'Şimdi

Süreç (Uygulama Basamakları)

sizlerden grubunuz içerisindeki toplumsal rol masalarından birine geçmenizi ve bu masadaki sorumlulukları yerine getirmediğinizde yaşamda ne gibi sorunlarla karşılaşabileceğinizi tartışmanızı istiyorum.” yönergesi verilir ve öğrenciler kendi grupları içerisindeki dört toplumsal rol masasına dağılır. Bu tartışma süreci için öğrencilere beş dakika süre verilir.

5. Sürecin tamamlanmasının ardından; *“Şimdi ise gruplardaki toplumsal rol masaları, masalarını birleştirerek tekrar bir araya gelecek ve birbirleriyle kendi masalarında yer alan sorumlulukları yerine getirmediğinde karşılaştıkları/karşılaşabilecekleri sorunlara yönelik kendi görüşlerini aktarıp tartışacaklar.”* denir. Bu süreç için de öğrencilere on dakika süre tanınır. Ardından her gruptan birer sözcü tartıştıkları ve karşılaşabilecekleri sorunları sınıfla paylaşır.
6. Paylaşımlar tamamlandıktan sonra öğrencilere şu sorular yöneltilir:
 - Hangi toplumsal rolün/rollerin gerektirdiği sorumluluklara uyduğunuzu/uymadığınızı fark ettiniz?
 - Toplumsal rollerin gerektirdiği sorumluluklara uymadığınızda karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
 - Toplumsal rollerin gerektirdiği sorumluluklara uymadığınızda başka hangi sorunlarla karşılaşabilirsiniz?
 - Toplumsal rollerin gerektirdiği sorumlulukları yerine getirmediğinizde karşılaştığınız/karşılaşabileceğiniz sorunlar size nasıl hissettiriyor?
 - Diğer toplumsal rol masalarıyla birleştiginizde toplumsal rollerin gerektirdiği sorumluluklara uyulmadığında karşılaşılan hangi sorunları ilk defa fark ettiniz?
 - Toplumsal rollerin gerektirdiği sorumluluklara uyulmadığında karşılaşılan hangi sorun sizi düşündürdü/şaşırttı? Neden?
7. Tartışma sürecinin tamamlanmasının ardından uygulayıcı tarafından aşağıdaki açıklama yapılarak etkinlik sonlandırılır:

“Sevgili öğrenciler, bu etkinlikte de gördüğümüz ve tartıştığımız üzere tek bir insanın bile hayatın birçok alanında birçok rolü bulunuyor. Sahip olduğumuz bu toplumsal roller bize bulduğumuz ortama uyum sağlamak konusunda yardımcı olduğu gibi bu rollere uymadığımız zamanlarda da çeşitli sorunlarla karşılaşabiliyoruz. Artık yaşamımızdaki bu rolleri, gerektirdiği sorumlulukları ve onlara uyum göstermediğimizde ortaya çıkabilecek sorunları daha iyi tanıyoruz. Bu sayede kendimizi ve rollerimizi daha iyi gözlemleyip rollerimiz ve sorumluluklarımız konusunda daha bilinçli davranabiliriz.”

Kazanımın Değerlendirilmesi

1. Öğrencilere etkinlikteki toplumsal rollerin dışındaki rolleri, bu rollerin gerektirdiği sorumlulukları ve bunları yerine getirmemenin doğurabileceği sonuçları araştırmaları önerilebilir.
2. Öğrencilere yakın çevrelerindeki insanların sahip olduğu toplumsal rol ve sorumlulukları ve onları yerine getirmediğinde karşılaştıkları sorunları gözlemlemeleri ve gelecek hafta sınıfta paylaşımları önerilebilir.
3. Sınıfça/okulca toplumsal roller ve gerektirdiği sorumluluklar panosu hazırlanabilir.

Uygulayıcıya Not

1- Öğrencilerin toplumsal rol masalarına dağılımları sürecinde masalardaki öğrenci sayılarının yakın olmasına dikkat edilmelidir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1- Çalışma yaprağında yer alan yazılı materyallere Braille yazı eklenebilir ya da punto büyütülerek materyal desteği sağlanabilir.

2- Akran eşleşmesine yer verilerek sosyal çevre düzenlenebilir.

3- Kazanımın değerlendirilmesi aşamasında gözlem çizelgeleri hazırlanıp öğrenciye verilerek öğrenme ürünleri farklılaştırılabilir.

Etkinliği Geliştiren

Burak TAŞPINAR

Çalışma Yaprağı 1

TOPLUMSAL ROLLER VE SORUMLULUKLARIMIZ

Aile Üyesi Olarak:

- Ev kurallarına uyum sağlamak.
- Ebeveynlere, kardeşlere ve (varsa) diğer aile üyelerine saygı göstermek.
- Evi ilgilendiren konulara dahil olmak ve ev işlerine yardımcı olmak.

Arkadaş olarak:

- Destekleyici ve zor zamanda yanında olmak.
- Empati kurmak ve anlayış göstermek.
- Beraber vakit geçirmek.

Öğrenci Olarak:

- Ödevlerine ve sınavlarına hazırlıklı olmak.
- Öğretmenler, okul yöneticileri ve diğer personellerle iyi ilişkiler kurmak ve sürdürmek.
- Okul ve sınıf kurallarına uyum sağlamak.

Vatandaş Olarak:

- Çevresine ve çevre temizliğine karşı duyarlı olmak.
- Diğer insanlara ve fikirlere karşı saygılı ve hoşgörülü olmak.
- Her türlü ayrımcılığa karşı olmak.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

ÇÖZÜM KARAKTERİMDE

Gelişim Alanı

Sosyal Duygusal

Yeterlik Alanı

Benlik Farkındalığı

Kazanım/Hafta

Sahip olduğu karakter güçlerini zorluklar karşısında kullanmayı bilir. / 31. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Etkinlik Bilgi Notu
- 2- Çalışma Yaprağı-1
- 3- Makas
- 4- Kutu

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1- Etkinlik Bilgi Notu etkinlik sürecinde tahtaya asılmak üzere A3 formatında bir kopyası alınarak sınıfa getirilir.

2- Çalışma Yaprağı-1'deki hikâyeler öğrencilere dağıtılmak üzere toplamda sınıf mevcuduna denk gelecek şekilde mümkün olduğunca eşit sayıda çoğaltılır. Hikâyeler katlanarak kutuya atılır.

1. Öğrencilerle etkinliğin amacının 'sahip olduğumuz karakter güçlerini zorluklar karşısında kullanmayı bilmek' olduğu açıklanır.
2. Ardından aşağıdaki yönergeyle etkinlik başlatılır:

"Sevgili öğrenciler, hepimiz zaman zaman yaşamımızda zorluklarla karşılaşırız. Bu zorluklarla başa çıkmak için de çeşitli yollar ve kaynaklar kullanıyoruz. Bu kaynaklardan önemli bir tanesi de sahip olduğumuz karakter güçleridir. Şimdi size dağıtacağım örnek zorlu olaylarda karakter güçlerinden faydalanarak çözüm/ler üretmenizi istiyorum."

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

3. Kutu sınıfta gezdirilir ve her öğrenci birer örnek olay seçerek üzerinde çalışmaya başlar. Karakter güçlerinin hatırlatılması ve öğrencilerin çalışma sürecinde yararlanması için tahtaya Etkinlik Bilgi Notu asılır. Bu süreç için öğrencilere on dakika süre verilir.
4. Sürenin tamamlanmasının ardından aynı hikâyeye numarasına sahip öğrenciler bir araya gelerek aralarında grup oluştururlar ve kendi çözümlerinde kullandıkları karakter güçlerini ve sebeplerini aralarında tartışırlar.
5. Tartışmanın tamamlanmasının ardından her gruptan birer sözcü tahtaya gelerek kendi hikâyelerindeki çözüm yolunda kullandıkları karakter güçlerini

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

ve kullanma sebeplerini sınıfla paylaşır.

6. Tüm grup sözcülerinin paylaşımlarının ardından öğrencilerden düşüncelerinin alınması ve dönüt amacıyla şu sorular yöneltilebilir:
 - Karşılaştığınız örnek hikâyede aklınıza ilk gelen karakter gücünüz neydi?
 - Hangi hikâyede kullanılan hangi karakter güçlerini kendinize daha yakın hissettiniz?
 - Zorluklar karşısında daha çok hangi karakter güçlerinizi kullanıyorsunuz?
 - Kendi hikâyeniz için birleştiğiniz grupta hangi karakter gücünün/güçlerinin zorluklar karşısında kullanılabileceğini ilk defa fark ettiniz?
 - Hangi karakter gücünün/güçlerinin zorluklar karşısında kullanılabileceğini görmek sizi şaşırttı?
 - Bu etkinlikten sonra hangi karakter güçlerini hayatınızdaki zorluklar karşısında kullanmak istersiniz?

7. Tartışma sürecinin tamamlanmasının ardından etkinliğe yönelik şu yönerge sınıfla paylaşarak etkinlik sonlandırılır:

“Sevgili öğrenciler, yaşamda sahip olduğumuz birçok karakter gücü var. Bu etkinlikte sahip olduğumuz karakter güçlerinin yaşamımızda bize eşlik ettiği kadar karşılaştığımız zorluklarda da çözüm yolumuz olabildiğini gördük. Artık karakter güçlerimizi daha yakından tanıyoruz ve onları zorluklar karşısında çözüm yolu olarak kullanabileceğimizi daha iyi biliyoruz.”

1. Öğrencilere etkinlikteki toplumsal rollerin dışındaki rolleri, bu rollerin gerektirdiği sorumlulukları ve bunları yerine getirmemenin doğurabileceği sonuçları araştırmaları önerilebilir.
2. Öğrencilere yakın çevrelerindeki insanların sahip olduğu toplumsal rol ve sorumlulukları ve onları yerine getirmediklerinde karşılaştıkları sorunları gözlemlenmeleri ve gelecek hafta sınıfta paylaşmaları önerilebilir.
3. Sınıfça/okulca toplumsal roller ve gerektirdiği sorumluluklar panosu hazırlanabilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma yaprağında yer alan yazılı materyallere Braille yazı eklenebilir ya da punto büyütülerek materyal desteği sağlanabilir.
2. Karakter gücünü oluşturan değişkenler için öğretmen örnekleyerek destek sağlayabilir.
3. Öğrencinin kendi yaşamında karşılaştığı bir zorluk karşısında kullandığı karakter güçlerini paylaşmaya dair bir örnek üzerinden geri bildirim sunulabilir.

Kazanımın
Değerlendirilmesi

Uygulayıcıya Not

Etkinliği Geliştiren

Burak TAŞPINAR

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

ÇÖZÜM KARAKTERİMDE KARAKTER GÜÇLERİMİZ

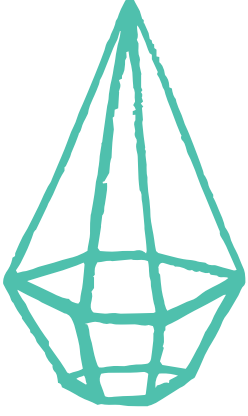
- Yaratıcılık
- Merak
- Öğrenme Aşkı
- Açık Fikirlilik
- Çok Yönlü Bakış Açısı
- Dürüstlük
- Cesur Olma
- Azim
- Yaşam Coşkusu
- Nezaket
- Sevme ve Sevilme
- Sosyal Zekâ
- Adil Olma
- Liderlik
- Takım Çalışması
- Affedicilik
- Alçak Gönüllülük
- Tedbirlilik
- Öz düzenleme
- Estetik ve Mükemmelliğin Takdiri
- Şükran Duyma
- Umut
- Mizah
- Maneviyat

KAYNAK:

Kabakçı, Ö . (2016). Karakter Güçleri ve Erdemli Oluş: Güçlü Yanlara-Dayalı Psikolojik Danışma ve Değerler Eğitimine Yeni Bir Yaklaşım . Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi , 6 (45) , 25-40 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tpdrd/issue/42745/515925>

Çalışma Yaprağı 1

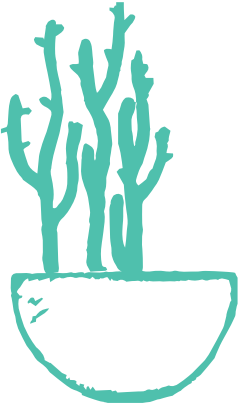
1

Merhaba, ben Serpil. Şu an elimde çevre sorunlarıyla ilgili bir proje var ancak nasıl tamamlayacağımı bilmiyorum. Sanki hep aynı çalışmalarını yapıyormuşum gibi geliyor. Sanırım çevre sorunlarına tek bir noktadan bakıyorum. Biraz araştırma yapmak gerekiyor, birçok farklı kaynak var. Bu konuda çalışma yapmış çeşitli insanlar, dinlenecek bir çok görüş var. Peki bu projeyi tamamlayabilmek için sizce hangi karakter güçlerinden faydalanmalıyım?

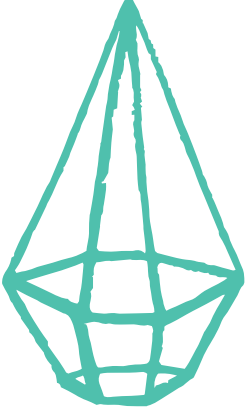

Problemin çözümünde hangi karakter güçlerinden faydalandınız?

Problemin çözümünde neden bu karakter güçlerinden faydalandınız? Bu karakter güçleri sorunu nasıl çözdü?

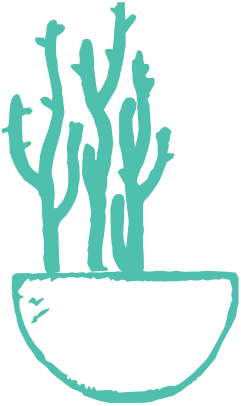
2

Merhaba ben Selim, bugünlerde bir şirketten yöneticilik, başka bir şirketten de araştırma geliştirme biriminden iş teklifi aldım ve açıkçası seçim yapmakta zorlanıyorum. İş konusunda genel anlamda dikkatli bir insanımdır ve adım atmadan önce tüm şartları değerlendiririm. Ancak bunu yaptıktan sonra da elimden geleni ardıma koymam ve riskleri de alarak emin bir şekilde yoluma devam ederim. Bu süreçte de sürekli olarak ne yaptığımı nerede olduğumu denetlerim. Diğer insanlarla çalışmayı, onları yönlendirmeyi ve planlamalar yapmayı da severim. Tabii bunu yaparken de insanlara karşı adil ve doğru olmayı da elden bırakmam. Sizce iş tekliflerinden birini seçmek konusunda hangi karakter güçlerimden faydalanmalıyım?

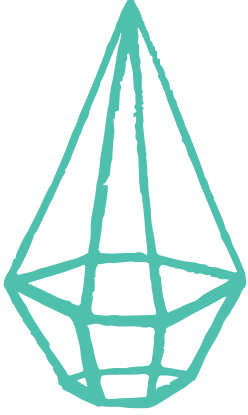

Problemin çözümünde hangi karakter güçlerinden faydalandınız?

Problemin çözümünde neden bu karakter güçlerinden faydalandınız? Bu karakter güçleri sorunu nasıl çözdü?

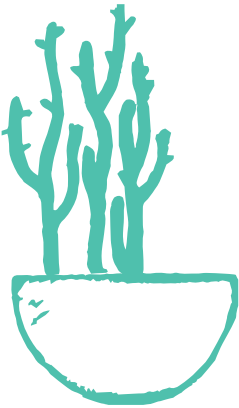
3

Merhaba ben Buket, bu sıralar en yakın arkadaşım Gökçe ile aramız biraz kötü. Geçenlerde biraz kırdık birbirimizi. Aslında birbirimizi çok sever sayarız, aramızdan su sızmaz. İkimizde hayat doluyuzdur mesela, gelecekte bizi güzel şeylerin beklediğine inanırız. Kalplerimiz de yumuşaktır, çok uzun süre küs kalamayız. Birbirimizi hatalarımızla kabul etmeyi de aramızdaki dostluğun kıymetini de bilir; varlığının devamını dileriz. Kendimizde ve birbirimizde bulduğlarımız için memnunuzdur. Sizce aramızdaki sorunu çözmek için hangi karakter güçlerimden faydalanmalıyım?

Problemin çözümünde hangi karakter güçlerinden faydalandınız?

Problemin çözümünde neden bu karakter güçlerinden faydalandınız? Bu karakter güçleri sorunu nasıl çözdü?

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

ALAN PUSULAM

Gelişim Alanı

Kariyer

Yeterlik Alanı

Kariyer Planlama

Kazanım/Hafta

Kariyer hazırlığı sürecinde belirlediği amaçlar doğrultusunda alan/dal/ders seçiminde karar verme becerisini kullanır. / 32. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Çalışma Yaprağı-1,
- 2- Çalışma Yaprağı-2,
- 3- Çalışma Yaprağı-3,
- 4- Çalışma Yaprağı-4,
- 5- Bant

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Çalışma Yaprağı-1, Çalışma Yaprağı-2, Çalışma Yaprağı-3 ve Çalışma Yaprağı-4'te yer alan görseller poster şeklinde A3 formatında hazırlanarak tahtaya asılır.
2. Çalışma Yaprağı-4 öğrenci sayısı kadar A4 formatında çoğaltılır.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Öğrencilere *"Sevgili öğrenciler. Artık 9. Sınıfın sonlarına yaklaşmış bulunuyoruz. Bu süreçte karar vermeniz gereken önemli kariyer adımlarından biri de alan seçimidir. Bugün sizlerle geçmiş haftalarda kariyer amaçlarınızla ilgili yaptığınız etkinlikleri de göz önünde bulundurup alanınızı belirlemeye çalışacağız."* yönergesi verilerek süreç başlatılır.
2. Öğrencilere aşağıdaki sorular yöneltilir:
 - Alan seçimi ile ilgili seçeneklerinizin neler olduğunu söyleyebilir misiniz?
 - Alan seçiminizle ilgili herhangi bir karara varabildiniz mi?
 - Bu karar verme sürecinde neleri dikkate aldınız?
3. Öğrencilerin paylaşımları alındıktan sonra *"Evet sevgili öğrenciler. Daha önceki etkinliklerde de anlatıldığı gibi alan seçimi sürecinde oluşturduğunuz amaçlar doğrultusunda karar verme süreçlerinizi gerçekleştirirken dikkate almanız gereken belli başlı faktörler bulunmaktadır. Bu faktörler arasında ilgileriniz, yetenekleriniz, mesleki değerleriniz, derslerdeki başarı durumunuz, seçmeyi planladığınız mesleklerle alanların ilişkisi, seçmeyi planladığınız"*

alanlarla derslerin ilişkisi yer almaktadır.” yönergesi verilerek tahtada asılı olan posterlerin öğrenciler tarafından incelenmesi istenir.

4. Posterler incelenirken Çalışma Yaprağı-4’ü örnek olarak bir öğrenci üzerinde göstermek için öğrenciler arasından bir gönüllü seçilir. *“Sevgili öğrenciler adaları inceledikten sonra şimdi de Alan Rotanızı bir arkadaşınızla uygulamaya çalışacağız. Arkadaşınızla örnek uygulamayı yaptıktan sonra size dağıtacağım Çalışma Yaprağı 4’te benzer uygulamayı kendi alan seçimlerinize uyarlamanızı bekliyorum.”* Yönergesiyle gönüllü öğrencinin Çalışma Yaprağı-4’teki bilgileri adım adım sınıfla paylaşarak doldurulur.
5. Gönüllü öğrenciyle birlikte;
 - Alan seçiminde önemli olan alana yerleştirme puanı tahmini olarak hesaplanır,
 - Alan puanına ve kendi isteğine uygun alan/alan alternatifleri sorulur,
 - Belirtilen alan/alan alternatiflerinin gerektirdiği temel dersler posterden yararlanarak belirlenir,
 - Belirlenen temel dersler kapsamında hoşlandığı ve başarılı olduğu dersler sorulur,
 - Hoşlanılan ve başarılı olunan dersler göz önünde bulundurularak alan/alan alternatiflerine karar verilir.
6. Gönüllü öğrenciyle yapılan uygulamanın ardından, tüm öğrencilere Çalışma Yaprağı-4 dağıtılarak *“Şimdi sizlerden alan seçimi sürecinde az önce arkadaşınızla yaptığımız uygulamayla birlikte dikkate almanız gereken faktörlerle ilgili alan rotanızı, tahtada asılı olan posterlerden de faydalanarak doldurmanızı istiyorum.”* öğrenciler alan rotalarını tamandıktan sonra tartışma soruları ile süreç devam ettirilir:
 - Kariyer amaçlarınız doğrultusunda alan rotanızı doldururken ne düşündünüz/hissettiniz?
 - Alan rotanızı oluştururken dikkate aldığınız faktörlerin dışında başka faktörler var mı? Bunlar neler olabilir?
7. Öğrencilerin paylaşımları alındıktan sonra *“Sevgili öğrenciler kariyer yolculuğunuzda önemli duraklardan biri olan alan seçimi durağındayız. Bugün sizlerle alan rotanızı belirlerken size uygun alanı bulmaya çalıştık. Bunu yaparken özellikle derslerle alanları ilişkilendirmeye çalıştık. Alan seçimine karar verme süreci sadece ders başarısıyla sınırlandırılmayacak kadar geniş olabilir. Bu durumda karar vermekte zorlanabilirsiniz. Bir sonraki etkililiğimizde karar verme sürecinde izleyeceğimiz adımları ele alacağız. Haftaya sizden alan rotalarınızı yanınızda getirmenizi istiyorum.”* diyerek süreç sonlandırılır.

Süreç (Uygulama Basamakları)

Kazanımın Değerlendirilmesi

- 1- Öğrencilerden, amaçladıkları alan hakkında üst sınıflardaki öğrencilere ve öğretmenlerine merak ettikleri soruları sormaları istenebilir.

Uygulayıcıya Not

1. Çalışma Yaprağı -1, Çalışma Yaprağı -2, Çalışma Yaprağı -3, Çalışma Yaprağı 4'te yer alan görseller A3 formatında hazırlanamıyorsa 4 görsel de görünebilecek şekilde tahtaya yansıtılır.
2. Alan adaları okul türlerine göre uyarlanabilir. Uygulayıcı okulda bulunan alanlar ve dersler hakkında bilgi toplayarak öğrencilere konu hakkında bilgi verir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma yaprağında yer alan yazılı materyallere Braille yazı eklenebilir ya da punto büyütülerek materyal desteği sağlanabilir.
2. Etkinliğin tamamlanması için ek süre verilebilir.
3. Çalışma yapraklarının doldurulması sırasında öğretmen desteği sağlanabilir.

Etkinliği Geliştiren

Cuma ATALAY

Alan-Ders Adaları

İlgi, Yetenek ve Meslek Değerleri Adaları

2+2=4

İLGİ

- İnsanların tutum ve davranışlarını gözlemlerim
- Matematiksel işlemleri yapmaktan zevk alırım
- Kitap okurken dâlim özelliklerine dikkat ederim
- Hayvanlara yardım etmekten hoşlanırım
- İnsanların sağlığı için araştırmalar yaparım
- Sosyal ilişkilerde gözlem yaparım
- Bilgisayar oyunu tasarlarım
- Yeni kıyafet tasarlarım
- Çocuklarla ilgili etkinlikler tasarlarım
- Ayrıntılarla uğraşırım
- Yeni bir dil öğrenmekte istekliyim

YETENEK

- Mantıksal Matematiksel
- Sosyal Kişilerarası
- Görsel Uzamsal
- Kişisel İçsel
- Doğacı
- Kinestetik Bedensel

MESLEKİ DEĞERLER

- Toplumsal Saygınlık
- Ekonomik Kazanç yaparım
- İfkna
- Sayılarla Çalışma
- Düzenlilik
- Yardım
- Tanınma
- İş Sükuneti
- Risk Alma
- Esnek Çalışma Saatleri
- Rekabet
- Meslekte İlerleme
- Yetenekleri Kullanma
- Arkadaşlık
- Bağımsızlık
- Liderlik
- Yalnız Çalışma
- Güvenlik
- Takım Çalışması
- Yaratıcılık

12 - Seyahat
34

Alan-Meslek Adaları

Çalışma Yaprağı 4

Alan Rotam

Alan rotamız

Ortaokul sınıflarının yıl sonu başarı puanlarının aritmetik ortalamasının %40'ı

9. Sınıf yıl sonu başarı puanının %60'ı

Alana yerleştirme puanı

Bana Uygun Olan Alan

Sevdiğim temel dersler ve başarı durumum

dersler	başarı
.....
.....
.....
.....

Alana yerleştirme puanına uygun ve istediğim alan/alanlar

.....

.....

.....

.....

Alan/alanlara ilişkin temel dersler

.....

.....

.....

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

ADIM ADIM ALANIM

Gelişim Alanı

Kariyer

Yeterlik Alanı

Kariyer Planlama

Kazanım/Hafta

Kariyer hazırlığı sürecinde belirlediği amaçlar doğrultusunda alan/dal/ders seçiminde karar verme becerisini kullanır. / 33. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Çalışma Yaprağı -1
- 2- Çalışma Yaprağı -2
- 3- Etkinlik Bilgi Notu

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

- 1- Çalışma Yaprağı-1'de yer alan görsel poster şeklinde A3 formatında hazırlanarak tahtaya asılır.
- 2- Çalışma Yaprağı-2 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.
- 3- Derse girmeden önce Etkinlik Bilgi Notu uygulayıcı tarafından gözden geçirilir.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Öğrencilere *"Sevgili öğrenciler, bir önceki etkinliğimizde alan seçimine yönelik karar verme sürecinde dikkate alacağımız faktörleri göz önünde bulundurarak size uygun alanı bulmaya çalıştınız. Bu hafta yanınızda getirmek üzere sizden istediğim alan rotalarınızı çıkarmanızı istiyorum."* yönergesi verilerek aşağıdaki sorular sorulur.
 - Alan rotanızda ulaştığınız size uygun alan ile ilgili üst sınıflardaki öğrenciler ya da öğretmenlerinize sorduğunuz soruların ardından nasıl bir kaniya vardınız?
2. Öğrencilerin paylaşımları alındıktan sonra tahtaya asılan Çalışma Yaprağı-1, Etkinlik Bilgi Notu'nda yer alan açıklamalar doğrultusunda öğrencilere anlatılır.
3. Kariyer karar verme basamakları ile ilgili öğrenciler bilgilendirilirken aşağıdaki yönerge verilir ve Çalışma Yaprağı-2 öğrencilere dağıtılır:

"Bu basamaklar her türlü karar verme sürecinde kullanabileceğiniz basamaklardır. Bu basamaklar ardışık bir şekilde ilerler. Herhangi bir basamakta tıkanıyorsanız, bir önceki basamağa dönerek yolumuza devam edebilirsiniz."
4. Öğrencilere aşağıdaki yönerge ve Çalışma Yaprağı-2'yi tamamlamaları için belli bir süre verilir:

"Çalışma Yaprağı-2'de sizlere dağıtmış olduğum karar verme basamaklarını alan seçimi süreçlerinize uyarlamanızı istiyorum. Aslında ilk 5 basamağa ilişkin,

Süreç (Uygulama Basamakları)

birçok bilgiyi geçen haftaki etkinlik ve kazanım değerlendirme sürecimizde edinmiş olduk. Sizden, basamaklarda yer alan sorulara sırasıyla cevap vererek ilerlemenizi, tıkanıldığınızda bir önceki basamağı gözden geçirerek yeniden ilerlemenizi istiyorum. Basamakların sonuna geldiğinizde, alan seçimi ile ilgili karar verme süreçlerinizin büyük ölçüde şekilleneceğini düşünüyorum.”

5. Öğrenciler Çalışma Yaprağı-2'yi tamamladıktan sonra aşağıdaki sorularla sürece devam edilir:

- Alan seçimi sürecinizde karar verme basamaklarını tamamlayabildiniz mi? Bu basamaklarda ilerlerken en çok nerelerde zorlandınız? Neden?
- Hangi basamakları tamamlamak sizin için daha kolay oldu? Neden?
- Basamakların sonuncusuna ulaştığınızda neler hissettiniz? Neden?
- Geçen hafta hazırladığınız alan rotasında elde ettiğiniz alan ile bu haftaki karar verme süreci sonucunda elde ettiğiniz alan seçimi arasında nasıl bir ilişki vardır? Açıklayınız.

6. Öğrencilerin paylaşımları alındıktan sonra aşağıdaki yönerge verilerek süreç sonlandırılır:

“Yaşamınızda karar vermenizi gerektiren birçok durumla karşı karşıya kalacaksınız. Alan seçimi de içinde bulunduğunuz gelişim döneminde gerçekleştirmeniz gereken en önemli karar verme süreçlerinden biri. Bu noktada bu basamakları izlemeniz sizi amaçlarınıza ulaştıracaktır.”

Kazanımın Değerlendirilmesi

1. Kariyer karar verme basamaklarını uygulayarak yaptıkları alan seçiminin sonuçlarını; aileleriyle, öğretmenleriyle paylaşabilir, onların görüşlerinden de faydalanabilirler. Bu görüşmeler sonucunda alan seçimi kararlarını değiştirmek gerekirse okul psikolojik danışmanından/rehber öğretmeninden yardım isteyebilirler. Ancak yeni kararlarını onlara öğretilen KARAR VERME BASAMAKLARINI kullanarak vermeleri istenebilir.

2. Öğrencilerin <http://mbs.meb.gov.tr/> adresinden ulusal mesleki bilgi sistemine erişim sağlamaları istenir. Orada yer alan yetenek, ilgi ve meslek değerleri ölçeklerini doldurup karar verirken bu faktörleri yeniden gözden geçirmeleri istenebilir.

1. Çalışma Yaprağı-1 A3 formatında hazırlanamıyorsa görsel tahtaya yansıtılabilir.

2. Etkinlik bir önceki haftanın etkinliğiyle bağlantılı olduğundan uygulayıcı hazırlık sürecinde buna dikkat etmelidir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Etkinlik sırasında yapılan açıklamalar, sorulan sorular ve verilen yönergelerde kullanılan dil sadeleştirilerek etkinlik basitleştirilebilir.

2. Çalışma Yaprağı-2 daha büyük punto ya da Braille yazı ile hazırlanarak materyalde uyarlama yapılabilir.

3. Etkinlik yaprakları ile çalışmaya başlanmadan önce alan/dal/dersten farklı bir örnekle karar verme süreci çalışılarak öğrenme süreci farklılaştırılabilir.

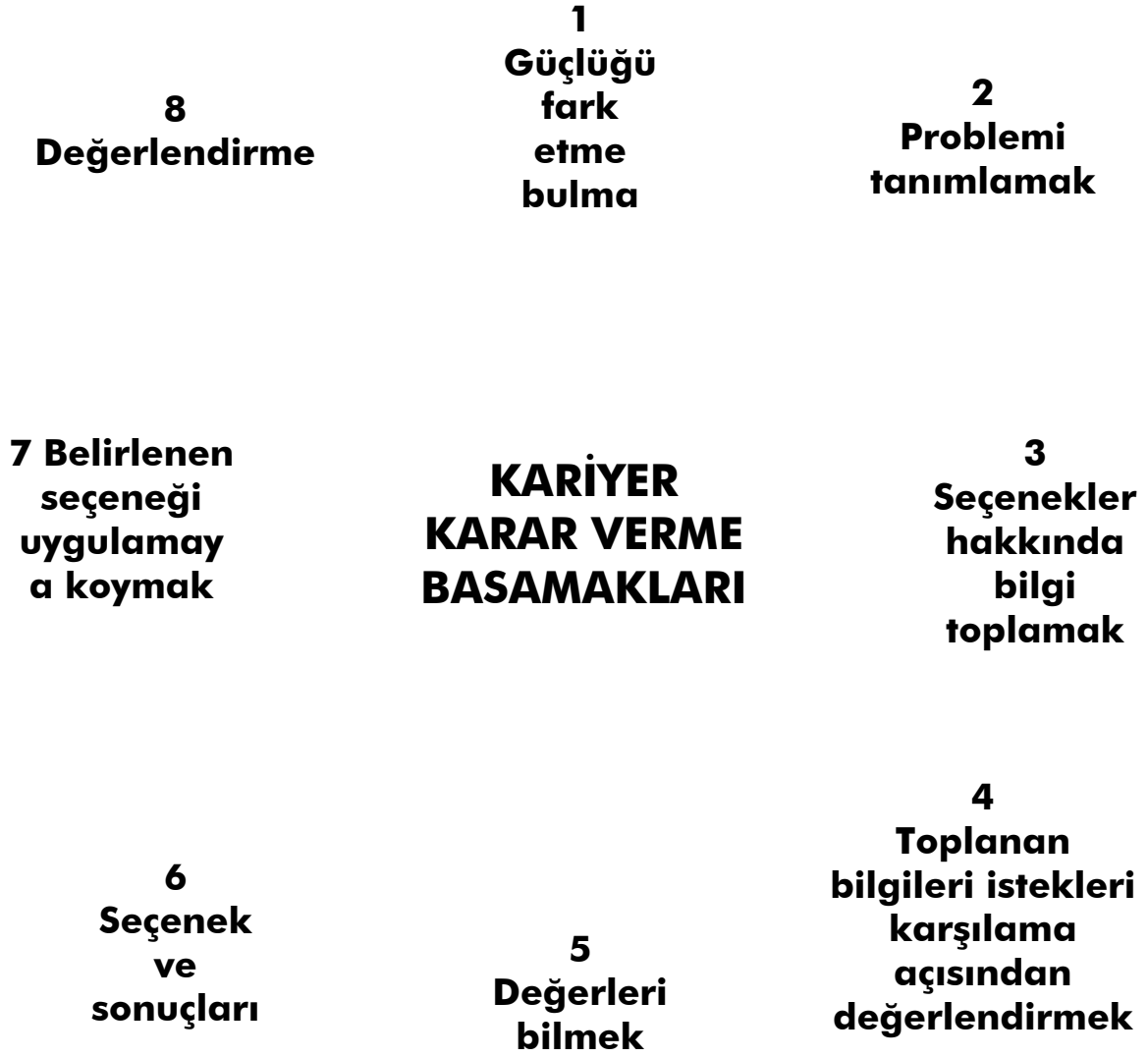
4. Çalışma Yaprağı-2'nin tamamlanması için gerekirse ek süre verilebilir.

Uygulayıcıya Not

Etkinliği Geliştiren

Cuma ATALAY

Kariyer Karar Verme Basamakları

KARAR VERME BASAMAKLARI

1- Güçlüğü Farketme Bulma

2- Problemi Tanımlamak

3- Seçenekler Hakkında Bilgi Toplamak

4- Toplanan Bilgileri İstekleri Karşılama Açısından Değerlendirmek

5- Değerleri Bilmek

6- Seçenek ve Sonuçları

7- Belirlenen Seçeneği Uygulamaya Koymak

8- Değerlendirme

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

KARAR VERMENİN BASAMAKLARI

Karar verme davranışının ortaya çıkabilmesi için şu koşulların bulunması gerekmektedir:

- Karar verme ihtiyacını ortaya çıkaran güçlüğü (sorunun)varlığı ve bu sorunun birey tarafından fark edilmesi
- Güçlüğü giderecek birden fazla seçeneğin bulunması
- Bireyin seçeneklerden birine yönelme özgürlüğüne sahip olması

Karar vermenin ne olduğu veya nasıl karar verildiği konularıyla ilgilenen bilim adamları verilen kararın türü ne olursa olsun karar vermenin bir süreç içinde gerçekleştiğini belirtmektedirler. Bu süreç boyunca karar verecek kişinin aşağıdaki sekiz basamağı izlemesi gerektiği önerilmektedir.(Bergman ve Rudman,1985).Her basamaktaki parantez içindeki soru-ları karar verici o basamakta mutlaka cevaplamalıdır.

1.Güçlüğü(problemi/sorunu)fark etmek/bulmak: (Karar verilecek şey/problem nedir?)

2.Problemi tanımlamak: (Bu kararın elementleri/öğeleri nelerdir?)

3.Seçenekler hakkında bilgi toplamak: (İkinci adımda tanımladığım bu kararı vermek için hangi bilgiye ihtiyacım var?)

4. Toplanan bilgileri istekleri karşılama açısından değerlendirmek: (En önemli ve en önemsiz bilgi hangisidir?)

5.Değerleri belirlemek:(Ne istiyorum? Benim değerlerim benim kararımı nasıl etkileyecek? Benim değerlerimi, ailem ve yakınlarımla değerleri nasıl etkileyecek?)

6. Seçenekler ve sonuçları:(Bu problemin en olası çözümü nedir?Bu seçeneklerin her birinin sonuçları nelerdir?Her bir seçenek ve sonuç hangi riskleri içeriyor?)

7.Belirlenen seçeneği uygulamaya koymak: (Ben gerçekten bu karar konusunda ne yapacağım?Ne zaman ve nerede bu kararı uygulayacağım?)

8. Değerlendirme : (Benim değerlerim ,topladığım bilgiler uygulamaya koyduğum kararımınla uyumlu mu?Ben gelecekte de aynı kararı verebilir miyim?)

Araştırmalar genellikle ergenlerin karar vermenin üçüncü basamağından altıncı basamağına hemen atladıklarını göz-termektedir.Oysa,dördüncü basamak karar vermenin en önemli basamağıdır.Çünkü bu basamak seçenekler hakkında bilgi toplamayı içerir.Beşinci basamak da ergenin değerlerini/isteklerini açıkladığı basamaktır.Bu basamağı atlamak se-çeneklerin birbiriyle karşılaştırılmasını olumsuz etkiler.Çünkü karar verme değer ve isteklerinizi açıklama ve gerçekleştir-me çabasıdır.Dolayısıyla sonradan pişman olmayacağınız kararlar vermek için bu kez basamakta istenilen davranışları sırasıyla yerine getirmek ve her bir basamaktaki soruları açık bir şekilde cevaplamak gerekmektedir.

Bir karar verme sürecinin ilk ve en önemli aşaması ,karar verilmesi gereken bir sorunun fark edilmesi ve karar sorumluluğunun üstlenilmesi sürecidir.İkinci aşaması ise ,sorunu giderebilecek seçeneklerin araştırılması ,seçeneklerin sağlana-cağı olanakların ve kişiye getireceği sorumlulukların belirlenmesi ve seçeneklerin benzer ve farklı yönlerinin belirlenmesi sürecidir.

KAYNAK:

Bacanlı, F. (2008). Kariyer karar verme süreci. R. Özyürek (Editör). Kariyer Yolculuğu. Ankara: Ses Reklam.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

İHTİYAÇ DUYDUĞUMDA BİLİRİM Kİ...

Gelişim Alanı

Sosyal Duygusal

Yeterlik Alanı

Kişisel Güvenliğini Sağlama

Kazanım/Hafta

Kimden, nereden, ne zaman ve nasıl yardım isteyebileceğini bilir. / 34. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Çalışma Yaprağı-1
- 2- Çalışma Yaprağı-2
- 3- Çalışma Yaprağı-3
- 4- Etkinlik Bilgi Notu

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

- 1- Çalışma Yaprağı-1 ve Etkinlik Bilgi Notu A3 formatında birer adet çoğaltılır.
- 2- Çalışma Yaprağı-2 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.
- 3- Çalışma Yaprağı-3 36 adet çoğaltılır.
- 4- Etkinlik Bilgi Notu gözden geçirilir.

1- Etkinliğin amacının kimden, nereden, ne zaman ve nasıl yardım isteyebileceğini bilmek olduğu açıklanır.

2- Aşağıdaki açıklama ile etkinlik başlatılır:

"Yardım arama davranışı; temelde kişi, problem ve yardım alınacak kaynak olmak üzere çok boyutlu bir durumdur. Hayatımızın her anında yardıma ihtiyaç duyabilir ya da başkalarına yardım edebiliriz. Geçmiş yaşantınızı düşündüğünüzde kimlerden, nasıl yardım istemiş olabilirsiniz?"

3- Gönüllü öğrenciler paylaşımda bulunduktan sonra öğrencilere Çalışma Yaprağı-2 dağıtılır. Çalışma Yaprağı-1 tahtaya asılır ve aşağıdaki açıklama ile devam edilir:

"Sevgili öğrenciler şimdi sizlerden Çalışma Yaprağı-2'yi doldururken Çalışma Yaprağı-1'den yararlanarak yardım istediğiniz bir durumu düşünmenizi istiyorum. Çalışma Yaprağı-2'de daha önceden yardıma ihtiyaç duyduğunuz bir zamanda nasıl yardım istediğinizi kişi/kurum, zamanı içerecek şekilde yazmanızı istiyorum."

4- Çalışma Yaprağı-2'yi doldurmaları için yeterli süre verildikten sonra gönüllü öğrencilerden paylaşımları alınır.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

5- Etkinlik Bilgi Notu tahtaya asılır. Sınıf öğrenci sayısına göre 6 gruba ayrılır. Her gruptan yardım etme sürecine dikkat ederek bir Yardım Rehberi hazırlaması istenir. Kura yöntemi ile gruplara Psikolojik Yardım Rehberi, Fiziksel Yardım Rehberi, Aile Yardım Rehberi, Arkadaş İlişkileri Yardım Rehberi, Sosyal Yaşam Yardım Rehberi, Okul yardım Rehberi başlıkları verilir. Gruplara Yardım Rehberi hazırlamaları için Çalışma Yaprağı-3 dağıtılır.

6- Grupların çalışmalarının ardından gönüllü birer öğrenci tarafından hazırladıkları Yardım Rehberleri sınıfa sunulur. Hazırlanan Yardım Rehberleri sınıf/okul panosuna asılarak sergilenir.

7- Tartışma soruları ile sürece devam edilir:

- Yardım alma ile ilgili neleri fark ettiniz?
- Yardım isterken güçlük yaşadığınız ve yaşamadığınız durumlar nelerdir?
- Bu etkinlikten sonra yardım isterken neleri farklı yapacaksınız?
- Yardım Rehberi hazırlanmasında keyif aldığınız ya da zorlandığınız noktalar nelerdir?
- Yardım isteme konusunda kendinizi nasıl değerlendirirsiniz?

8- Aşağıdaki açıklama ile etkinlik sonlandırılır:

"İnsanlar yaşamları boyunca zorlu yaşam olayları ile karşı karşıya kalabilmektedirler. İnsanlar kimi zaman kendi potansiyellerini kullanarak kimi zamanda diğer insanların sağladığı destekle dilediği çözüme ulaşabilir. Yardım alma öğrenilebilir ve hayatımızı kolaylaştıran önemli bir beceridir."

Kazanımın
Değerlendirilmesi

1- Öğrencilerden bir hafta boyu kendi davranışlarını gözlemlenmeleri istenip yardım isteme günlüğü tutmaları istenebilir.

2- Öğretmen ve ebeveynlerini yardım isteme davranışı bakımından gözlemlenmeleri istenebilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1- Çalışma yaprağında yer alan yazılı materyallere Braille yazı eklenebilir ya da punto büyütülerek materyal desteği sağlanabilir.

2- Kimden, nereden, ne zaman ve nasıl yardım isteyebileceğine dair örnek durumlar öğretmen tarafından gösterilerek ya da söylenerek öğrenme süreci farklılaştırılabilir.

3- Çalışma Yaprağı-2 ve Çalışma Yaprağı-4 öğretmen desteği sağlanarak tamamlanabilir.

4- Grup çalışması sırasında akran desteği sağlanabilir.

5- Kazanımlar değerlendirilirken öğretmen tarafından hazırlanacak bir gözlem listesini öğrencinin doldurması sağlanarak öğrenme ürünü farklılaştırılabilir.

Uygulayıcıya Not

Etkinliği Geliştiren

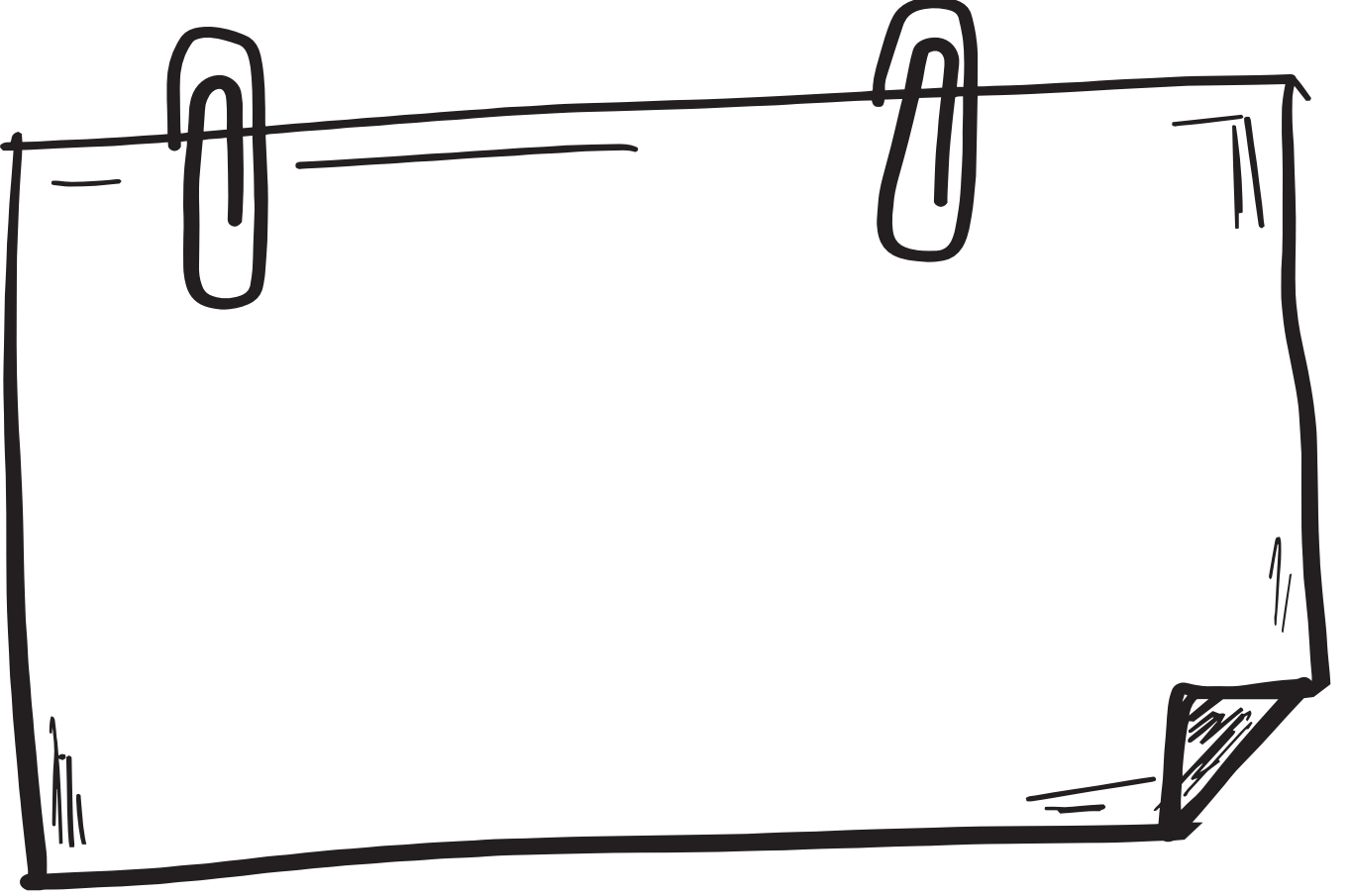
Tuğba EROĞLU

Çalışma Yaprağı 1

Annem	Babam	Abim	Ablam	Kardeşim
Öğretmenim	Polis	Doktor	Zabıta	Hemşire
Güvenlik Görevlisi	En yakın Arkadaşım	Yurt Arkadaşım	Sınıf Arkadaşım	Satış Elemanı
Okul İdaresi	Komşu	Temizlik Görevlisi	Kantin Görevlisi	PDR Servisi
Okul	Hastane	Market	İtfaiye	Pastane
Etütte	Yurtta	Ulaşımında	Sosyal Medyada	Kişilerarası İlişkilerde
Derse girerken	Teneffüste	Öğle arası	Ders Çıkışı	Okuldan Sonra
Yemekte	Ders Başlamadan	Derste	Eve giderken	Hasta olunca
Canım sıkıldığında	Geleceğimi Planlarken	Araştırma yaparken	Anlaşmazlık yaşadığımda	Kitap/ Film seçiminde

Çalışma Yaprağı 2

Yardım istediğim bir durum :

YARDIM İSTEME SÜRECİ

1

İşin zorluğunun farkında olma

2

Karar vermede ulaşılabilir bütün bilgileri dikkate alma (örneğin, işin gerekleri, kişisel kaynaklar ve yarar- zarar)

a

Yardımanın gerekliliği: Başka birinden yardım istemem gerekli mi? ya da alternatif olarak, Azimle devam edebilir miyim? Yeni bir strateji deneyebilir miyim? Ya da Akıllı bir tahminde bulunabilir miyim? Yardım için bekleyebilir miyim? Ya da Pes eder miyim?

b

Ricanın içeriği ve biçimi: Ne sormalıyım? Ya da Soruyu nasıl ifade edeyim?

c

Ricanın hedefi: Kime sormalıyım? (Öğretmen ya da sınıf arkadaşı)

3

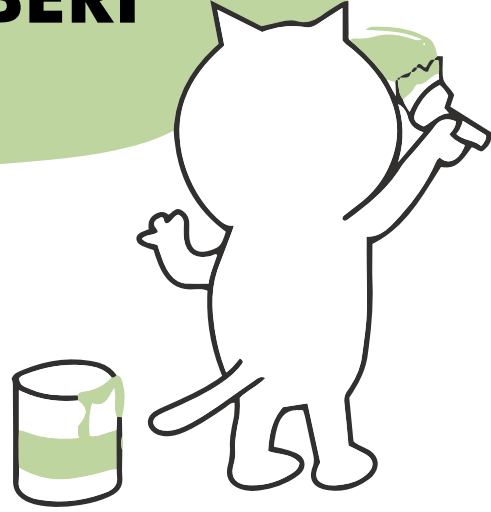
Duruma en uygun olan yolla yardım isteğini ifade etme;

4

Alınan yardımın, daha sonraki yardım isteme çabalarının başarı olasılığını en iyi duruma getiren bir yolla işlenmesi.

..... **YARDIM**

REHBERİ

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

BAŞARI YÖNTEMLERİM

Gelişim Alanı

Akademik

Yeterlik Alanı

Eğitsel Planlama ve Başarı

Kazanım/Hafta

Akademik amaçlarını gerçekleştirme konusunda kendini değerlendirir.
35. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

- 1- Çalışma Yaprağı-1
- 2- Çalışma Yaprağı-2
- 3- Etkinlik Bilgi Notu

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1-Çalışma Yaprağı-1 ve Çalışma Yaprağı-2 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

1. Uygulayıcı tarafından aşağıdaki yönergeyle etkinlik başlatılır:

"Okul yaşamı bir yolculuk gibidir ve akademik başarı bu yolculukta önemli bir hedeftir. Başarılarımıza ulaşmadan önce bazı hedeflerimiz olur ve hedefimize ulaşmak için çaba, strateji ve yöntemler kullanırız. Size verilen kâğıtta labirenti tamamlarken oku hedefe ulaştırmak için çeşitli yollar denemeniz gerekebilir. Lütfen labirenti 5 dakika içinde tamamlamaya çalışın."

2. Aşağıdaki yönerge ile etkinliğe devam edilir:

"Akademik başarı kişinin akademik yaşantısındaki hedeflerini elde edebilmesidir. Öğrencilerin bir eğitim öğretim yılı sonunda derslerinden almış olduğu puanların ortalaması şeklinde tanımlanmaktadır. Başarı denildiğinde aklımıza okul başarısı ve sınavlardan elde edilen başarı gelebilmektedir. Başarıya ulaşmış olmak için başlangıçtaki hedefleri gözden geçirmek gereklidir. Hedeflerinizle ne kadar uyumlu olduğunuzu kendinizi başarılı ya da başarısız olarak düşünebilirsiniz. Ayrıca başarıya ulaşmak için kullandığınız yöntemler de oldukça önemlidir."

3. Öğrencilere Çalışma Yaprağı-2 dağıtılır. Doldurmaları için yeterli süre verilir.

4. Formlar doldurularak aşağıdaki sorular sorulur:

- Sene başında belirlediğiniz başarı hedefinizle mevcut başarı durumunuz hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Başarı hedeflerine ulaşmak için kullanılan yöntemlerden en sık ve en

Süreç (Uygulama Basamakları)

az kullandığınız yöntemler hangileridir?

- Başarınızı arttırmak daha önce kullanmadığınız ya da az kullandığınız yöntemlerden hangisini daha fazla kullanmayı düşünüyorsunuz?
- Bu formu doldururken neyi fark ettiniz?

5. Öğrencilerin paylaşımları alındıktan sonra aşağıdakine benzer bir açıklama yapılarak etkinlik sonlandırılır:

"Akademik başarı öğrencilerin okulda ulaşmak istediği hedeflerden biridir. Bu hedefe ulaşmak için birçok yöntemi kullanmalıyız. Bunları kullandığımız ölçüde başarılı olabilir ve bu başarıyı sürekli hale getirebiliriz."

Kazanımın Değerlendirilmesi

1. Son yıllarda üniversite sınavında derece yapmış öğrencilerin videolarını izlemeleri konusunda yönlendirilebilir.
2. Başarıya ulaşmak için kullanılan yöntemleri uygulamakta destek almaları için rehberlik servisinden yardım almaları için motive edilebilir.

Uygulayıcıya Not

Özel gereksinimli öğrenciler için;

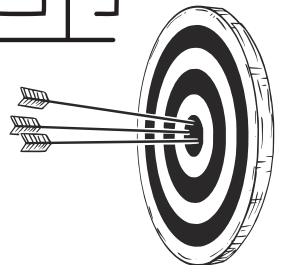
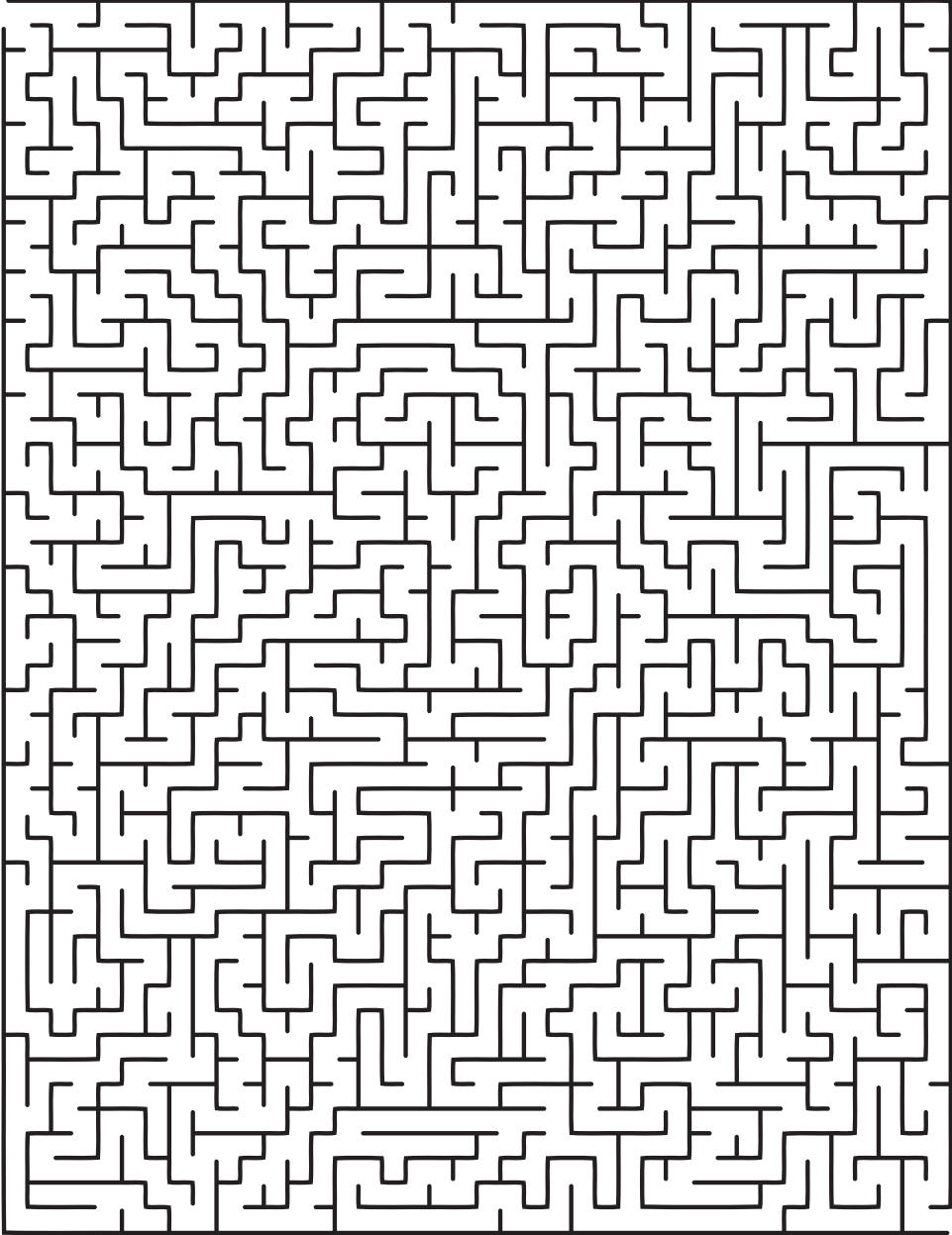
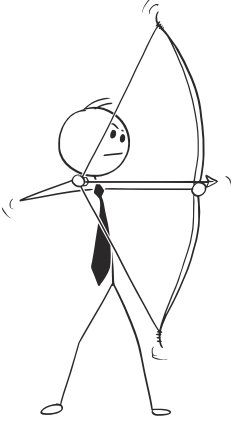
1. Çalışma yapraklarının tamamlanması için ek süre verilerek öğrenme süreci farklılaştırılabilir.
2. Çalışma Yaprığı-1'e kabartma gibi dokunsal özellikler eklenerek ve Çalışma Yaprığı-2'nin puntolarının büyük olmasına dikkat edilerek ya da Braille yazı eklenerek materyalde uyarılama yapılabilir.
3. Etkinlik sırasında öğretmen öğrencilerin etkinliklerine katılıp geri bildirim vererek destek sunabilir.

Etkinliği Geliştiren

Ömer Faruk ÖZTÜRK

Çalışma Yaprağı 1

"Ok atan adam" figüründen başlayarak çizgilerin üzerinden geçmeden "hedef tahtasına" ulaşınız.

BAŞARI HEDEFLERİNE ULAŞMA YÖNTEMLERİ DEĞERLENDİRME FORMU

Başlangıç hedeflerin

Başarı durumun

BAŞARI HEDEFLERİNE ULAŞMA YÖNTEMLERİ

ZAMANIN İYİ PLANLANMASI

- Planlamak
- Hazırlık
- Konsantre olmak
- Öncelikleri saptamak
- İyi bir günlük plan

ÇALIŞMA ORTAMININ DÜZENLENMESİ

- Isı, ışık ve havalandırma
- Sessizlik
- Çalışma masası (Yalnızca çalışmak içindir)
- Dikkat çekici uyaranlardan arındırılması
- Düzenleme

ÇALIŞMA SÜRELERİNİN VE ARALIKLARININ PLANLANMASI

- Çalışmaya ayrılan süre
- Dinlenme süresi

NOT TUTMA

- Yararlarını fark etme (aktif katılım, hatırlama, tekrar)
- Konsantre olma
- Kendi kısaltma sisteminizi oluşturma
- Ana noktaları yazma
- Öğretmenin ipuçlarını yakalama

AKTİF DİNLEME

Dinleme amaçlı ve aktif bir süreçtir

ETKİLİ OKUMA

ÖZET ÇIKARMA

- Özetlemeye hazırlık
- Uygulama/özetleme
- Gözden geçirme

GÜDÜLENME

Senin kullandığın yöntemler

Hangi yöntemleri sürdürmeliyim?

Hangi yöntemleri kullanmaya başlamalıyım?

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

BAŞARI HEDEFLERİNE ULAŞMADA KULLANILAN YÖNTEMLER

ZAMANIN İYİ PLANLANMASI

- Planlamak
- Hazırlık
- Dikkatini vermek
- Öncelikleri saptamak
- İyi bir günlük plan

ÇALIŞMA ORTAMININ DÜZENLENMESİ

- Isı, ışık ve havalandırma
- Sessizlik
- Çalışma masası (Yalnızca çalışmak içindir)
- Dikkat çekici uyaranlardan arındırılması
- Düzenleme

ÇALIŞMA SÜRELERİNİN VE ARALIKLARININ PLANLANMASI

- Çalışmaya ayrılan süre
- Dinlenme süresi

NOT TUTMA

- Yararlarını fark etme (aktif katılım, hatırlama, tekrar)
- Dikkatini vermek
- Kendi kısaltma sisteminizi oluşturma
- Ana noktaları yazma
- Öğretmenin ipuçlarını yakalama

AKTİF DİNLEME

- Dinleme amaçlı ve aktif bir süreçtir

ÖZET ÇIKARMA

- Özetlemeye hazırlık
- Uygulama/özetleme
- Gözden geçirme

GÜDÜLENME

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

NELERİ HATIRLIYORUM?

Gelişim Alanı

Ortak

Yeterlik Alanı

Ortak

Kazanım/Hafta

Sınıf rehberlik programı etkinliklerine/yaşantılarına ilişkin duygu ve düşüncelerini yansıtır. / 36. Hafta

Sınıf Düzeyi

9. Sınıf

Süre

40 dk (Bir ders saati)

Araç-Gereçler

1. Çalışma Yaprağı-1

Uygulayıcı İçin
Ön Hazırlık

1. Sene boyunca gerçekleştirilen sınıf rehberlik çalışmaları ve kazanımları gözden geçirilir.
2. Altı şapka düşünce tekniği gözden geçirilir.
3. Çalışma Yaprağı 1 grup sayısı kadar çoğaltılır.

Süreç (Uygulama
Basamakları):

1. Etkinliğin amacının sene boyunca sınıf rehberlik programı etkinliklerine/yaşantılarına ilişkin duygu ve düşüncelerini yansıtmak olduğu açıklanarak etkinliğe giriş yapılır.
2. Sınıftaki öğrenciler 6 gruba ayrılırlar.
3. Gruplara Çalışma Yaprağı-1 dağıtılarak öğrencilerden her şapkanın yanında yer alan soruları kendi aralarında tartışmaları ve ortak ya da farklı duygu ve düşüncelerini belirlemeleri ve not etmeleri istenir.
4. Grupların 15 dakika içerisinde çalışmalarını tamamlaması beklenir.
5. Ardından sırası ile grup üyeleri sene boyunca yapılan sınıf rehberlik etkinliklerine ilişkin yaşantılarını, duygu ve düşüncelerini sırası ile paylaşır. Paylaşımlar çalışma yaprağındaki şapka sırasına göre gerçekleştirilir.
6. Öğrencilere "Önce beyaz şapkayı takıyoruz. Bu sene sınıf rehberlik etkinliklerinde neler yaptınız? Neler öğrendiniz?" sorusu yöneltilir. Tüm gruplar düşüncelerini paylaşır. Ardından kırmızı şapka takılır. Benzer yönerge ile devam edilir.
7. Tüm gruplar paylaşımda bulunduktan sonra aşağıdaki sorular ile devam edilir.
 - Bu sene sınıf rehberlik etkinlikleri uygulanırken aklınızda kalan bir anıyı paylaşır mısınız?
 - Katılmaktan en keyif aldığınız etkinlikler ve katılmaktan çok hoşlanmadığınız etkinlikler hangileridir?
8. Öğrencilerden paylaşımları alındıktan sonra aşağıdaki yönerge ile etkinlik sonlandırılır.

Süreç (Uygulama Basamakları):

"Bu sene sınıf rehberlik etkinlikleri ile akademik anlayış ve sorumluluk geliştirme, okula uyum sağlama, eğitsel çalışmalarınız planlayabilme gibi eğitim öğretim hayatınıza yönelik etkinliklere katıldınız. Kendinizi tanıırken, kişisel güvenliğinizi sağlamanın yollarını değerlendirip, kişiler arası becerileri geliştirmek için çalıştınız. Meslekleri tanıırken çalışma ve üretmenin anlamını önemini değerlendirdiniz. Bütün bu bilgi ve beceriler sizlerin yaşamda daha sağlıklı olmanız, iyi olmanız ve güçlü yanlarınızı geliştirmeniz için önemlidir. Bu dönemin sonuna geldik. Bundan sonra da öğrendiğiniz bilgi ve becerileri gözden geçirip uygulamaya devam edebilir, yardıma ihtiyaç duyduğunuzda benden, okul psikolojik danışmanınızdan/rehber öğretmeninizden destek isteyebilirsiniz."

Kazanımın Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden sınıf rehberlik etkinliklerine yönelik duygularını ve düşüncelerini anlatan bir resim yapmaları istenir. Resim EBA üzerinden paylaşılabilir.

Uygulayıcıya Not:

1. Bu etkinliğin EBA üzerinden canlı derslerde gerçekleştirilmesi hâlinde öğrencilere bireysel olarak belirli bir süre verilip duygu ve düşünceleri üzerine konuşmaları için fırsat tanınabilir.
2. Çalışma Yaprağı EBA'ya yüklenebilir.

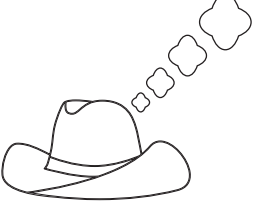
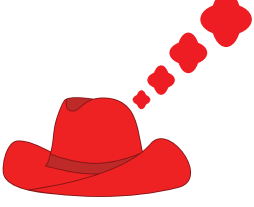
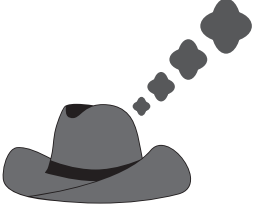
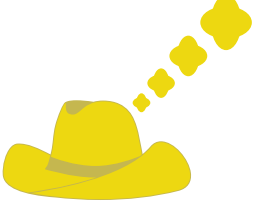

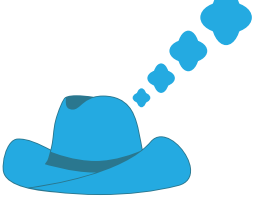
Etkinliği Geliştiren:

Hicran ÇETİN GÜNDÜZ

Çalışma Yaprağı 2

NELERİ HATIRLIYORUM?

Bu sene rehberlik etkinliklerinde pek çok çalışma yaptınız. Bu etkinliklere ve yaşantılarınıza ilişkin duygu ve düşüncelerinizi birlikte tartışıp paylaşır mısınız?

	Bu sene sınıf rehberlik etkinliklerinde neler yaptınız? Neler öğrendiniz?
	Rehberlik etkinliklerine yönelik duygularınız neler? Sizi heyecanlandıran etkinlikler neler?
	Rehberlik etkinliklerinde yaşadığınız olumsuz düşünce ve duygular var mı? Varsa neler?
	Rehberlik etkinliklerine yönelik iyimser düşünceleriniz neler? Avantajlı yanları neler?
	Rehberlik etkinliklerinin daha iyi yapılması ve geliştirilmesi için düşünceleriniz neler?
	Rehberlik etkinliklerinde öğrendiklerinizi yaşamınıza aktarabilme ve uygulayabilme konusunda düşünceleriniz nelerdir?